

Briselē, 2023. gada 20. martā
(OR. en)

7613/23

Starpiestāžu lieta:
2023/0081(COD)

COMPET 242
IND 128
MI 219
BETREG 3
DIGIT 45
ECOFIN 266
EDUC 101
ENER 140
ENV 279
POLCOM 51
RECH 102
CODEC 422

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2023. gada 17. marts
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2023) 161 final
Temats:	Priekšlikums - EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju produktu izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai (Neto nulles emisiju industrijas akts)

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2023) 161 *final*.

Pielikumā: COM(2023) 161 *final*

Briselē, 16.3.2023.
COM(2023) 161 final

2023/0081 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

**par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju produktu
izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai (Neto nulles emisiju industrijas akts)**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Pārkārtošanās uz klimatneitrālu, zaļu ekonomiku un mūsu energosistēmas atbilstoša pārveide paver ievērojamas iespējas pilnveidot neto nulles emisiju tehnoloģiju izmantošanas nozares, radīt kvalitatīvas darbvietas un panākt izaugsmi. Ir paredzēts, ka līdz 2030. gadam trīskāršosies svarīgu masveidā izgatavoto neto nulles emisiju tehnoloģiju globālais tirgus, kura ikgadējā vērtība būs aptuveni 600 miljardi EUR¹. Mūsu partneri un konkurenti ir izmantojuši šo iespēju un izvērsis vērienīgus pasākumus, lai nodrošinātu nozīmīgas šā jaunā tirgus daļas. Šos notikumus nosaka arī piegādes drošības apsvērumi. Nākotnes energosistēmu noturība tiks mērīta, jo īpaši balstoties uz drošu piekļuvi tehnoloģijām, kas darbinās šīs sistēmas — vējturbīnas, elektrolīzerus, baterijas, saules fotoelementus, siltumsūkņus u. c. Savukārt droša enerģijas piegāde būs būtiska, lai nodrošinātu ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi un galu galā arī sabiedrisko kārtību un drošību.

Šajā kontekstā Komisijas 2023. gada 1. februāra paziņojumā par Zaļā kursa industriālo plānu² izklāstīts visaptverošs plāns Eiropas neto nulles emisiju industrijas konkurētspējas uzlabošanai un ātras pārkārtošanās uz klimatneitralitāti atbalstam. Plāns ir formulēts, balstoties uz šādiem četriem pīlāriem: i) prognozējama un vienkāršota regulatīvā vide, ii) ātrāka piekļuve finansējumam, iii) prasmju pilnveide un iv) atvērta tirdzniecība, kas nodrošinātu noturīgas piegādes ķēdes.

Neto nulles emisiju industrijas akts ir daļa no šajā kontekstā paziņotajām darbībām, kuru mērķis ir vienkāršot tiesisko regulējumu un uzlabot investīciju vidi tādu tehnoloģiju izgatavošanas jaudai Savienībā, kuras ir svarīgas, lai sasniegtu Savienības klimatneitralitātes mērķus un nodrošinātu, ka mūsu dekarbonizētā energosistēma ir noturīga, vienlaikus palīdzot samazināt piesārņojumu sabiedrības veselības un planētas vides labklājības interesēs.

Līdz 2050. gadam elektrisko transportlīdzekļu ražošana pasaulē pieaugs 15 reizes, savukārt atjaunīgo energoresursu izmantošana gandrīz četrkāršosies. Siltumsūkņu izmantošana līdz 2050. gadam palielināsies vairāk nekā sešas reizes, salīdzinot ar pašreizējo situāciju, un ūdeņraža ražošana no elektrolīzes vai dabasgāzes bāzes ūdeņraža ar oglekļa uztveršanu un uzglabāšanu 2050. gadā sasniegs 450 Mt. Tas nozīmēs globālas kopējās investīcijas izgatavošanā 1,2 triljonu ASV dolāru apmērā, kas nepieciešami, lai nodrošinātu pietiekamu jaudu globālo 2030. gada mērķrādītāju³ sasniegšanai. Ķīna veic 90 % no visām investīcijām izgatavošanas kompleksos.

Eiropa pašlaik ir neto nulles energotehnoloģiju neto importētāja, un aptuveni viena ceturtdaļa elektrisko vieglo pasažieru automobiļu un akumulatoru, kā arī gandrīz visi saules fotoelementu moduļi un degvielas elementi tiek importēti, galvenokārt no Ķīnas. Saules fotoelementu tehnoloģiju un to komponentu jomā atkarības līmenis pārsniedz 90 % no produktiem noteiktos vērtību ķēdes augšupējos segmentos, piemēram, lietņiem un plātnēm. Citās nozarēs, kurās ES rūpniecībai joprojām ir spēcīga pozīcija, piemēram, vējturbīnu un siltumsūkņu ražošanā, mūsu tirdzniecības balance pasliktinās, un ES ražotāji saskaras ar

¹ “Energy Technology Perspectives” (2023), Starptautiskā Enerģētikas aģentūra.

² Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Zaļā kursa industriālais plāns neto nulles emisiju laikmetam”, Brisele, COM(2023) 62 final, 1.2.2023.

³ “Energy Technology Perspectives” (2023), Starptautiskā Enerģētikas aģentūra.

pieaugošām enerģijas un izejvielu izmaksām. Turklāt oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas (CCS) jomā CCS vērtību ķēdes veidošanos ES pašlaik kavē CO₂ uzglabāšanas vietu trūkums.

Tajā pašā laikā neto nulles emisiju energotehnoloģijas ir spēcīgu ģeostratēģisko interešu centrā un globālās tehnoloģiskās konkurences pamatā. Valstis vēlas nodrošināt savu piegādi ar vismodernākajām enerģijas ražošanas tehnoloģijām un sekmēt pārkārtošanos uz tīru enerģiju. Citi pasaules reģioni veic lielas investīcijas un īsteno atbalsta pasākumus, lai ieviestu jauninājumus un stiprinātu savas ražošanas iespējas. Pateicoties Amerikas Savienoto Valstu Inflācijas samazināšanas aktam, līdz 2032. gadam tiks mobilizēti vairāk nekā 360 miljardi ASV dolāru. Japāna ar zaļās pārveides plāniem iecerējusi, izmantojot zaļās pārkārtošanās obligācijas, piesaistīt līdz pat 20 triljoniem Japānas jenu (aptuveni 140 miljardus EUR). Indija nolūkā uzlabot konkurētspēju tādās nozarēs kā saules fotoelementi un baterijas ir nākusi klajā ar shēmu, kurā stimuli ir sasaistīti ar produkciju. Apvienotā Karaliste, Kanāda un daudzas citas valstis arī ir iesniegušas savus investīciju plānus neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā.

Turklāt pēdējā gada laikā enerģētiskā krīze ir smagi skārusi daudzas Eiropas nozares, jo īpaši energoietilpīgās nozares, piemēram, mēslošanas līdzekļu, tērauda un cementa rūpniecību. Lai saglabātu konkurētspēju un apriti, vienlaikus sasniedzot dekarbonizācijas un nulles piesārņojuma mērķus, šīm nozarēm ir nepieciešama piekļuve neto nulles emisiju tehnoloģijām, piemēram, baterijām, siltumsūkņiem, saules paneļiem, elektrolīzeriem, degvielas elementiem, vējturbīnām un oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas tehnoloģijām. Turklāt šīm tehnoloģijām ir arī būtiska nozīme Savienības atvērtas stratēģiskās autonomijas nodrošināšanā, sniedzot iedzīvotājiem piekļuvi tīrai, cenas ziņā pieejamai un drošai enerģijai. Savienībai ir visi nepieciešamie elementi, lai kļūtu par rūpniecības līderi nākotnes neto nulles emisiju tehnoloģiju tirgū: Savienības Klimata akts paredz skaidru ilgtermiņa mērķi; Savienībai ir spēcīga ekonomika apvienojumā ar talantīgu darbaspēku un augstākās klases infrastruktūru. Mērķis ir ne tikai samazināt atkarību, bet arī palīdzēt nodrošināt ES rūpniecību ar tehnoloģijām, kas Savienībai nepieciešamas dekarbonizācijai, un nodrošināt tīru, cenas ziņā pieejamu un drošu enerģiju iedzīvotājiem, tai skaitā neaizsargātām mājāsaimniecībām un patērētājiem ar zemiem un vidēji zemiem ienākumiem. Savienības neto nulles emisiju ekosistēmas vērtība 2021. gadā pārsniedza 100 miljardus EUR, kas ir divkārt vairāk nekā 2020. gadā⁴.

Šis paskaidrojuma raksts ir pievienots priekšlikumam Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido pasākumu sistēmu Eiropas neto nulles emisiju energotehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai (Neto nulles emisiju industrijas akts).

Ar šo priekšlikumu tiek īstenots mērķis stiprināt Eiropas neto nulles emisiju energotehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmu, kas aprakstīta Komisijas paziņojumā par Zaļā kursa industriālo plānu.

Neto nulles emisiju industrijas akta mērķis ir risināt jautājumus saistībā ar šādiem galvenajiem virzītājspēkiem, kas veicina investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanā:

- investīciju noteiktības, politikas virziena un koordinācijas uzlabošana, nosakot skaidrus mērķus un uzraudzības mehānismus;
- administratīvā sloga samazināšana neto nulles emisiju izgatavošanas projektu izstrādei, cita starpā racionalizējot administratīvās prasības un atvieglojot atļauju izsniegšanu, izveidojot “regulatīvās smilškastītes” un nodrošinot piekļuvi informācijai;

⁴ “Eiropas tīro tehnoloģiju attīstība” — ziņojums, <https://dealroom.co/uploaded/2022/04/Dealroom-Talis-Climate-Tech-Europe-2022.pdf>.

- piekļuves atvieglošana tirgiem ar īpašiem pasākumiem, kas saistīti ar sabiedrības pieprasījumu, izmantojot publiskā iepirkuma procedūras un izsoles, kā arī shēmas patērētāju privātā pieprasījuma atbalstam;
- oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas projektu sekmēšana un nodrošināšana, cita starpā uzlabojot CO₂ uzglabāšanas vietu pieejamību;
- atbalsts inovācijām, tai skaitā izmantojot “regulatīvās smilškastis”;
- prasmju pilnveide kvalitatīvu darbvietu radīšanai neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā;
- neto nulles emisiju industriālo partnerību koordinēšana.

- **Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Tīras enerģijas tehnoloģiju ieviešana ir spēcīgs virzītājspēks, pārkārtojoties uz ilgtspēju, kā rezultātā var tikt radīti jauni produkti un efektīvāki un iedarbīgāki enerģijas ražošanas veidi, kas veicina Eiropas zaļā kursa⁵ mērķu sasniegšanu, sniedzot ieguldījumu gan 2030. gada klimata un enerģētikas mērķrādītāju, gan 2050. gadam izvirzītā klimatneitralitātes mērķa panākšanā. Šīs tehnoloģijas ir svarīgas arī Savienības rūpniecības dekarbonizēšanai un tās saglabāšanai Eiropā.

Piegādes traucējumi un atkarība no citiem reģioniem tīras enerģijas tehnoloģiju nodrošināšanā var palēnināt ES pārkārtošanos uz ilgtspēju un ietekmēt visas ekonomikas nozares. Lai novērstu traucējumus un atkarību, ar priekšlikumu tiek stiprināta Eiropas neto nulles emisiju energotehnoloģiju izgatavošanas jauda. Attiecīgā gadījumā iekārtām būtu pilnībā jāatbilst prasībām, kas izriet no Savienības tiesību aktiem, piemēram, saistībā ar ietekmes uz vidi novērtējumu, emisijām gaisā, ūdenī un augsnē, tai skaitā rūpniecisko avāriju risku un to novēršanu, un jābūt paredzētām, lai nodrošinātu augstu enerģijas, resursu un ūdens efektivitāti. Šie apsvērumi atbilst arī Kritiski svarīgo izejvielu akta regulai, kas ierosināta paralēli šai regulai⁶.

Šis priekšlikums atbilst Komisijas 2021. gada maija paziņojumam par 2020. gada Jaunās industriālās stratēģijas atjaunināšanu⁷, kurā ir noteiktas stratēģiskās atkarības jomas, kas varētu novest pie tādām neaizsargātības problēmām kā piegādes deficīts. Ierosinātā regula ir arī pilnībā saskaņota ar priekšlikumiem, kas sniegti galīgajā ziņojumā attiecībā uz Konferenci par Eiropas nākotni rezultātiem.

Šis priekšlikums ir sniegts, ņemot vērā iespējas, kuras piedāvā Inovāciju fonds, programma *InvestEU*⁸, Atvērto tīklu un noturības mehānisms, pamatprogramma “Apvārsnis Eiropa” un kohēzijas politikas programmas, kas nodrošinās iespējas atbalstīt minētā akta mērķus.

Visbeidzot, šī iniciatīva atbilst arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2020/852 par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai (taksonomija)⁹.

⁵ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas zaļais kurss”, COM(2019) 640, 11.12.2019.

⁶ OV: tekstā ierakstīt Kritiski svarīgo izejvielu akta regulas numuru un zemsvītās piezīmē ierakstīt minētās regulas numuru, datumu, nosaukumu un atsauci uz OV.

⁷ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “2020. gada Jaunās industriālās stratēģijas atjaunināšana: veidojot spēcīgāku vienoto tirgu Eiropas atvēršanai”, COM(2021) 350 final, 5.5.2021.

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/523 (2021. gada 24. marts), ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017 (OV L 107, 26.3.2021., 30. lpp.).

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Priekšlikums veicina to paketes “Gatavi mērķrādītājam 55 %” daļu mērķu sasniegšanu, kuras ir vērstas uz ES rūpniecības dekarbonizāciju, jo īpaši nozarēs, kurās grūti panākt samazinājumu, kā arī lielāku elektrifikāciju un tīrāku transportlīdzekļu un degvielu veicināšanu tehnoloģiski neitrālā veidā¹⁰. Jaunu vieglo pasažieru automobiļu un furgonu CO₂ emisiju standartu pārskatīšanas mērķis ir vēl vairāk samazināt šo transportlīdzekļu siltumnīcefekta gāzu emisijas, nodrošinot skaidru un reālistisku pāreju uz bezemisiju mobilitāti. Patērētāju pieprasījums pēc bezemisiju transportlīdzekļiem, piemēram, elektriski uzlādējamiem transportlīdzekļiem, jau pieaug¹¹, un tas var arī radīt ievērojamus papildu ieguvumus, lai sasniegtu nulles piesārņojuma mērķi¹².

Ierosinātie pasākumi veicinās arī ES noturību un atvērtu stratēģisko autonomiju, nodrošinot svarīgo ar enerģiju saistīto tehnoloģiju piegādes drošību, kas ir ļoti svarīga gan citu ekonomikas nozaru attīstības atbalstam, gan sabiedriskajai kārtībai un drošībai.

Šis priekšlikums atbilst ES pieejai, kas jāievēro, lai panāktu godīgu un taisnīgu zaļo pārkārtošanos¹³. Tas atbilst arī darbībām, kas paredzētas 2023. gada Eiropas prasmju gadā, un pašreizējām iniciatīvām saskaņā ar ES Prasmju pilnveides paktu un tā plaša mēroga prasmju partnerībām, kā arī citām esošajām prasmju politikas jomām, piemēram, plāniem nozaru sadarbībai prasmju jomā. Prasmju nepieciešamības novērtējums, uzraudzība un prognozēšana cita starpā būs balstīta uz Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centra (*Cedefop*) un Eiropas Darba iestādes (*ELA*) darbu, kā arī šajās darbībās tiks ņemts vērā minēto struktūru darbs. Eiropas Nodarbinātības dienestu tīkls (*EURES*) sekmē iekārtošanu darbā, un tā portālā ir pieejami vidēji vairāk nekā 3 miljoni vakanču. Ņemot vērā vakanču un darba devēju daudzveidību un tīkla rīku automatizētai prasmju atbilstību noteikšanai, *EURES* tīkla un *EURES* portāla sekmētie darbā iekārtošanas gadījumi sniedz arī konkrētus rezultātus attiecībā uz darbvietām, kas ir svarīgas neto nulles emisiju industrijā. Lai stimulētu lielākas investīcijas apmācībā par jaunām neto nulles emisiju tehnoloģijām un ražošanas procesiem, Komisija savā Zaļā kursa industriālajā plānā cita starpā paziņoja par Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteiktā maksimālā apjoma (“griestu”) palielināšanu no 2 miljoniem EUR līdz 3 miljoniem EUR, lai sniegtu atbalstu MVU apmācības vajadzībām, par to, ka prasmju pilnveides pasākumi tiks ņemti vērā, novērtējot svarīgu projektu visas Eiropas interesēs (*IPCEI*), un ka Komisija pētīs, kad uzņēmumi apmācību izdevumus uzskata par investīcijām, nevis izdevumiem vai pamatdarbības izmaksām.

Priekšlikums atbilst paziņojumam “Talantu potenciāla izmantošana Eiropas reģionos” (*Harnessing talent in Europe's regions*), jo tā mērķis ir pārkvalificēt Eiropas darbaspēku un pilnveidot tā prasmes, tai skaitā reģionos, kuri ir iekrituši tā dēvētajos “talantu pilnveidošanas slazdos” vai kuriem draud šāda iekrišana. Tajā cita starpā tiks ņemts vērā talantu veicināšanas

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

¹⁰ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Gatavi mērķrādītājam 55 %: ES 2030. gadam nospraustā klimata mērķrādītāja sasniegšana ceļā uz klimatneitralitāti”, COM(2021) 550, 14.7.2021.

¹¹ Piemēram, elektrisko vieglo pasažieru automobiļu īpatsvars jauno automobiļu pārdošanas tirgū Eiropā pieaug, un paredzams, ka 2021. gadā tas sasniegs 14 %.

¹² Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Ceļš uz veselīgu planētu itin visiem ES. Gaisa, ūdens un augsnes nulles piesārņojuma rīcības plāns”, COM(2021) 400 final, 12.5.2021.

¹³ Padomes 2022. gada 16. jūnija Ieteikums par to, kā nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti (OV C 243, 27.6.2022., 35. lpp.).

mehānisms, kas izstrādāts, lai atbalstītu ES reģionus, kurus skārusi darbspējas vecuma iedzīvotāju skaita straujā samazināšanās. Turklāt priekšlikums saskan ar darbībām, kas paredzētas jaunajā Eiropas inovācijas programmā, kura ietver pamatiniciatīvu dziļo jeb progresīvo tehnoloģiju jomas talantu izkopšanai, piesaistei un noturēšanai un kuras mērķis ir 3 gadu laikā nodrošināt 1 miljonu talantu progresīvo tehnoloģiju jomā visās dalībvalstīs¹⁴.

Priekšlikums veicina neto nulles emisiju izgatavošanas projektu izstrādi mazāk attīstītos un pārejas reģionos, piešķirot tiem vienkāršu un automātisku piekļuvi stratēģiskā partnera statusam. Tādējādi priekšlikuma nolūks ir sasniegt kohēzijas mērķus un veicināt attiecīgo reģionu konvergenci, veidojot ilgtspējīgus un perspektīvus ekonomiskos aktīvus. Izveidojot sistēmu konkrētu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanai, ar priekšlikumu papildina visas prasības, kas piemērojamas saskaņā ar Ekodizaina direktīvu¹⁵, kā arī ar ierosinātajiem grozījumiem¹⁶ un to īstenošanas pasākumiem.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Šīs regulas vispārīgais mērķis ir izveidot tiesisko regulējumu, ar kuru tiek atbalstīta neto nulles emisiju energotehnoloģiju izgatavošanas attīstība Savienībā, lai sniegtu atbalstu Savienības 2030. gada dekarbonizācijas mērķrādītāju un 2050. gada klimatneitralitātes mērķrādītāja sasniegšanā un nodrošinātu piegādes drošību attiecībā uz tām neto nulles emisiju tehnoloģijām, kuras nepieciešamas Savienības energosistēmas noturības aizsardzībai.

Šis vispārīgais mērķis izpaužas konkrētos mērķos, t. i., veicināt investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģijās (1. pīlārs), samazināt CO₂ emisijas (2. pīlārs), atvieglot piekļuvi tirgiem (3. pīlārs), pilnveidot prasmes kvalitatīvu darbvietu radīšanai neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā (4. pīlārs), atbalstīt inovāciju (5. pīlārs) un izveidot īpašu struktūru šo mērķu īstenošanai gan pārvaldības, gan uzraudzības ziņā (6. un 7. pīlārs).

Tāpēc piemērots juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk "Līgums") 114. pants, kas ļauj Savienībai veikt pasākumus, kuri veicina saskaņošanu, lai Savienībā radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, kuros neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošana var plaukt, kuri veicina inovāciju, kā arī sekmē zaļo pārkārtošanos.

Pirmkārt, konkrētais mērķis nodrošināt pareizu iekšējā tirgus darbību, nosakot saskaņotus noteikumus izgatavošanas jaudas palielināšanai neto nulles emisiju tehnoloģijām Savienībā, ļaus risināt iekšējā tirgus pašreizējo sadrumstalotību attiecībā uz būtiskiem elementiem, piemēram, procesiem atļauju piešķiršanai neto nulles emisiju tehnoloģiju ražotājiem. Tas arī palielinās juridisko noteiktību un vienkāršos administratīvo slogu ražotājiem, kuri vēlas būvēt jaunas vai paplašināt esošās ražošanas iekārtas Savienībā, vienlaikus radot atbilstošus apstākļus, lai atvieglotu piekļuvi finansējumam. Tādēļ šā pīlāra juridiskais pamats ir Līguma 114. pants, kurā paredzēts pieņemt pasākumus iekšējā tirgus izveides un darbības nodrošināšanai.

¹⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Jauna Eiropas inovācijas programma", COM(2022) 332 final, 5.7.2022.

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/125/EK (2009. gada 21. oktobris), ar ko izveido sistēmu, lai noteiktu ekodizaina prasības ar enerģiju saistītiem ražojumiem (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 285, 31.10.2009., 10. lpp.).

¹⁶ Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI, ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem un atceļ Direktīvu 2009/125/EK, COM(2022) 142 final, 30.3.2022.

Lai palīdzētu samazināt CO₂ emisijas Savienībā, otrajā pīlārā ir noteikts Savienības mērķis attiecībā uz CO₂ ievadīšanas jaudu, kā arī pasākumi, kas vajadzīgi šā mērķa sasniegšanai.

Trešais konkrētais mērķis atvieglot neto nulles emisiju tehnoloģiju piekļuvi vienotajam tirgum saskaņā ar trešo pīlāru, paredz veicināt publisko un privāto pieprasījumu pēc ilgtspējīgiem produktiem, tai skaitā nodrošinot, ka publiskā iepirkuma veicēji konsekventi piemēro kritērijus, lai nodrošinātu to iepirkto neto nulles emisiju produktu augsta līmeņa ilgtspēju un noturību.

Ceturtā konkrētā mērķa nolūks ir radīt sinerģiju starp dalībvalstīm un saskaņot pasākumus, kas paredzēti, lai sekmētu kvalificētu, apmācītu un pielāgojamu darbaspēku un darba tirgu, kas reaģē uz ekonomiskajām pārmaiņām, pārkārtojoties uz tīru enerģiju.

Lai atbalstītu inovāciju saskaņā ar piekto pīlāru, ir nepieciešama arī dalībvalstu savstarpēja koordinācija “smilškastu” izveidei, lai nodrošinātu Savienībā vienlīdzīgus konkurences apstākļus eksperimentēšanai un pieļautu līdzīgus izņēmumus no Savienības tiesību aktiem.

Visbeidzot, sestais un septītais pīlārs veido saskaņotu pārvaldības struktūru un vienotas uzraudzības prasības, lai novērtētu progresu, kas panākts, lai sasniegtu kopīgo mērķi palielināt neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanu.

- **Subsidiaritāte (jomās, kas nav Savienības ekskluzīvā kompetencē)**

Dalībvalstis vienas pašas nevar sasniegt priekšlikuma mērķus, jo problēmām ir pārrobežu raksturs un tās neaprobežojas tikai ar atsevišķām dalībvalstīm vai dažu dalībvalstu apakšgrupu. Ierosinātās darbības ir vērstas uz jomām, kurās rīcībai Savienības līmenī ir pierādāma pievienotā vērtība, ņemot vērā vajadzīgo centienu mērogu, ātrumu un apjomu.

Lai visaptveroši reaģētu uz enerģētisko krīzi, kas skar visu ES, ir vajadzīga ātra un koordinēta dažādu ieinteresēto personu kopīga rīcība sadarbībā ar dalībvalstīm. Turklāt, ņemot vērā problēmas, kas rodas, cenšoties paātrināt neto nulles emisiju tehnoloģiju ieviešanu, intervence Savienības līmenī palīdz koordinēt atbildes pasākumus, lai apmierinātu Savienības vajadzības pēc papildu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudas un novērstu strukturālu atkarību. Turklāt oglekļa uztveršanai un uzglabāšanai ir nepieciešama pārrobežu vienotā tirgus pieeja, lai tā būtu iedarbīgs risinājums nozarēm visās dalībvalstīs, tai skaitā tajās dalībvalstīs, kurās nav CO₂ krātuves jaudas, un tāpēc šo jautājumu var vislabāk risināt koordinētā veidā ES līmenī.

Rīcība Savienības līmenī nepārprotami var virzīt Eiropas dalībniekus uz kopīgu redzējumu un īstenošanas stratēģiju. Tas ir galvenais faktors, lai nodrošinātu apjomradītus ietaupījumus un diversifikācijas radītus ietaupījumus, kā arī veidotu kritisko masu, kas vajadzīga, lai palielinātu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanu ES, vienlaikus ierobežojot centienu sadrumstalotību un paškaitniecisku subsidēšanas sacensību starp dalībvalstīm.

Savienības rīcība ir vajadzīga attiecībā uz jomām, kuras ar šo priekšlikums risina, izmantojot vairākus tā pīlārus.

- Attiecībā uz pirmo pīlāru (“Investīciju veicināšana”) iniciatīva atbalstīs liela mēroga tehnoloģiskās jaudas veidošanu visā Savienībā, lai dotu iespēju izstrādāt un izgatavot neto nulles emisiju tehnoloģijas, veicinātu neto nulles emisiju izgatavošanas projektu, tai skaitā stratēģisku projektu, izveidi, racionalizējot administratīvos un atļauju piešķiršanas procesus. Minēto darbību sekmēšanai ir nepieciešama Savienības rīcība, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus vienotajā tirgū.
- Lai sasniegtu CO₂ ievadīšanas jaudas mērķi Savienībā saskaņā ar otro pīlāru, ir vajadzīga koordinēta rīcība Savienības līmenī centienu atbalstīšanai valstu līmenī.

- Attiecībā uz trešo pīlāru (“Piekļuve tirgum”) darbības, kuru mērķis ir paātrināt investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģijās, var atbilstoši izstrādāt un īstenot tikai Savienības līmenī, ņemot vērā nepieciešamo investīciju apjomu un tāpēc, ka šādus izgatavošanas kompleksus var palīdzēt apkalpot iekšējo tirgu, stiprināt visu ekosistēmu un palīdzēt garantēt piegādes drošību.
- Ceturtā pīlāra (“Prasmju pilnveide kvalitatīvu darbvietu radīšanai neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā”) ietvaros tiek koordinēti centieni nodrošināt, ka ir pieejams kvalificēts darbaspēks, kas nepieciešams neto nulles emisiju industrijai Eiropā, atbalstot specializētu prasmju akadēmiju izveidi un izveidojot Neto nulles emisiju Eiropas platformu.
- Attiecībā uz piekto pīlāru (“Inovācija”) “regulatīvo smilškastu” izveides mērķis ir radīt Savienībā vienlīdzīgus konkurences apstākļus inovācijām neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā un nodrošināt mērķtiecīgus atbrīvojumus no Savienības tiesību aktiem, kad nepieciešams un neskarot citus regulatīvos mērķus.
- Saskaņā ar sesto pīlāru (“Pārvaldība”) unikālas Savienības līmeņa struktūras, proti, Neto nulles emisiju Eiropas platformas, izveide ļaus Komisijai koordinēt iepriekš minētās darbības kopā ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu vienotu regulas piemērošanu visā Savienībā, kā arī zināšanu apmaiņu.
- Attiecībā uz septīto pīlāru (“Uzraudzība”) ciešāka Savienības sadarbība nodrošinās nepieciešamo un salīdzināmo izlūkdatu vākšanu. Tā ļaus dalībvalstīm un Komisijai paredzēt un novērst deficītu un ieviest nepieciešamos pasākumus, lai stiprinātu Eiropas tīrās enerģijas tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmu efektīvākos veidos, nevis kombinējot valstu pasākumus.

• **Proporcionalitāte**

Priekšlikums ir izstrādāts, lai stiprinātu Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmu, izmantojot pasākumus, kas veicina investīcijas, stimulē pieprasījumu, kā arī pārkvalificē Eiropas darbaspēku un pilnveido tā prasmes.

Lai gan priekšlikums sniegs priekšrocības attiecībā uz plašu neto nulles emisiju tehnoloģiju klāstu, tajā lielāks uzsvars tiek likts uz tām neto nulles emisiju tehnoloģiju ekosistēmas daļām, kas visvairāk sekmē 2030. gada klimata un enerģētikas mērķu sasniegšanu. Uzsvars uz saules enerģiju, baterijām/uzglabāšanu, vēja enerģiju, elektrolīzeriem un degvielas elementiem, siltumsūkņiem, biometānu, tīkliem un oglekļa uztveršanu un uzglabāšanu (CCS) ir likts ar nolūku koncentrēt darbības uz stratēģiskiem neto nulles emisiju produktiem un komponentiem, lai nodrošinātu Eiropas zaļo pārkārtošanos.

Ar stratēģiskajiem neto nulles emisiju projektiem un neto nulles emisiju “regulatīvajām smilškastēm” tiek ieviesti mehānismi, kas nepieciešami, lai nodrošinātu Eiropas industrijas ilgtermiņa konkurētspēju un inovētspēju, izmantojot izgatavošanas spējas, pilotvides testēšanai un eksperimentēšanai, noteikumus par CO₂ krātuves jaudu, stratēģiskajos projektos veikto investīciju riska mazināšanu, kā arī ar jaunuzņēmumu, augošu uzņēmumu un MVU palīdzību. Dalībvalstīm jānodrošina, ka atļaujas šādiem izgatavošanas projektiem tiek piešķirtas, izmantojot ātrākas un mazāk apgrūtināšas procedūras, lai gan paātrinātu jaunu izgatavošanas jaudu uzstādīšanu, reaģējot uz Savienības enerģētisko krīzi, gan lai samazinātu izmaksas un administratīvo slogu uzņēmumiem, kuri vēlas paplašināt savas tīrās enerģijas tehnoloģiju izgatavošanas jaudu Eiropā.

Turklāt līdz 2030. gadam saskaņā ar 2. pīlāru būtu jādara pieejama pietiekama CO₂ ievadīšanas jauda, jo šādas infrastruktūras trūkums ir vienīgais lielākais šķērslis investīciju īstenošanai CO₂ uztveršanā, tai skaitā nozarēs, kurās ir grūti panākt samazinājumu. Naftas un

gāzes ražotājiem ir līdzekļi, resursi un prasmes, lai nodrošinātu minēto jaudu. Strādājot kopā, tie spēj atrast visrentablākos projektus, lai nodrošinātu nepieciešamo ievadīšanas jaudu, pirms ir radies pieprasījums.

Stimuli saskaņā ar 3. pīlāru ir paredzēti, lai nodrošinātu stabilu pieprasījumu pēc neto nulles emisiju tehnoloģijām, kas uzņēmumiem parādīs, cik ekonomiski izdevīga ir iespēja palielināt tādu pielāgotu neto nulles emisiju tehnoloģiju ražošanu, kurām ir augsts ilgtspējas rādītājs. Šie stimuli arī nodrošinās, ka regula stimulē publiskā finansējuma novirzīšanu minētajām tehnoloģijām. Tikai strauji pārejot uz ilgtspējīgām neto nulles emisiju tehnoloģijām, ES varēs īstenot savus vērienīgos 2030. gada klimata mērķus.

4. pīlāra ietvaros paredzētās darbības, kas saistītas ar prasmēm neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā, nodrošinās, ka Savienība var rosināt tās darbaspēku sniegt vislabāko ieguldījumu, pārkārtojoties uz tīru enerģiju.

Uz “regulatīvo smilškastu” izveidi 5. pīlāra ietvaros attiecas atbilstoši aizsardzības pasākumi ar mērķi nodrošināt, ka jebkurš atbrīvojums no Savienības un valstu tiesību aktiem tiek papildināts ar atbilstošiem seku mazināšanas pasākumiem, lai nodrošinātu, ka tiek sasniegti citi līdzvērtīgi regulatīvie mērķi, vienlaikus atbalstot inovāciju.

Lai iepriekš izklāstītie pasākumi darbotos pēc iespējas labāk, 6. pīlārā ir izveidota pārvaldības struktūra, kas apvieno dalībvalstis un Komisiju ar mērķi saskaņot to darbības kopīgo mērķu sasniegšanai Eiropas energoapgādes drošības un zaļās pārkārtošanās jomās.

Visbeidzot, uzraudzība saskaņā ar 7. pīlāru ir nepieciešama, lai nodrošinātu, ka tiek sasniegti Savienības līmeņa neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas un CO₂ uzglabāšanas mērķi, kā arī vispārējā ziņā mērķi, kas saistīti ar šīs regulas piemērošanu un informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm un Savienību, lai novērstu iespējamās piegādes ķēdes traucējumus.

• **Juridiskā instrumenta izvēle**

Priekšlikums ir Eiropas Parlamenta un Padomes regula. Šis ir visatbilstošākais juridiskais instruments 1. pīlāra īstenošanai, ņemot vērā vajadzību vienādi piemērot jaunus noteikumus, jo īpaši neto nulles emisiju stratēģisko projektu definīciju, kā arī vienotu procedūru šo projektu atzīšanai un rūpniecības nozares atbalstam iekšējā tirgū, vienlaikus nodrošinot, ka tiek izveidotas veselas ražošanas vērtību ķēdes, saskaņojot visas ES tirgus dalībnieku vajadzības. Regulas kā juridiska instrumenta izvēle 2. un 3. pīlāra īstenošanai ir pamatota, jo tikai regula ar tās tieši piemērojamajām tiesību normām var nodrošināt vajadzīgo vienotības pakāpi, kas nepieciešama CO₂ emisiju samazināšanai un Savienības iniciatīvas izveidei un darbībai, lai vienādi stimulētu pieprasījumu visā iekšējā tirgū. Arī 4. pīlāra īstenošanu var vislabāk nodrošināt ar regulu, kas atbalsta prasmju vienotu pilnveidi visā Savienībā. Turklāt regula ir vispiemērotākais instruments, lai īstenotu 5. pīlāru inovācijas atbalstam iekšējā tirgū, kā arī 6. pīlāru, ar kuru izveido pārvaldības struktūru, kas ļauj dalībvalstīm un Komisijai koordinēt to darbības, un 7. pīlāru, kura ietvaros ir noteikti vienoti uzraudzības mehānismi. Mehānisms nav jātransponē, izmantojot valsts pasākumus, un tas ir tieši piemērojams.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

• **Spēkā esošo tiesību aktu *ex post* izvērtējumi / atbilstības pārbaudes**

Šis priekšlikums nodrošina papildu saskaņošanu un veido pirmo saskaņoto ES līmeņa tiesisko regulējumu tīrās enerģijas tehnoloģiju jomā. Tāpēc tam netiek nodrošināti *ex post* izvērtējumi.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Par Neto nulles emisiju industrijas aktu 2023. gada 17. janvārī Pasaules Ekonomikas forumā Davosā paziņoja Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena¹⁷. Pirmais pīlārs attiecas uz ātrumu. Jāizveido tāda normatīvā vide, kas pieļauj ātru paplašināšanos un labvēlīgu apstākļu radīšanu nozarēm, kas ir ļoti svarīgas neto nulles emisiju sasniegšanai. Tas aptver tādus elementus kā vēja enerģija, siltumsūkņi, saules enerģija, tīrais ūdeņradis, uzglabāšana u. c., un pieprasījumu pēc tiem palielina plāni *NextGenerationEU* un *REPowerEU*. Lai palīdzētu īstenot šo pīlāru, tiks iesniegts jauns Neto nulles emisiju industrijas akts. Tas būs balstīts uz tādu pašu modeli kā Mikrosānu akts. Jaunajā Neto nulles emisiju industrijas aktā būs noteikti skaidri mērķi attiecībā uz Eiropas tīrajām tehnoloģijām līdz 2030. gadam. Mērķis būs koncentrēt investīcijas stratēģiskajos projektos visā piegādes ķēdē. Īpaša uzmanība tiks pievērsta tam, kā vienkāršot un paātrināt atļauju piešķiršanu jaunām tīro tehnoloģiju ražošanas vietām. Ņemot vērā steidzamo nepieciešamību rīkoties, ietekmes novērtējums netika veikts un nebija paredzēta sabiedriskā apspriešana tiešsaistē. Analīze un visi apstiprinošie pierādījumi tiks izklāstīti dienestu darba dokumentā, ko publicēs, vēlākais, trīs mēnešu laikā pēc priekšlikuma publicēšanas.

Pirmajā Eiropas Tīro tehnoloģiju platformas sanāsmē, ko Komisija organizēja 2022. gada 30. novembrī, notika augsta līmeņa diskusija un pirmā apspriešanās kārta, kurā piedalījās dalībvalstis un neto nulles emisiju industrijas ieinteresētās personas. Sanāsmē pulcējās augsta līmeņa pārstāvji no 23 dalībvalstīm, kā arī vēja enerģijas, bateriju, elektrotīkla, siltumsūkņu un saules fotoelementu nozares un vērtību ķēdes pārstāvji. Sanāksmes laikā dalībnieki uzsvēra, ka nepieciešams steidzami palielināt neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudu, reaģējot uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu un globālo regulatīvo konkurenci šajā nozarē, piemēram, Amerikas Savienoto Valstu Inflācijas samazināšanas aktu. Nozares pārstāvji norādīja uz vairākiem trūkumiem Savienībā, uzsverot ilgstošas atļauju piešķiršanas procedūras neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudas veidošanai vai paplašināšanai, kas arī kavētu privāto investīciju mobilizēšanu, kā arī kvalificēta personāla trūkumu.

Papildus ilgstošai regulārai apmaiņai ar attiecīgajām ieinteresētajām personām 2023. gada februārī tika veikts mērķtiecīgs papildu apsekojums ar īsu termiņu, kurā piedalījās vēja enerģijas, saules enerģijas, bateriju, siltumsūkņu un ūdeņraža/elektrolīzeru ražošanas nozaru ieinteresēto personu rūpniecības organizācijas, lai sniegtu papildu ieskatu. Ieinteresētās personas ziņoja par problēmām saistībā ar:

- (1) ilgu izpildes laiku un ilgstošu atļauju piešķiršanu projektiem un ražošanas iespēju palielināšanu;
- (2) ar starptautiskajiem konkurentiem vienlīdzīgu konkurences apstākļu trūkumu;
- (3) traucējumiem un materiālu trūkumu;
- (4) kombinētiem, neskaidriem vai ierobežojošiem tiesiskajiem regulējumiem Savienības un/vai valstu līmenī;
- (5) grūtībām atrast piemērotas ražošanas un izvēršanas vietas;
- (6) šķēršļiem, kas saistīti ar publiskā iepirkuma procedūrām;
- (7) kvalificēta darbaspēka trūkumu;

¹⁷

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_23_232.

- (8) nepietiekamu pašu ražošanu un atkarību no svarīgu komponentu izgatavošanas jaudas;
- (9) paaugstinātām ražošanas izmaksām.

Turklāt tika izskatīts papildu ieguldījums, kas ir saistīts ar priekšlikuma politikas risinājumiem, balstoties uz sanāksmēm ar nozaru pārstāvjiem un publiskajām iestādēm attiecībā uz darbu, kas veikts Eiropas Komisijas ieviestajās industriālajās aliansēs, jo īpaši Eiropas Akumulatoru aliansē un Eiropas Tīrā ūdeņraža aliansē (ieskaitot tās Elektrolīzeru partnerību), Izejvielu aliansē un Eiropas Saules fotoelementu nozares aliansē. Turklāt Eiropas Industriālais tīras enerģijas forums, kas tika organizēts regulāru sanāksmju veidā 2021. un 2022. gadā, nodrošināja lielu platformu apspriedēm par rūpniecības vajadzībām. Attiecībā uz oglekļa uztveršanu un uzglabāšanu 2022. gada ES oglekļa uztveršanas, izmantošanas un uzglabāšanas (CCUS) foruma ietvaros ieinteresētās personas ir aplēsušas, ka pieprasījums pēc ikgadējiem uzglabāšanas pakalpojumiem Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) pieaugs no ļoti zemas bāzes līdz 80 miljoniem tonnu CO₂ 2030. gadā un sasniegs vismaz 300 miljonus tonnu CO₂ 2040. gadā.

Turklāt ilgstoši un regulāri kontakti ar nozares ieinteresētajām personām, dalībvalstīm un tirdzniecības apvienībām ļāva apkopot būtisku informāciju un atsauksmes.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Ilgstoši un regulāri kontakti ar nozares ieinteresētajām personām, dalībvalstīm, tirdzniecības apvienībām un lietotāju apvienībām ļāva apkopot pietiekami daudz informācijas un atsauksmju, kas attiecas uz priekšlikumu.

Pēdējos gados par neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas nozari ir publicēti daudzi pētījumi un ziņojumi, kuros aprakstītas tendences un sniegti fakti un skaitļi, un tie noderēja, lai nodrošinātu informāciju priekšlikumam, tai skaitā šādi:

- 1) Eiropas Komisija. “Progress tīrās enerģijas tehnoloģiju konkurētspējā”, COM(2022) 643 final;
- 2) Eiropas Komisija. Ikgadējais JRC ziņojums par Eiropas klimatneitrālās rūpniecības konkurētspējas rezultātu pārskatu (*Climate Neutral Industry Competitiveness Scoreboard, CIndECS*), 2021;
- 3) Tīras enerģijas tehnoloģiju observatorija (CETO), 2022. gada ziņojumi;
- 4) Starptautiskā Enerģētikas aģentūra (IEA) — “Energotehnoloģiju perspektīvas” (*Energy Technology Perspectives*), 2023.

- **Ietekmes novērtējums**

Priekšlikumam nav pievienots ietekmes novērtējums. Ņemot vērā steidzamību rīkoties iepriekš minēto iemeslu dēļ, ietekmes novērtējumu nevarēja iegūt līdz priekšlikuma pieņemšanas termiņam. Analīze un visi apstiprinošie pierādījumi tiks izklāstīti dienestu darba dokumentā, ko publicēs, vēlākais, trīs mēnešu laikā pēc priekšlikuma publicēšanas.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Šajā priekšlikumā ir noteikti pasākumi, kuru mērķis ir stiprināt neto nulles emisiju tehnoloģiju ekosistēmu. Uzņēmumiem, kuri Eiropā izgatavo tīras enerģijas tehnoloģijas, tas palielinās juridisko noteiktību, atvieglēs jaunu izgatavošanas kompleksu izveidi, izmantojot vienkāršotas un ātrākas atļauju izsniegšanas procedūras, kā arī atvieglēs piekļuvi finansējumam, samazinot projektu radītos riskus, un nodrošinās apmācītu darbaspēku Savienībā. Neto nulles emisiju tehnoloģiju risinājumu sniedzējiem tas nodrošinās stabilu

avotu pieprasījumam pēc ļoti ilgtspējīgām tīras enerģijas iekārtām, produktiem un komponentiem. Savukārt valstu publiskās pārvaldes iestādēm tas palielinās neto nulles emisiju tehnoloģiju ieviešanu Savienībā un stiprinās koordināciju (izveidojot Neto nulles emisiju Eiropas platformu). Turklāt sistēma paredzēs īpašus pasākumus inovācijas atbalstam, tai skaitā “regulatīvās smilšskastes”, un īpašu atbalstu augstas kvalitātes ilgtspējīgu neto nulles emisiju tehnoloģiju mazajiem lietotājiem un piegādātājiem, lai atrastu tiem izlaides tirgus Eiropā un saskaņotu to vajadzības ar citiem tirgus dalībniekiem, tādējādi izveidojot veselas vērtību ķēdes ES iekšienē.

Tāpat priekšlikuma īpašs mērķis ir stiprināt Eiropas konkurētspēju un rūpniecisko bāzi neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā. Tiek nodrošināta pilnīga atbilstība spēkā esošajiem nozaru Savienības tiesību aktiem, kas piemērojami neto nulles emisiju tehnoloģijām (piemēram, attiecībā uz energotaupību, energomarķējumu un ieviešanu) un kas sniegs papildu skaidrību un vienkāršos jauno noteikumu izpildi, kā arī pilnīga atbilstība ierosinātajiem tiesību aktiem par kritiski svarīgajām izejvielām.

• **Pamattiesības**

Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk “Harta”) 16. pants paredz darījumdarbības brīvību. Šai priekšlikumā paredzētie pasākumi rada inovācijas spējas un veicina pieprasījumu pēc tīras enerģijas tehnoloģijām, kas var stiprināt darījumdarbības brīvību saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un valstu tiesību aktiem un praksi. Tomēr daži 2. pīlāra pasākumi, kas vajadzīgi, lai novērstu nopietnus neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes traucējumus Savienībā, var uz laiku ierobežot darījumdarbības brīvību un līgumu brīvību, ko aizsargā Hartas 16. pants, un tiesības uz īpašumu, ko aizsargā Hartas 17. pants. Jebkāds minēto tiesību ierobežojums šajā priekšlikumā saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punktu tiks noteikts tiesību aktos, respektējot šo tiesību un brīvību būtību un ievērojot proporcionalitātes principu.

Pienākumā atklāt Komisijai noteiktu informāciju, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi, tiek ievērota darījumdarbības brīvība, un tas nesamērīgi neietekmēs darījumdarbības brīvību (Hartas 16. pants). Jebkurš informācijas pieprasījums kalpo Savienības vispārējo interešu mērķim, lai varētu apzināt iespējamus pasākumus energoapgādes krīzes mazināšanai. Šie informācijas pieprasījumi ir piemēroti un iedarbīgi, lai panāktu mērķi, sniedzot informāciju, kas vajadzīga pašreizējās krīzes novērtēšanai. Komisija principā pieprasa vajadzīgo informāciju no pārstāvības organizācijām un var izdot pieprasījumus atsevišķiem uzņēmumiem tikai tad, ja tas ir papildus nepieciešams. Tā kā citādi informācija par piegādes situāciju nav pieejama, nav neviena tikpat iedarbīga pasākuma, lai iegūtu informāciju, kas vajadzīga, lai Eiropas lēmumu pieņēmēji varētu veikt ietekmes mazināšanas pasākumus. Ņemot vērā energoapgādes deficīta nopietnās ekonomiskās un sociālās sekas un šo seku mazināšanas pasākumu attiecīgo nozīmi, informācijas pieprasījumi ir samērīgi ar vēlamo mērķi.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Ar priekšlikumu tiek izveidota Neto nulles emisiju Eiropas platforma. Pamatojoties uz ES budžeta 7. izdevumu kategoriju, tiks atbalstīta Neto nulles emisiju Eiropas platformas organizēšana, piešķirot kopējo summu 5,130 miljonu EUR apmērā sešām amatpersonām. Tas nozīmē ikgadējus izdevumus 1,026 miljonu EUR apmērā. Personāls būs atbildīgs par uzdevumu veikšanu saistībā ar Neto nulles emisiju Eiropas platformu, kā arī neto nulles emisiju industrijas akadēmijām, kā noteikts šajā regulā. Turklāt priekšlikumā ir aplēstas papildu izmaksas komitejām, kuru budžets ir 125 000 EUR.

Šīs iniciatīvas saistīto pamatdarbības izmaksu finansēšana tiks atbalstīta no budžeta pozīcijas “Preču un pakalpojumu iekšējā tirgus darbība un attīstība” saskaņā ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu līdz 2027. gadam.

Lai veiktu pētījumus un datu analīzi iniciatīvas un tirgus norišu uzraudzībai, kā arī iegūtu jaunākos datus par neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes ķēdēm ar šo regulu saistīto jautājumu risināšanai, tiek piešķirts budžets 720 000 EUR apmērā.

Ar šo priekšlikumu tiks atbalstītas neto nulles emisiju industrijas akadēmijas ar sākuma finansējumu 3 miljonu EUR apmērā no kopuzņēmuma “Tīrs ūdeņradis” budžeta un 2,5 miljonu EUR apmērā no Vienotā tirgus programmas MVU pīlāra budžeta.

Plašāka informācija ir sniegta šim priekšlikumam pievienotajā tiesību akta finanšu pārskatā.

5. CITI ELEMENTI

• Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība

Komisija izvērtēs šā priekšlikuma iznākumus, rezultātus un ietekmi trīs gadus pēc dienas, kad tas kļūs piemērojams, un pēc tam ik pēc četriem gadiem. Galvenie izvērtējuma konstatējumi tiks izklāstīti ziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei, kurus publiskos.

• Konkrētu priekšlikuma noteikumu detalizēts skaidrojums

1.1. I nodaļa. Priekšmets, darbības joma un definīcijas

I nodaļā ir noteikti šīs regulas mērķi un tās priekšmets. Regulas mērķi ir pārvērsti kvantitatīvi izteiktā vispārējā galvenajā etalonrādītājā, kura mērķis ir nodrošināt, ka līdz 2030. gadam pielikumā uzskaitīto stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jauda Savienībā tuvosies vai sasniegs vismaz 40 % no Savienības ikgadējām izvēršanas vajadzībām. Šis etalonrādītājs atspoguļo vispārēju politisko mērķi sasniegt augstu noturību stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā un visā energosistēmā, vienlaikus ņemot vērā vajadzību īstenot šo mērķi elastīgi un daudzveidīgi. Nosakot šo etalonrādītāju, ir ņemti vērā priekšlikuma 16. apsvērumā izklāstītie indikatīvie tehnoloģijām raksturīgie mērķi. Šie dati nesaskan ar pēdējā minētā etalonrādītāja vidējo vērtību:

- i) pielikuma darbības joma ir plašāka, aptverot vairāk nekā tikai piecas tehnoloģijas, kurām 16. apsvērumā ir noteikti indikatīvi tehnoloģijām raksturīgi mērķi;
- ii) attiecībā uz dažām stratēģiskām neto nulles emisiju tehnoloģijām, piemēram, saules fotoelementiem, 40 % ir reāls, bet vērienīgs attiecīgās izgatavošanas jaudas palielināšanas mērķis;
- iii) nosakot vispārējo galveno etalonrādītāju, ir ņemta vērā nepieciešamība palielināt izgatavošanas jaudu ne tikai gataviem produktiem, bet arī specifiskiem komponentiem. Attiecībā uz dažiem no tiem (piemēram, plātnēm, lietņiem vai saules enerģijas elementiem saules fotoelementu gadījumā vai akumulatoru anodiem un katodiem) galvenā etalonrādītāja 40 % sasniegšana ir reāls, bet ļoti ambiciozs mērķis;
- iv) galvenais etalonrādītājs apvienojumā ar 31. pantā izklāstītajām uzraudzības metodēm palīdzēs agrīnā stadijā noteikt esošo vai iespējamo neaizsargātību vai problēmas, kas saistītas ar stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju noturību, un attiecīgi rīkoties.

I nodaļā ir arī precizētas instrumenta ietvaros izmantotās definīcijas, tai skaitā neto nulles emisiju tehnoloģiju jēdziens. Ar regulu tiek izveidota sistēma, kas sastāv no septiņiem

“pīlāriem” ar mērķi stiprināt Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas konkurētspēju. Jo īpaši regulā ir noteikti nosacījumi, kas nepieciešami neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu veicināšanai, racionalizējot administratīvos un atļauju piešķiršanas procesus un definējot stratēģiskos neto nulles emisiju projektus (1. pīlārs). Regulā paredzēti nosacījumi, kas jāievēro, lai palielinātu CO₂ ievadīšanas jaudu (2. pīlārs), kā arī lai stimulētu pieprasījumu pēc neto nulles emisiju tehnoloģijām (3. pīlārs). Ar to tiek arī izveidota sistēma kvalificēta darbaspēka nodrošināšanai nozarē (4. pīlārs), veicināta inovācija (5. pīlārs), izveidota pārvaldības struktūra (6. pīlārs), kā arī izveidota sistēma minēto pasākumu īstenošanas uzraudzībai (7. pīlārs).

1.2. II nodaļa. Labvēlīgi nosacījumi neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanai

1. iedaļā ir noteikti racionalizēti procesi atļauju piešķiršanai neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem. Visi neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekti gūs labumu no tā, ka dalībvalstis izraugās valsts kompetento iestādi, kura darbojas kā vienots kontaktpunkts un ir atbildīga par atļauju izsniegšanas koordinēšanu un atvieglošanu, norādījumu sniegšanu uzņēmējiem, nodrošināšanu, ka informācija ir publiski pieejama un visus dokumentus var iesniegt digitāli. Regulā ir noteikti detalizēti atļauju izsniegšanas procedūru termiņi atbilstoši izstrādātā projekta būtībai. Priekšlikums atbilst Savienības tiesību aktiem par atļauju izsniegšanu, piemēram, Atjaunojamo energoresursu direktīvai (ES) 2018/2001¹⁸, *TEN-E* regulai¹⁹, Dabasgāzes direktīvai²⁰ un Padomes regulai par atļauju piešķiršanu atjaunīgās enerģijas apguvei²¹, kā arī priekšlikumiem par grozījumiem Atjaunojamo energoresursu direktīvā saistībā ar plānu *REPowerEU*²², priekšlikumam par Mikroshēmu akta regulu²³ un priekšlikumam Kritiski svarīgo izejvielu akta regulai. Ātrākas atļauju piešķiršanas procedūras neskar vides novērtējumu veikšanu un atļauju izsniegšanu, kā noteikts ES tiesību aktos.

2. iedaļā ir izklāstīti noteikumi, kas attiecas uz stratēģisko neto nulles emisiju projektu atlasi un īstenošanu. Stratēģisko projektu atlases kritēriji attieksies uz projekta ieguldījumu Savienības energosistēmas tehnoloģiskajā un rūpnieciskajā noturībā un/vai projekta ieguldījumu ES neto nulles emisiju industrijas piegādes ķēdes konkurētspējā. Regulā ir noteiktas procedūras, kas dalībvalstīm jāpiemēro attiecībā uz projektu pieteikumu iesniegšanu un šo projektu atzīšanu par stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem. Stratēģiskajiem neto nulles emisiju projektiem tiks piešķirts prioritātes statuss, lai nodrošinātu ātrākos atļauju izsniegšanas procesus saskaņā ar valsts un ES tiesību aktiem, un šie projekti gūs labumu no

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija) (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/869 (2022. gada 30. maijs) par Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādņēm un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 un (ES) 2019/943 un Direktīvas 2009/73/EK un (ES) 2019/944 un atceļ Regulu (ES) Nr. 347/2013 (OV L 152, 3.6.2022., 45. lpp.).

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/73/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atceļšanu (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 211, 14.8.2009., 94. lpp.).

²¹ Padomes Regula (ES) 2022/2577 (2022. gada 22. decembris), ar ko nosaka satvaru atjaunīgās enerģijas apguves paaugstināšanai (OV L 335, 29.12.2022., 36. lpp.).

²² Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko groza Direktīvu (ES) 2018/2001 par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu, Direktīvu 2010/31/ES par ēku energoefektivitāti un Direktīvu 2012/27/ES par energoefektivitāti, COM(2022) 222 final, 18.5.2022.

²³ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido pasākumu sistēmu Eiropas pusvadītāju ekosistēmas stiprināšanai (Mikroshēmu akts), COM(2022) 46 final, 8.2.2022.

paredzamiem atļauju piešķiršanas termiņiem. Tos var arī uzskatīt par tādiem projektiem, attiecībā uz kuriem atļauju izsniegšanas nolūkā pastāv sevišķas sabiedrības intereses, ja ir izpildīti ES tiesību aktos paredzētie nosacījumi. Neskarot valsts atbalsta noteikumus, dalībvalstis veiks darbības, lai paātrinātu stratēģisko neto nulles emisiju projektu īstenošanu un piesaistītu tiem privātās investīcijas nolūkā paātrināt to īstenošanu. Stratēģisko neto nulles projektu virzītāji arī varēs gūt labumu no finansēšanas konsultācijām, ko sniedz VII nodaļā noteiktā Neto nulles emisiju Eiropas platforma.

1.3. III nodaļa. CO₂ ievadīšanas jauda

III nodaļā ir noteikts Savienības līmeņa mērķis, kas jāsasniedz līdz 2030. gadam attiecībā uz ikgadējo ievadīšanas jaudu CO₂ krātuvē, proti, 50 Mt CO₂, un ietverti pasākumi tā īstenošanai. Šo pasākumu mērķis ir apvienot galvenos attiecīgos aktīvus Savienības vienota tirgus izveidei CO₂ uzglabāšanas pakalpojumiem, uz ko var paļauties liela mēroga CO₂ emitētāji, tai skaitā rūpniecības nozares, kurās grūti panākt samazinājumu, lai tie dekarbonizētu savu darbību. Tas ietver labākas informācijas nodrošināšanu par ģeoloģiskajiem datiem, kas attiecas uz naftas un gāzes ieguves vietām, CO₂ uztveršanas projektiem, kuri tiek īstenoti vai kurus ir paredzēts īstenot turpmākajos 5 gados, kā arī aplēses par atbilstošām ievadīšanas un krātuves jaudām. Dalībvalstu iestādes atbalstīs stratēģiskos neto nulles emisiju projektus CO₂ uzglabāšanai, kuri tiek īstenoti Savienības teritorijā un kuru mērķis ir nodrošināt operatīvi pieejamo CO₂ ievadīšanas jaudu līdz 2030. gadam vai agrāk, un kuri ir pieteikti atļaujas saņemšanai CO₂ drošai un pastāvīgai ģeoloģiskai uzglabāšanai saskaņā ar Direktīvu 2009/31/ES²⁴. Lai sasniegtu Savienības līmeņa 2030. gada mērķi, ir paredzētas iemaksas no naftas un gāzes ražotājiem, kuriem ir atļauja saskaņā ar Direktīvu 94/22/EK²⁵.

1.4. IV nodaļa. Piekļuve tirgiem

IV nodaļā ir ietvertas darbības, kuru mērķis ir paātrināt neto nulles emisiju tehnoloģiju piekļuvi tirgiem. Vispirms to panāk ar pasākumiem, kas paredzēti, lai palīdzētu publiskajām iestādēm radīt un uzturēt stabilu sabiedrības pieprasījumu pēc neto nulles emisiju tehnoloģijām, kas uzņēmumiem padarīs ekonomiski pievilcīgu tādu īpaši pielāgotu produktu ražošanu Eiropas tirgum, kuri izstrādāti, ņemot vērā augsta līmeņa ilgtspējas un noturības kritērijus. Šādi pasākumi vispirms attiecas uz publiskā iepirkuma procedūrām un izsolēm, ar kurām tiek ieviesti atjaunīgie energoresursi, attiecībā uz kuriem publiskajām iestādēm, piešķirot līgumslēgšanas tiesības vai sarindojot piedāvājumus, jāņem vērā ar ilgtspēju un noturību saistīti kritēriji. Otrkārt, nodaļa ietver pasākumus, kas paredzēti, lai nodrošinātu, ka citi uz privāto pieprasījumu vērsti publiskā atbalsta veidi sekmē tā paša mērķa īstenošanu.

1.5. V nodaļa. Prasmju pilnveide kvalitatīvu darbvietu radīšanai neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā

V nodaļā ir ierosināti pasākumi, kas īstenojami, lai nodrošinātu tāda kvalificēta darbaspēka pieejamību, kas nepieciešams Savienības neto nulles emisiju tehnoloģiju nozarēs. Pašreizējais kvalificēta darbaspēka trūkums un tā prognozētais pieaugums, kā arī prasmju neatbilstība apdraud Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju nozaru uzplaukumu. Priekšlikuma mērķis ir radīt mehānismus, lai veidotu un izmantotu nepieciešamās prasmes tādā veidā, kas faktiski

²⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/31/EK (2009. gada 23. aprīlis) par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un Regulā (EK) Nr. 1013/2006 (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 140, 5.6.2009., 114. lpp.).

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 94/22/EK (1994. gada 30. maijs) par atļauju piešķiršanas un izmantošanas noteikumiem ogļūdeņražu meklēšanai, izpētei un ieguvei (OV L 164, 30.6.1994., 3. lpp.).

atbilst neto nulles emisiju industriju vajadzībām gan Eiropas, gan vietējā līmenī. Šis priekšlikuma mērķis tiek īstenots, paredzot, ka Komisija atbalsta tādu specializētu Eiropas prasmju akadēmiju izveidi, no kurām katra koncentrējas uz neto nulles emisiju tehnoloģijām un sadarbību ar dalībvalstīm, industriju, sociālajiem partneriem un izglītības un apmācības nodrošinātājiem, lai izstrādātu un ieviestu izglītību un apmācības kursus pārkvalifikācijai un prasmju pilnveidei darbiniekiem, kuri nepieciešami neto nulles emisiju tehnoloģiju nozarēs. Nulles emisiju Eiropas platforma palīdzētu nodrošināt, ka ir pieejami un tiek norīkoti cilvēki ar prasmēm, kas vajadzīgas neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā, veicot vairākus šajā regulā noteiktos uzdevumus, tai skaitā piesaistot vairāk sieviešu un jauniešu, kas nemācās, nestrādā un neapgst arodu (*NEET*). Tādējādi tiesību akta mērķis ir papildināt vairākas Komisijas darbības, kuru mērķis ir apmierināt nepieciešamību pēc prasmēm, kas izriet no ES zaļās pārkārtošanās, piemēram, ES Prasmju pilnveides pakta, ES Prasmju programmas, rūpniecības pārkārtošanas ceļiem un 2023. gada Eiropas prasmju gada.

1.6. VI nodaļa. Inovācija

VI nodaļā ir noteikta neto nulles emisiju “regulatīvo smilškastu” izveide, lai veicinātu inovāciju neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā. Ar priekšlikumu tiek ieviestas “regulatīvās smilškastēs”, lai kontrolētā vidē ierobežotu laiku testētu novatoriskas neto nulles emisiju tehnoloģijas. “Smilškastēs” ietvertās novatoriskās tehnoloģijas galu galā varētu tikt uzskatītas par būtiskām, lai sasniegtu Savienības klimatneitralitātes mērķi, nodrošinātu piegādes drošību un Savienības energosistēmas noturību un tādējādi iekļautos stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā saskaņā ar šo regulu.

1.7. VII nodaļa. Pārvaldība

VII nodaļā ir paredzēta struktūra, proti, Neto nulles emisiju Eiropas platforma, kas ļauj Komisijai koordinēt iepriekš minētās darbības kopā ar dalībvalstīm. Platforma ir atsaucēs struktūra, kuras ietvaros Komisija un dalībvalstis var apspriest ar šo regulu saistītus jautājumus, apmainīties ar attiecīgu informāciju un dalīties ar saistīto paraugpraksi un kurā Komisija var saņemt informāciju no trešām personām, tādām kā eksperti un pārstāvji, piem., no neto nulles emisiju industrijas. Darbu var organizēt dažādās pastāvīgās vai pagaidu apakšgrupās. Platformas darbības ir izklāstītas dažādos šīs regulas pantos, un tās jo īpaši ietver administratīvo procedūru un atļauju piešķiršanas procesu racionalizēšanu, tai skaitā vienas pieturas aģentūras (4. pants), stratēģiskos neto nulles emisiju projektus (11. pants), finansējuma koordinēšanu (15. pants), piekļuvi tirgiem (19., 20. un 21. pants), prasmes (25. pants), novatoriskas neto nulles emisiju “regulatīvās smilškastēs” (26. pants) un konsultāciju sniegšanu attiecībā uz gada ziņojumu sagatavošanu par tīras enerģijas tehnoloģiju konkurētspēju saskaņā ar enerģētikas savienības stāvokļa apskatu²⁶. Turklāt Komisija un dalībvalstis platformā var apspriest neto nulles emisiju industriālās partnerības (28. pants). Turklāt Komisija un dalībvalstis var aktīvi darboties platformas ietvaros, lai veicinātu starpvalstu kontaktus starp uzņēmumiem, kas darbojas neto nulles emisiju sektoros Eiropas Savienībā, jo īpaši izmantojot industriālo alianšu darbu.

1.8. VIII nodaļa. Uzraudzība

VIII nodaļā ir ietverti vienoti noteikumi, kas ļauj pārraudzīt piegādes ķēdes, lai sekotu līdzi progresam attiecībā uz 1. pantā minēto mērķu sasniegšanu, kā arī progresam ceļā uz CO₂ uzglabāšanas mērķrādītāja panākšanu. Tajā ir arī iekļauti vispārīgi uzraudzības noteikumi šīs regulas piemērošanai.

²⁶ Saskaņā ar enerģētikas savienības stāvokļa apskatu, pamatojoties uz Regulas (ES) 2018/1999 35. pantu un 35. panta 2. punkta m) apakšpunktu.

1.9. IX nodaļa. Nobeiguma noteikumi

IX nodaļā ir ietverti noteikumi par pilnvaru deleģēšanu, grozījumiem citos tiesību aktos, tai skaitā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2018/1724²⁷ un Direktīvā (ES) 2013/34/ES²⁸, par Komisijas pienākumu regulāri sagatavot ziņojumus Eiropas Parlamentam un Padomei šīs regulas izvērtēšanai un tās stāšanās spēkā un piemērošanu.

1.10. Pielikums. Stratēģiskās neto nulles emisiju tehnoloģijas

Pielikumā uzskaitīto tehnoloģiju pamatā ir trīs galvenie kritēriji: 1) tehnoloģijas gatavības līmenis; 2) ieguldījums dekarbonizācijā un konkurētspējā; kā arī 3) piegādes drošības riski. Tie tika izvēlēti, pamatojoties uz vispārējiem Neto nulles emisiju industrijas akta mērķiem palielināt neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudu ES, jo īpaši attiecībā uz tām tehnoloģijām, kuras ir komerciāli pieejamas un kurām ir labs ātras izvēršanas potenciāls.

Pirmais tehnoloģijas gatavības līmeņa (*TRL*) kritērijs attiecas uz tehnoloģiju attīstības līmeņa novērtēšanas metodi un ir balstīts uz Starptautiskās Enerģētikas aģentūras (*IEA*) izmantoto klasifikāciju. Šīs regulas darbības joma parasti attiecas uz tām neto nulles emisiju tehnoloģijām, kas atbilst *TRL* 8 līmenim (pirmais šāda veida komerciāls vai komerciāls demonstrējums, pilnīga ieviešana galīgajā formā) vai augstākam.

Otrais kritērijs saistībā ar dekarbonizāciju un konkurētspēju attiecas uz tādu neto nulles emisiju tehnoloģiju identificēšanu, kurām tiek prognozēts nozīmīgs ieguldījums, lai sasniegtu 2030. gada paketes “Gatavi mērķrādītājam 55 %” mērķi samazināt siltumnīcefekta gāzu neto emisijas vismaz par 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni.

Visbeidzot, trešais kritērijs ir saistīts ar piegādes drošību, kas nodrošina Savienības energosistēmas tehnoloģisko un industriālo noturību, palielinot tāda neto nulles emisiju tehnoloģiju vērtības ķēdes komponenta vai tādas daļas izgatavošanas jaudu, kuru piegādē Savienība ir ļoti vai arvien vairāk atkarīga no importa, jo īpaši tāda, kas nāk no vienas trešās valsts.

Pamatojoties uz šiem kritērijiem, tika atlasītas 8 neto nulles emisiju tehnoloģiju grupas. Turklāt attiecīgās neto nulles emisiju tehnoloģiju grupas attiecas ne tikai uz gala tehnoloģisko produktu vai iekārtu, bet arī uz galvenajiem augšposma komponentiem, kas ir attiecīgo tehnoloģiju centrālā daļa (piemēram, lietņi, plātnes un saules enerģijas elementi saules enerģijas moduļiem, vējagregātu gondolas, torņi un lāpstīņas vējturbīnām utt.).

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1724 (2018. gada 2. oktobris), ar ko izveido vienotu digitālo vārteju, lai sniegtu piekļuvi informācijai, procedūrām un palīdzības un problēmu risināšanas pakalpojumiem, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012 (OV L 295, 21.11.2018., 1. lpp.).

²⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/34/ES (2013. gada 26. jūnijs) par noteiktu veidu uzņēmumu gada finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem ziņojumiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/43/EK un atceļ Padomes Direktīvas 78/660/EEK un 83/349/EEK (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 182, 29.6.2013., 19. lpp.).

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA**par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju produktu izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai (Neto nulles emisiju industrijas akts)**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu²⁹,ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu³⁰,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Savienība ir apņēmusies paātrināti dekarbonizēt savu ekonomiku un vērienīgi izvērst atjaunīgo energoresursu apguvi, lai līdz 2050. gadam panāktu klimatneitralitāti jeb neto nulles emisijas (emisijas, no kurām atskaitīti piesaistījumi). Minētais mērķis ir Eiropas zaļā kursa — atjauninātās ES industriālās stratēģijas — centrā un ir saskaņā ar Savienības apņemšanos īstenot globālu klimatrīcību atbilstoši Parīzes nolīgumam³¹. Lai sasniegtu klimatneitralitātes mērķi, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1119³² ir noteikts saistošs Savienības klimata mērķrādītājs līdz 2030. gadam siltumnīcefekta gāzu neto emisijas samazināt vismaz par 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni. Ierosinātās paketes “Gatavi mērķrādītājam 55 %”³³ mērķis ir panākt, ka tiek sasniegts Savienības 2030. gada klimata mērķrādītājs, un šajā sakarā ar to tiek pārskatīti un atjaunināti Savienības tiesību akti.
- (2) Vienotais tirgus nodrošina tādu vidi, kas vajadzīgajā mērogā un tempā palīdz piekļūt tehnoloģijām, bez kurām nav iespējama Savienības vērienīgo klimatisko ieceru īstenošana. Ņemot vērā neto nulles emisiju tehnoloģiju sarežģītību un transnacionālo

²⁹ OV C [...], [...], [...]. lpp.³⁰ OV C [...], [...], [...]. lpp.³¹ Padomes Lēmums (ES) 2016/1841 (2016. gada 5. oktobris) par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām ietvaros pieņemto Parīzes nolīgumu (OV L 282, 19.10.2016., 4. lpp.).³² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 (“Eiropas Klimata akts”) (OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp.).³³ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai ““Gatavi mērķrādītājam 55 %”: ES 2030. gadam nospraustā klimata mērķrādītāja sasniegšana ceļā uz klimatneitralitāti”, COM(2021) 550, 14.7.2021.

raksturu, nekoordinētiem nacionālajiem pasākumiem, ar kuriem tiktu nodrošināta piekļuve minētajām tehnoloģijām, būtu liels potenciāls izkropļot konkurenci un sadrumstalot vienoto tirgu. Tāpēc, lai aizsargātu vienotā tirgus funkcionēšanu, ir jāizveido kopīgs Savienības tiesiskais satvars, ar kuru kolektīvi risināt šo svarīgo problēmu, palielinot Savienības noturību un piegādes drošību neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā.

- (3) Attiecībā uz ārējiem aspektiem, jo īpaši attiecībā uz jaunietekmes tirgiem un jaunattīstības valstīm, ES savas stratēģijas “Global Gateway” ietvaros meklēs abpusēji izdevīgas partnerības, kas sekmēs izejvielu piegādes ķēdes diversifikāciju, kā arī partnervalstu centienus īstenot divējādo pārkārtošanos un attīstīt vietējo pievienoto vērtību.
- (4) Lai minētās saistības tiktu izpildītas, Savienībai jāpaātrina pāreja uz tīru enerģiju, proti, šajā nolūkā jāpalielina energoefektivitāte un atjaunīgo energoresursu īpatsvars. Tas palīdzēs sasniegt ES mērķrādītājus, kas izvirzīti Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plānā 2030. gadam, proti, panākt, ka nodarbinātības rādītājs ir vismaz 78 % un pieaugušo līdzdalība apmācībā – vismaz 60 % līmenī. Tas arī palīdzēs nodrošināt, ka zaļā pārkārtošanās ir taisnīga un vienlīdzīga³⁴.
- (5) Enerģijas cenu pieaugums, kam par iemeslu ir nepamatotā un nelikumīgā Krievijas Federācijas militārā agresija pret Ukrainu, bija spēcīgs stimuls paātrināt Eiropas zaļā kursa īstenošanu un stiprināt enerģētikas savienības noturību, proti, paātrināt pāreju uz tīru enerģiju un izbeigt atkarību no fosilā kurināmā, kas eksportēts no Krievijas Federācijas. Lai pārvarētu grūtības un reaģētu uz traucējumiem pasaules enerģijas tirgos, kurus izraisījis Krievijas Federācijas iebrukums Ukrainā, būtiska nozīme ir plānam *REPowerEU*³⁵. Minētā plāna mērķis ir paātrināt enerģētisko pārkārtošanos Eiropas Savienībā nolūkā samazināt Savienības gāzes un elektroenerģijas patēriņu un veicināt investīcijas energoefektīvu un mazoglekļa risinājumu ieviešanā. Minētajā plānā cita starpā ir izvirzīti mērķrādītāji līdz 2025. gadam divkāšot saules fotoelementu jaudu un līdz 2030. gadam – uzstādīt 600 GW saules fotoelementu jaudu, divkāšot siltumsūkņu apguvi, līdz 2030. gadam iekšzemē saražot 10 miljonus tonnu atjaunīgā ūdeņraža un būtiski palielināt biometāna ražošanas apjomus. Tāpat plānā *REPowerEU* izvirzīto mērķu sasniegšanai būs jādiversificē mazoglekļa enerģijas ražošanai vajadzīgā aprīkojuma un kritiski svarīgo izejvielu piegādes, jāmazina nozariskās atkarības, jārisina sastrēgumposmi piegādes ķēdēs un jāpaplašina ES tīras enerģijas tehnoloģiju izgatavošanas jauda. Cenzdamās elektroenerģijas ražošanas struktūrā, rūpniecības, ēku un transporta sektorā kāpināt atjaunīgās enerģijas īpatsvaru, Komisija ierosina Atjaunojamo energoresursu direktīvā 2030. gadam nosprausto mērķrādītāju paaugstināt līdz 45 % un Energoefektivitātes direktīvā nosprausto mērķrādītāju palielināt līdz 13 %. Tādējādi kopējā atjaunīgās enerģijas ražošanas jauda 2030. gadā sasniegtu 1236 GW salīdzinājumā ar 1067 GW, kas līdz 2030. gadam bija jāsasniedz saskaņā ar 2021. gada priekšlikumu; tāpat arī būs lielāka vajadzība pēc enerģijas uzkrāšanas ar bateriju palīdzību, kas elektrotīklā palīdzēs tikt galā ar energoresursu variabilitāti. Līdzīgā kārtā turpmākai autotransporta sektora elektrifikācijai spēcīgi virzītājspēki būs ar autotransporta sektora dekarbonizāciju

³⁴ Padomes Ieteikums par to, kā nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti; pieņemts 2022. gada 16. jūnijā kā daļa no paketes “Gatavi mērķrādītājam 55 %”.

³⁵ Komisijas 2022. gada 18. maija paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Plāns *REPowerEU*”, COM(2022) 230 final, 18.5.2022.

saistītās rīcībpolitikas, piemēram, Regula (ES) 2019/631 un Regula (ES) 2019/1242, un tādējādi pieaugs arī pieprasījums pēc baterijām.

- (6) Pārkārtošanās uz neto nulles emisijām jau tagad visā pasaulē izraisa milzīgas rūpnieciskas, ekonomiskas un ģeopolitiskas pārmaiņas, kas, pasaulei virzot uz priekšu dekarbonizācijas centienus, kļūs vēl izteiktākas. Virzība uz neto nulles emisijām paver lielas iespējas paplašināt Savienības neto nulles emisiju industriju, izmantojot vienotā tirgus priekšrocības, proti, būtu jāveicina investīcijas tehnoloģijās, piemēram, atjaunīgās enerģijas tehnoloģijās, elektroenerģijas un siltumenerģijas uzkrāšanas tehnoloģijās, siltumsūkņos, elektrotīkla tehnoloģijās, nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgajās degvielās, elektrolīzeros un kurināmā elementos, kodolsintēzē, nelielos modulāros reaktoros un ar tiem saistītās savā klasē labākajās kodoldegvielās, oglekļa uztveršanā, izmantošanā un uzglabāšanā, kā arī ar energosistēmu saistītās energoefektivitātes tehnoloģijās un to apgādes ķēdēs, kuras palīdzēs dekarbonizēt mūsu ekonomikas nozares, sākot ar energoapgādi un beidzot ar transportu, ēkām un rūpniecību. Spēcīga neto nulles emisiju industrija Eiropas Savienībā var būt būtisks faktors, kas palīdzēs faktiski sasniegt Savienības klimata un enerģētikas mērķrādītājus, kā arī veicināt citu zaļā kursa mērķu sasniegšanu, vienlaikus radot darbvietas un izaugsmi.
- (7) Lai sasniegtu 2030. gada klimata un enerģētikas mērķrādītājus, par prioritāti ir jāizvirza energoefektivitāte. Lētākais, drošākais un tīrākais veids, kā šos mērķus sasniegt, ir enerģijas taupīšana. Princips “energoefektivitāte pirmajā vietā” ir vispārējs ES enerģētikas rīcībpolitikas princips, un tas ir svarīgs gan rīcībpolitikas, gan investīciju lēmumu praktiskajā piemērošanā. Tāpēc ir svarīgi, lai Savienībā tiktu paplašināta tādu energoefektīvu tehnoloģiju (piemēram, siltumsūkņu un viedo elektrotīkla tehnoloģiju) izgatavošanas jauda, kuras palīdz ES samazināt un kontrolēt energopatēriņu.
- (8) Savienības dekarbonizācijas mērķi, enerģijas piegādes drošība, energosistēmas digitalizācija un pieprasījuma elektrifikācija, piemēram, mobilitātes jomā, un vajadzība pēc ātras uzlādes punktiem, nozīmē, ka Eiropas Savienībā gan pārvades, gan sadales līmenī ir ievērojami jāpaplašina elektrotīkli. Pārvades līmenī, lai atkrastes atjaunīgos energoresursus savienotu ar elektrotīklu, ir vajadzīgas augstsprieguma līdzstrāvas (*HVDC*) sistēmas, savukārt sadales līmenī elektroenerģijas piegādātāju pieslēgšana un pieprasījuma puses elastīguma pārvaldībai ir vajadzīgas investīcijas tādās inovatīvās elektrotīkla tehnoloģijās kā vieda elektrotransportlīdzekļu uzlāde (*EVSC*), uz energoefektivitāti vērsta ēku un industrijas automatizācija un viedregulatori, uzlabota mērīšanas infrastruktūra (*AMI*) un mājokļu energovadības sistēmas (*HEMS*). Elektrotīkls mijiedarbojas ar daudziem aktoriem vai ierīcēm, un tas būtu jādara, balstoties uz detalizētu novērojamības līmeni un līdz ar to arī datu pieejamību; tas nodrošinātu elastību, viedu uzlādi un viedas ēkas ar viediem elektrotīkliem, kas savukārt dotu iespēju patērētājiem iesaistīties ar pieprasījumu reakciju un sekmētu atjaunīgo energoresursu apguvi. Lai neto nulles emisiju tehnoloģijas pieslēgtu Eiropas Savienības tīklam, ir būtiski jākāpina elektrotīkliem vajadzīgo ražojumu izgatavošanas jaudas tādās jomās kā atkrastes un sauszemes kabeļi, apakšstacijas un transformatori.
- (9) Rīcībpolitiku jomā ir jāpieliek lielāki pūliņi, lai atbalstītu tās tehnoloģijas, kuras ir komerciāli pieejamas un kurām ir labs potenciāls strauji paplašināt mērogu, lai atbalstītu Savienības 2030. gada klimata mērķrādītāju sasniegšanu, uzlabotu neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes un to apgādes ķēžu drošību un aizsargātu vai stiprinātu Savienības energosistēmas vispārējo noturību un konkurētspēju. Tas attiecas

arī uz piekļuvi drošām un ilgtspējīgām degvielām, kuras savā klasē ir vislabākās un kuras aprakstītas Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2022/1214 8. apsvērumā.

- (10) Lai sasniegtu 2030. gada mērķus, dažām neto nulles emisiju tehnoloģijām ir jāvelta īpaša uzmanība, arī ņemot vērā to būtisko devumu virzībā uz neto nulles emisiju panākšanu līdz 2050. gadam. Minētās tehnoloģijas ir fotoelementu enerģijas un saules siltumenerģijas tehnoloģijas, sauszemes un atkrastes atjaunīgās enerģijas tehnoloģijas, bateriju/akumulācijas tehnoloģijas, siltumsūkņi un ģeotermālās enerģijas tehnoloģijas, elektrolīzeri un kurināmā elementi, ilgtspējīga biogāzes/biometāna ieguve, oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas tehnoloģijas un elektrotīkla tehnoloģijas. Minētajām tehnoloģijām ir būtiska loma Savienības atvērtajā stratēģiskajā autonomijā, proti, tās iedzīvotājiem nodrošina piekļuvi tīrai, cenas ziņā pieejamai un drošai enerģijai. Ņemot vērā minēto tehnoloģiju nozīmi, būtu vēl vairāk jāpaātrina tām piemērojamo atļauju piešķiršanas procedūras, tām būtu jāpiešķir visaugstākais valsts tiesību aktos paredzētais valsts nozīmes statuss un attiecībā uz tām būtu jāsniedz papildu atbalsts investīciju piesaistīšanai.
- (11) Lai nākotnē nodrošinātu Savienības energosistēmas izturētspēju, mērogs būtu jākāpina visā konkrēto tehnoloģiju piegādes ķēdē, nodrošinot pilnīgu papildīgumu ar Kritiski svarīgo izejvielu aktu.
- (12) 2020. gadā Eiropas Komisija pieņēma ES Energosistēmas integrācijas stratēģiju. Tajā izklāstīts redzējums par to, kā paātrināt pārkārtošanos uz integrētāku energosistēmu jeb tādu energosistēmu, kas atbalsta klimatneitrālu ekonomiku ar viszemākajām sektoriālajām izmaksām. Tas ietver trīs savstarpēji papildinošas un savstarpēji pastiprinošas koncepcijas: pirmkārt, “apritīga” energosistēma, kuras centrā ir energoefektivitāte, otrkārt, lielāka tiešā elektrifikācija galapatēriņa sektoros, treškārt, atjaunīgo un mazoglekļa degvielu, arī ūdeņraža, izmantošana tiešajos lietojumos, ja tieša apsilde vai elektrifikācija nav iespējama, nav efektīva vai rada augstākas izmaksas. Ar energosistēmas integrāciju saistītie apsvērumi attiecas uz risinājumiem, kā visu atjaunīgo energoresursu iekārtu saražoto elektroenerģiju pilnībā integrēt plašākā energosistēmā. Tas nozīmē, ka, piemēram, izmanto tehniskus risinājumus, ar kuru palīdzību energosistēmā var integrēt atjaunīgās elektroenerģijas iekārtās saražotās elektroenerģijas pārpalikumu; tas ietver arī enerģijas uzkrāšanu dažādās formās un pieprasījuma pārvaldību.
- (13) Industriai vajadzīgo oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas risinājumu izstrādē trūkst koordinācijas. No vienas puses, neraugoties uz aizvien lielākām CO₂ cenām ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā, kuras industriju stimulē investēt CO₂ emisiju uztveršanā un tādējādi nodrošina šādu investīciju ekonomisko dzīvotspēju, pastāv ievērojams risks, ka nebūs iespējams piekļūt tādai ģeoloģiskai uzglabāšanas vietai, kurai ir izdota atļauja. No otras puses, pirmo CO₂ uzglabāšanas vietu investori saskaras ar sākotnējām izmaksām par vietu apzināšanu, attīstīšanu un novērtēšanu, vēl pirms viņi var pieteikties uz normatīvajos aktos noteikto uzglabāšanas atļauju. Pārredzamība attiecībā uz to, kāda ir situācija potenciālo CO₂ uzglabāšanas jaudu ziņā, runājot par relevanto teritoriju ģeoloģisko piemērotību un esošajiem ģeoloģiskajiem datiem, kas noskaidroti ogļūdeņražu ieguves vietu izpētē, var palīdzēt tirgus dalībniekiem plānot investīcijas. Dalībvalstīm minētie dati būtu jādara publiski pieejami, un tām regulāri būtu jāziņo nākotnes perspektīvā par progresu, kas panākts CO₂ uzglabāšanas vietu izveidē, un par attiecīgajām CO₂ iesūkņēšanas un uzglabāšanas jaudu vajadzībām; tas palīdzēs kolektīvi sasniegt Savienības mērķrādītāju attiecībā uz CO₂ ievadīšanas jaudu.

- (14) Svarīgs šķērslis investīcijām oglekļa uztveršanā, kuras kļūst aizvien ekonomiski dzīvotspējīgākas, ir ekspluatācijā esošu CO₂ uzglabāšanas vietu pieejamība Eiropā, uz kurām balstās Direktīvā 2003/87/EK paredzētie stimuli. Lai kāpinātu tehnoloģijas mērogu un paplašinātu tās vadošās izgatavošanas jaudas, ES ir jāparūpējas, lai nākotnē būtu pietiekami daudz tādu pastāvīgu CO₂ ģeoloģiskas uzglabāšanas vietu, kurām izdota atļauja saskaņā ar Direktīvu 2009/31/ES³⁶. Savienības mērķrādītājs, proti, līdz 2030. gadam panākt, ka gadā ekspluatācijā tiek nodoti 50 miljoni tonnu CO₂ iesūkņēšanas jaudas, kas atbilst 2030. gadā paredzamajām jaudas vajadzībām, nozīmēs, ka relevantās nozares varēs koordinēt investīcijas Eiropas neto nulles CO₂ transportēšanas un uzglabāšanas vērtības ķēdē, ko industrijas var izmantot savu darbību dekarbonizācijai. Šīs sākotnējās jaudas arī sekmēs turpmāku CO₂ uzglabāšanas jaudu izveidi 2050. gada perspektīvā. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm, lai sasniegtu neto nulles emisiju mērķi³⁷, arī attiecībā uz oglekļa piesaistījumiem, Savienībai līdz 2050. gadam, iespējams, būs jāuztver līdz 550 miljoniem tonnu CO₂ gadā. Šāda pirmā industriāla apjoma uzglabāšanas jauda mazinās risku investīcijām CO₂ emisiju uztveršanā, kas ir svarīgs rīks, kurš palīdzēs sasniegt klimatneitralitāti. Pēc tam, kad šī regula tiks iekļauta EEZ līgumā, Savienības mērķrādītājs – līdz 2030. gadam gadā ekspluatācijā nodot 50 miljonus tonnu CO₂ iesūkņēšanas jaudas – tiks attiecīgi pielāgots.
- (15) Nosakot CO₂ uzglabāšanas vietas, kuras palīdz sasniegt Savienības 2030. gada mērķrādītāju, par stratēģiskajiem neto nulles emisiju projektiem, varētu paātrināt un sekmēt CO₂ uzglabāšanas vietu izveidi un aizvien lielāko industriālo pieprasījumu pēc uzglabāšanas vietām novirzīt uz izmakslietderīgākajām uzglabāšanas vietām. Arvien vairāk noplicinātu gāzes un naftas ieguves lauku, ko varētu pārveidot par drošām CO₂ uzglabāšanas vietām, ir sasnieguši lietderīgās ražošanas laika beigas. Turklāt naftas un gāzes industrija ir apliecinājusi apņemšanos sākt enerģētisko pārkārtošanos, un tai ir papildu uzglabāšanas vietu izpētei un attīstīšanai vajadzīgie aktīvi, prasmes un zināšanas. Lai līdz 2030. gadam sasniegtu Savienības mērķrādītāju ik gadu nodot ekspluatācijā 50 miljonus tonnu CO₂ iesūkņēšanas jaudas, nozarei savs ieguldījums ir jāsakopo, lai nodrošinātu, ka oglekļa uztveršana un uzglabāšana kā klimatisko problēmu risinājums ir pieejams, vēl pirms rodas pieprasījums. Lai Savienības mērogā nodrošinātu savlaicīgu un izmakslietderīgu CO₂ uzglabāšanas vietu izveidi saskaņā ar ES izvirzīto mērķi attiecībā uz iesūkņēšanas jaudu, naftas un gāzes ražošanas licenciātiem Eiropas Savienībā būtu proporcionāli savai naftas un gāzes ražošanas jaudai jāpalīdz šo mērķrādītāju sasniegt, vienlaikus nodrošinot elastību sadarbībai un ņemot vērā citu trešo personu devumu.
- (16) Savienība ir palīdzējusi veidot globālu ekonomisko sistēmu, kuras pamatā ir atvērta un uz noteikumiem balstīta tirdzniecība, tā ir uzstājīgi aicinājusi ievērot un pilnveidot sociālās un vidiskās ilgtspējas standartus, un ir pilnībā apņēmusies šīs vērtības turēt godā.

³⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/31/EK (2009. gada 23. aprīlis) par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un Regulā (EK) Nr. 1013/2006 (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 140, 5.6.2009., 114. lpp.).

³⁷ Padziļināta analīze, kas papildina Komisijas paziņojumu “Tīru planētu – visiem! Stratēģisks Eiropas ilgtermiņa redzējums par pārticīgu, modernu, konkurētspējīgu un klimatneitrālu ekonomiku”, COM(2018) 773.

- (17) Lai risinātu piegādes drošības problēmas, palīdzētu stiprināt Savienības energosistēmas izturētspēju un sekmētu dekarbonizācijas un modernizācijas centienus, Savienībā ir jāpaplašina neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jauda. Savienības saules fotoelementu (FE) tehnoloģiju izgatavotājiem ir jāpalielina konkurētspēja un jāuzlabo piegādes drošības perspektīvas, cenšoties līdz 2030. gadam visā FE vērtības ķēdē nodot ekspluatācijā vismaz 30 gigavatus saules fotoelementu izgatavošanas jaudas saskaņā ar mērķiem, ko izvirzījusi Eiropas saules fotoelementu industrijas alianse, kura tiek atbalstīta Savienības saules enerģijas stratēģijas³⁸ ietvaros. Savienības vēja un siltumsūkņu tehnoloģiju izgatavotājiem šajā desmitgadē ir jānostiprina konkurētspēja un jānosargā vai jāpaplašina pašreizējā tirgus daļa saskaņā ar Savienības tehnoloģiju apguves prognozēm, kas atbilst 2030. gada enerģētikas un klimata mērķrādītājiem³⁹. Tas nozīmē, ka 2030. gadā Savienības vēja tehnoloģiju izgatavošanas jaudām jāsasniedz vismaz 36 GW un siltumsūkņu izgatavošanas jaudām – attiecīgi vismaz 31 GW. Savienības bateriju un elektrolīzeru izgatavotājiem ir jānostiprina tehnoloģiskā līderība un aktīvi jāpalīdz veidot šos tirgus. Bateriju tehnoloģiju jomā tas nozīmē, ka būtu jādod ieguldījums Eiropas Akumulatoru alianses mērķu sasniegšanā un būtu jāpanāk, ka Savienības bateriju izgatavotāji apmierina gandrīz 90 % no Savienības bateriju ikgadējā pieprasījuma; tādējādi 2030. gadā Savienības izgatavošanas jaudai būtu jāsasniedz vismaz 550 GWh. Kas attiecas uz ES elektrolīzeru izgatavotājiem, plānā *REPowerEU* līdz 2030. gadam prognozēts sasniegt 10 miljonus tonnu iekšzemes atjaunīgā ūdeņraža produkcijas un vēl 10 miljonus tonnu atjaunīgā ūdeņraža importēt. Lai nodrošinātu, ka ES tehnoloģiskā līderība izpaužas kā komerciālā līderība, kas ir mērķis, ko atbalsta Komisijas un Eiropas Tīrā ūdeņraža alianses kopīgā deklarācija par elektrolīzeriem, ES elektrolīzeru izgatavotājiem jauda būtu jākāpina vēl vairāk, proti, līdz 2030. gadam kopējai uzstādītajai elektrolīzeru jaudai būtu jāsasniedz vismaz 100 GW ūdeņraža.
- (18) Ņemot vērā visus minētos mērķus, kā arī paturot prātā, ka attiecībā uz dažiem piegādes ķēdes elementiem (piemēram, invertoriem, kā arī saules elementiem, saules elementu plātnēm un lietņiem vai bateriju katodiem un anodiem) Savienības izgatavošanas jaudas ir nelielas, attiecībā uz Savienības neto nulles emisiju tehnoloģiju gada jaudām būtu jācenšas panākt, lai līdz 2030. gadam tiktu sasniegta vai gandrīz sasniegta vispārēja izgatavošanas jaudu etalonatzīme, proti, ka attiecībā uz pielikumā uzskaitītajām tehnoloģijām tiktu apmierinātas vismaz 40 % no ikgadējām apguves vajadzībām.
- (19) Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudu kāpināšana Eiropas Savienībā neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes veicinās arī globālā mērogā, kā arī palīdzēs visā pasaulē pāriet uz tīras enerģijas avotiem.
- (20) Tajā pašā laikā neto nulles emisiju tehnoloģiju produkti veicinās Savienības izturētspēju un tīras enerģijas piegāžu drošību. Drošas tīras enerģijas piegādes ir priekšnosacījums, lai varētu attīstīt ekonomiku, kā arī tiktu nodrošināta sabiedriskā kārtība un drošība. Neto nulles emisiju tehnoloģiju produkti būs noderīgi arī citiem

³⁸ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES saules enerģijas stratēģija”, SWD(2022) 148 final, 18.5.2022.

³⁹ Saskaņā ar *REPowerEU* mērķiem, kas izklāstīti plānā *REPowerEU* (COM(2022) 230 final) un pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā “Implementing the Repower EU Action Plan: Investment Needs, Hydrogen Accelerator and achieving the Bio-Methane Targets Accompanying the Document: Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions REPowerEU Plan”, SWD(2022)230 final, 18.5.2022.

stratēģiski svarīgiem ekonomikas sektoriem, piemēram, lauksaimniecībai un pārtikas ražošanai, jo tie nodrošinās piekļuvi tīrai enerģijai un mašīnām par konkurētspējīgām cenām, tādējādi ilgtspējīgi veicinot ES nodrošinātību ar pārtiku un ar aprītes ekonomikas palīdzību nodrošinot arvien lielāku noietu biobāzētām alternatīvām. Līdzīgā kārtā arī Savienības klimatisko ieceru īstenošana veicinās ekonomisko izaugsmi un sociālo labklājību.

- (21) Lai saglabātu konkurētspēju un samazinātu pašreizējo stratēģisko importa atkarību no svarīgu neto nulles emisiju tehnoloģiju produktiem un to piegādes ķēdēm, vienlaikus nepieļaujot jaunu atkarību veidošanos, Savienībai ir jāturpina stiprināt sava neto nulles emisiju industriālā bāze un jāklūst konkurētspējīgākai un inovācijai labvēlīgākai. Savienībai ir jāpanāk, ka izgatavošanas jaudu attīstīšana ir ātrāka, vienkāršāka un paredzamāka.
- (22) 2023. gada jūnijā dalībvalstīm būtu jāiesniedz 2021.–2030. gada nacionālo enerģētikas un klimata plānu (NEKP) atjauninātie projekti⁴⁰. Kā uzsvērts Komisijas norādījumos dalībvalstīm par nacionālo enerģētikas un klimata plānu 2021.–2030. gadam atjaunināšanu⁴¹, atjauninātajos plānos būtu jāapraksta dalībvalstu mērķi un rīcībpolitikas, kuri veicina komerciāli pieejamu energoefektīvu un mazoglekļa tehnoloģiju, aprīkojuma un svarīgu komponentu izgatavošanas projektu mēroga palielināšanu to teritorijā. Minētajos plānos būtu jāapraksta arī dalībvalstu mērķi un rīcībpolitikas, ar kuriem šādu mēroga kāpināšanu iecerēts veicināt ar diversifikācijas centieniem trešās valstīs un kuri to industrijām palīdzētu uztvert CO₂ emisijas un tās pastāvīgi uzglabāt ģeoloģiskās uzglabāšanas vietās.
- (23) Turklāt paziņojumā “Zaļā kursa industriālais plāns neto nulles emisiju laikmetam”⁴² ir izklāstīta visaptveroša pieeja, kā palīdzēt paplašināt tīras enerģijas tehnoloģiju mērogu, balstoties uz četriem pīlāriem. Pirmā pīlāra mērķis ir izveidot normatīvo vidi, kas vienkāršotu un paātrinātu jauniem neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas un montāžas objektiem vajadzīgo atļauju saņemšanu un kas veicinātu Savienības neto nulles emisiju industrijas mēroga paplašināšanu. Plāna otrais pīlārs ir veicināt investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģiju produkcijā un tās finansēšanā, balstoties uz 2023. gada martā pieņemto pārskatīto krīzes un pārkārtošanās pagaidu regulējumu un izveidojot Eiropas Suverenitātes fondu; tas palīdzēs saglabāt Eiropas pozīcijas kritiski svarīgo un jauno tehnoloģiju jomā, kas ir relevantas zaļās un digitālās pārkārtošanās kontekstā. Trešais pīlārs ir saistīts ar to prasmju attīstīšanu, kas vajadzīgas, lai īstenotu pārkārtošanos un palielinātu prasmīgu darbinieku skaitu tīras enerģijas tehnoloģiju nozarē. Ceturtais pīlārs ir vērsts uz tirdzniecību un kritiski svarīgu izejvielu piegādes ķēdes diversifikāciju. Tas ietver kritiski svarīgu izejvielu kluba izveidi, sadarbību ar līdzīgi domājošiem partneriem, lai kolektīvi stiprinātu piegādes ķēdes, un diversifikāciju kritiski svarīgu izejvielu jomā, lai izskaustu atkarību no atsevišķiem piegādātājiem.

⁴⁰ Dalībvalstīm 2021.–2030. gada nacionālie plāni jāatjaunina līdz attiecīgi 2023. gada jūnijam (jāiesniedz plānu projekti) un 2024. gada jūnijam (jāiesniedz plānu galīgā versija). Sk. Regula (ES) 2018/1999 14. pantu un 2. nodaļas un I pielikuma prasības.

⁴¹ [Komisijas paziņojums “Norādījumi dalībvalstīm par 2021.–2030. gada nacionālo enerģētikas un klimata plānu atjaunināšanu” 2022/C 495/02](#), (OV C 495, 29.12.2022, 24. lpp.).

⁴² Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Zaļā kursa industriālais plāns neto nulles emisiju laikmetam”, COM(2023)62 final, 1.2.2023.

- (24) Saskaņā ar pirmo pīlāru Savienībai būtu jāizstrādā un jāuztur neto nulles emisiju tehnoloģisko risinājumu nodrošināšanai vajadzīgā industriālā bāze, kas palīdzētu stiprināt enerģijas piegādes drošību, taču tai vienlaikus arī jāīsteno vērienīgās ieceres klimatneitralitātes jomā. Lai palīdzētu sasniegt minētos mērķus un nepieļautu atkarību no neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādēm, kas kavētu Savienības siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas centienus vai apdraudētu enerģijas piegādes drošību, šajā regulā nosaka noteikumus, kuri palīdzēs veicināt pieprasījumu pēc ilgtspējīgām un izturētspējīgām neto nulles emisiju tehnoloģijām.
- (25) Direktīva 2014/23/ES, Direktīva 2014/24/ES un Direktīva 2014/25/ES jau paredz iespēju, ka līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji, kas publiskā iepirkuma procedūrās piešķir līgumu slēgšanas tiesības, ekonomiski visizdevīgākā piedāvājuma noteikšanai bez cenas vai izmaksu kritērija var piemērot vēl citus kritērijus. Šādi kritēriji attiecas, piemēram, uz piedāvājuma kvalitāti, arī sociālajām, vidiskajām un inovatīvajām iezīmēm. Publiskā iepirkuma procedūrā, piešķirot līguma slēgšanas tiesības par neto nulles emisiju tehnoloģiju, līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem piedāvājumu ieguldījums ilgtspējībā un izturētspējas stiprināšanā būtu rūpīgi jānovērtē pēc vairākiem kritērijiem, kas attiecas uz piedāvājuma vidisko ilgtspēju, inovatīvu, sistēmu integrāciju un izturētspējas stiprināšanu.
- (26) Sociālās ilgtspējas kritērijus var piemērot jau pašreiz saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem, un tie var ietvert darba apstākļus un koplīguma sarunas saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāru, kas ir saskaņā ar Direktīvas 2014/23/ES 30. panta 3. punktu, Direktīvas 2014/24/ES 18. panta 2. punktu un Direktīvas 2014/25/ES 36. panta 2. punktu. Līgumslēdzējām iestādēm būtu jāveicina sociālā ilgtspēja, veicot piemērotus pasākumus, ar kuriem nodrošina, ka publisko līgumu izpildē ekonomikas dalībnieki ievēro sociālo un darba tiesību jomā piemērojamos pienākumus, kas noteikti Savienības tiesību aktos, valstu tiesību aktos vai koplīgumos vai ko nosaka starptautisko vides, sociālo un darba tiesību normas, kuras uzskaitītas Direktīvas 2014/23/ES X pielikumā, Direktīvas 2014/24/ES X pielikumā un Direktīvas 2014/25/ES XIV pielikumā⁴³.
- (27) Neskarot Savienības tiesību aktus, kas piemērojami kādai konkrētai tehnoloģijai, arī saskaņā ar priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem⁴⁴, un priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par baterijām un bateriju atkritumiem⁴⁵, un ja vien minētajos aktos nav norādīts citādi, līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji, izvērtējami to neto nulles emisiju risinājumu vidisko ilgtspēju, ko iepērk, balstoties uz šo regulu, ņem vērā dažādus elementus, kam ir ietekme uz klimatu un vidi. To vidū ir, piemēram, risinājuma ilgizturība un uzticamība, tas, cik viegli veikt remontu un tehnisko apkopi, tas, cik viegli ir risinājumu modernizēt un pārjaunot, tas, cik viegla un kvalitatīva ir reciklēšana, vielu izmantojums, enerģijas, ūdens un citu resursu patēriņš vienā vai vairākos produkta aprites cikla posmos, produkta un tā iepakojuma masa un tilpums, izmantoto komponentu iestrāde, to patērēto elementu daudzums,

⁴³ Komisijas paziņojums “Sociāls iepirkums – rokasgrāmata sociālo apsvērumu ietveršanai publiskajos iepirkumos (2. izdevums)”, C(2021)3573 final.

⁴⁴ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem un atceļ Direktīvu 2009/125/EK, COM(2022) 142 final, 30.3.2022.

⁴⁵ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par baterijām un bateriju atkritumiem, ar ko atceļ Direktīvu 2006/66/EK un groza Regulu (ES) 2019/1020, COM(2020) 798 final, 10.12.2020.

raksturlielumi un pieejamība, kas nepieciešami pienācīgai produkta lietošanai un uzturēšanai, produkta vidiskā pēda un tā ietekme uz vidi visā aprites ciklā, produkta oglekļa pēda, mikroplastmasas izdalīšanās, emisijas, kas nonāk gaisā, ūdenī vai augsnē vienā vai vairākos produkta aprites cikla posmos, radīto atkritumu daudzums, lietošanas nosacījumi.

- (28) Lai publiskā iepirkuma procedūrā ņemtu vērā vajadzību izskaust atkarību no atsevišķiem piegādes avotiem, tā vietā neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes avotus diversificējot 19. panta 2. punkta nozīmē, un neskarot Savienības starptautiskās saistības, piegāde būtu jāuzskata par nepietiekami diversificētu vismaz tad, ja viens avots apmierina vairāk nekā 65 % no pieprasījuma pēc konkrētas neto nulles emisiju tehnoloģijas Savienībā.
- (29) Veidojot shēmas, no kurām labumu gūst māsasaimniecības vai patērētāji un kuras stimulē neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu iegādi, un neskarot Savienības starptautiskās saistības, piedāvājums būtu jāuzskata par nepietiekami diversificētu, ja viens avots apmierina vairāk nekā 65 % no kopējā pieprasījuma pēc konkrētas neto nulles emisiju tehnoloģijas Savienībā. Lai nodrošinātu konsekventu piemērošanu, Komisijai, sākot no šīs regulas piemērošanas dienas, katru gadu būtu jāpublicē saraksts, kurā uzrādīts šajā kategorijā ietilpstošo neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu sadalījums pēc to izcelsmes, izdalot pēc Savienības piegādes daļām, kuru izcelsme ir dažādi avoti, pēdējā gadā, par kuru ir pieejami dati.
- (30) Ar Padomes Lēmumu 2014/115/ES⁴⁶ tika apstiprināts Pasaules Tirdzniecības organizācijas Nolīguma par valsts iepirkumu ("NVI") grozījums. NVI mērķis ir izveidot līdzsvarotu tiesību un pienākumu daudzpusēju satvaru attiecībā uz publiskiem līgumiem, kas palīdzētu panākt pasaules tirdzniecības liberalizāciju un paplašināšanos. Attiecībā uz līgumiem, uz kuriem attiecas Eiropas Savienības NVI I papildinājums, kā arī citi relevanti starptautiskie nolīgumi, kas Savienībai ir saistoši, arī brīvās tirdzniecības nolīgumi, un 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību III panta 8. punkta a) apakšpunkts par tādu produktu iepirkumu, ko valdības aģentūras iegādājas komerciālai tālākpārdošanai vai izmantošanai komerciālai pārdošanai paredzētu preču ražošanā, līgumslēdzējam iestādēm un līgumslēdzējiem 19. panta 1. punkta d) apakšpunkta prasības nebūtu jāpiemēro tādu piegādes avotu ekonomikas dalībniekiem, kuri ir parakstījuši minētos nolīgumus.
- (31) Noteikumu par izturētspējas stiprināšanu piemērošanai publiskā iepirkuma procedūrās, kā noteikts 19. pantā, nebūtu jāskar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES⁴⁷ 25. panta un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/25/ES⁴⁸ 43. un 85. panta piemērošana, kā paredzēts Komisijas 2019. gada norādījumos⁴⁹. Tāpat publiskā iepirkuma noteikumi būtu arī turpmāk jāpiemēro būvdarbiem, piegādēm un pakalpojumiem, uz kuriem attiecas 19. pants, arī Direktīvas 2014/24/ES 67. panta 4.

⁴⁶ Padomes Lēmums 2014/115/ES (2013. gada 2. decembris) par to, lai noslēgtu Protokolu, ar ko groza Nolīgumu par publisko iepirkumu (OV L 68, 7.3.2014., 1. lpp.).

⁴⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp.).

⁴⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/25/ES (2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (OV L 94, 28.3.2014., 243. lpp.).

⁴⁹ Komisijas paziņojums "Norādījumi par trešo valstu pretendentu un preču iesaisti ES publiskā iepirkuma tirgū", Briselē, 24.7.2019., C(2019)5494 final.

punkts un visi īstenošanas pasākumi, kas izriet no priekšlikuma Regulai, ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem.

- (32) To kritēriju svēruma, kas attiecas uz piedāvājuma ieguldījumu ilgtspējas un izturētspējas stiprināšanā, publiskā iepirkuma procedūrās līgumslēdzējam iestādēm un līgumslēdzējiem neliedz iespēju kritērijiem, kas saistīti ar vidisko ilgtspēju un inovāciju, noteikt augstāku robežvērtību saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/23/ES⁵⁰ 41. panta 3. punktu un 64. apsvērumu, Direktīvas 2014/24/ES 67. panta 5. punktu un Direktīvas 2014/25/ES 82. panta 5. punktu.
- (33) Lai iegrožotu administratīvo slogu, ko rada nepieciešamība ņemt vērā kritērijus, kuri saistīti ar piedāvājuma ieguldījumu ilgtspējas un izturētspējas stiprināšanā, un kas jo īpaši attiecas uz mazākiem publiskajiem pircējiem un mazākas vērtības līgumiem, kuriem nav būtiskas ietekmes uz tirgu, šīs regulas relevanto noteikumu piemērošana publiskā iepirkuma veicējiem, kas nav centralizēto iepirkumu struktūras, un līgumiem, kuru vērtība ir mazāka par 25 miljoniem EUR, būtu jāatliek par diviem gadiem.
- (34) Publiskā iepirkuma piemērošanas vajadzībām saskaņā ar 19. pantu, ja uz produktu attiecas deleģētais akts, kas pieņemts saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1369⁵¹, līgumslēdzējam iestādēm vai līgumslēdzējiem būtu jāiegādājas tikai tie produkti, kas atbilst minētās regulas 7. panta 2. punktā noteiktajam pienākumam.
- (35) Mājsaimniecības un galapatērētāji veido būtisku daļu no Savienības pieprasījuma pēc neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktiem, un svarīgi rīki, ar ko var paātrināt zaļo pārkārtošanos, ir publiskā atbalsta shēmas, kurās mājsaimniecībām, jo īpaši mazaizsargātām mājsaimniecībām un patērētājiem ar zemiem un vidēji zemiem ienākumiem, tiek radīti stimuli iegādāties šādus produktus. Saskaņā ar ES saules enerģijas stratēģijā⁵² izziņoto Jumtu saules enerģijas iniciatīvu dalībvalstīm, piemēram, būtu jāizveido valsts programmas, ar kurām tiktu atbalstīta jumta saules enerģijas masveida apguve. Plānā *REPowerEU* Komisija aicināja dalībvalstis pilnvērtīgi izmantot atbalsta pasākumus, kuri sekmē pāreju uz siltumsūkņiem. Šādām atbalsta shēmām, ko valsts līmenī izveidojušas dalībvalstis vai vietējā līmenī – vietējās vai reģionālās pašvaldības, būtu arī jāpalīdz uzlabot ES neto nulles emisiju tehnoloģiju ilgtspēju un izturētspēju. Publiskajām iestādēm, piemēram, būtu atbalsta saņēmējiem jāpiešķir lielāka finansiālā kompensācija tad, ja tiek iegādāti neto nulles emisiju tehnoloģiju galaprodukti, kas dod lielāku ieguldījumu Savienības izturētspējas stiprināšanā. Lai atbalsta shēmas palīdzētu palielināt pieprasījumu pēc neto nulles emisiju tehnoloģiju produktiem Savienībā, publiskajām iestādēm būtu jānodrošina, ka shēmas ir atvērtas, pārredzamas un nediskriminējošas. Publiskajām iestādēm papildu finansiālā kompensācija par šādiem produktiem būtu arī jāiegrožo tā, lai nepalēninātu neto nulles emisiju tehnoloģiju apguvi Savienībā. Lai palielinātu šādu shēmu efektivitāti, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka gan patērētājiem, gan neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavotājiem informācija ir viegli pieejama bezmaksas tīmekļvietnē. Tas, ka publiskās iestādes izmanto iespēju patērētājiem vai mājsaimniecībām paredzētās

⁵⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris) par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu (OV L 94, 28.3.2014., 1. lpp.).

⁵¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1369 (2017. gada 4. jūlijs), ar ko izveido energomarkējuma satvaru un atceļ Direktīvu 2010/30/ES (OV L 198, 28.7.2017., 1. lpp.).

⁵² Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES saules enerģijas stratēģija”, COM(2022) 221 final, 18.5.2022.

shēmās atalgot ieguldījumu ilgtspējas un izturētspējas stiprināšanā, nedrīkstētu skart valsts atbalsta noteikumus un PTO noteikumus par subsīdijām.

- (36) Izstrādājot shēmas, kurās labumguvējas ir mājāsaimniecības vai patērētāji un kuras stimulē pielikumā uzskaitīto neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu iegādi, dalībvalstīm, reģionālajām vai vietējām iestādēm, publisko tiesību subjektiem vai apvienībām, ko veido viena vai vairākas šādas iestādes vai viens vai vairāki šādi publisko tiesību subjekti, būtu jānodrošina Savienības starptautisko saistību ievērošana, arī nodrošinot, ka shēmas nesasniedz apmēru, kas nopietni kaitē PTO dalībvalstu interesēm.
- (37) Komisijai būtu arī jāpalīdz dalībvalstīm izstrādāt mājāsaimniecībām un patērētājiem paredzētas shēmas; tas sekmētu sinerģijas veidošanos un apmaiņu ar paraugpraksi. Svarīga loma tajā, kā paātrināt dalībvalstu un publisko iestāžu ieguldījumu ilgtspējas un izturētspējas stiprināšanā publiskā iepirkuma un izsoļu praksē, būtu jāpilda arī Neto nulles emisiju Eiropas platformai. Tai būtu jāizdod norādījumi un jāapzina paraugprakse par to, kā definēt ieguldījumu un to izmantot, un šajā nolūkā jāsniedz konkrēti un specifiski piemēri.
- (38) Lai industrija varētu laikus pielāgot produkcijas apjomus, līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem par aplēstajām neto nulles emisiju tehnoloģiju produktu iepirkuma vajadzībām tirgus būtu jāinformē savlaicīgi.
- (39) Kā norādīts 2023. gada 1. februārī publicētajā paziņojumā “Zaļā kursa industriālais plāns neto nulles emisiju laikmetam”, Savienības industrijas tirgus daļas ir pakļautas spēcīgam spiedienam trešo valstu subsīdiju dēļ, kuras grauj vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Tas nozīmē, ka Savienībai ir ātri un vērīīgi jāreaģē, proti, jāmodernizē savs tiesiskais regulējums.
- (40) Piekļuve finansējumam ir svarīga, lai nodrošinātu Savienības atvērto stratēģisko autonomiju un izveidotu stabilu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas bāzi un to piegādes ķēdes visā Savienībā. Lielākā daļa investīciju, kas nepieciešamas zaļā kursa mērķu sasniegšanai, nāks no privātā kapitāla⁵³, un to piesaistīs neto nulles emisiju ekosistēmas izaugsmes potenciāls. Tāpēc labi funkcionējoši, dziļi un integrēti kapitāla tirgi būs būtiski, lai piesaistītu un novirzītu līdzekļus, kas vajadzīgi zaļās pārkārtošanās un neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem. Tālab, lai ES sasniegtu neto nulles emisiju mērķus, ir jāpanāk straujš progress kapitāla tirgu savienības izveidē. Tāpat svarīga loma tajā, kā kāpināt investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģijās, vienlaikus garantējot nozares konkurētspēju, ir ilgtspējīga finansējuma programmai (un apvienotajam finansējumam).
- (41) Ja ar privātām investīcijām vien nepietiek, lai sekmīgi realizētu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektus, var būt vajadzīgs publisks atbalsts valsts atbalsta formā. Šādam atbalstam ir jābūt stimulējošam, un tam jābūt nepieciešamam, piemērotam un samērīgam. Spēkā esošās valsts atbalsta pamatnostādnes, kuras nesen ir padziļināti pārskatītas atbilstoši divējādās pārkārtošanās mērķiem, paver plašas iespējas atbalstīt šīs regulas darbības jomā ietilpstošos investīciju projektos, ievērojot dažus nosacījumus. Dalībvalstīm var būt svarīga loma tajā, lai atvieglotu finansējuma

⁵³ Komisijas dienestu darba dokuments “Eiropas atveseļošanas vajadzību apzināšana”, kas pievienots dokumentam “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas lielā stunda – jāatjaunojas un jāsigatavo ceļš nākamajai paaudzei”, SWD(2020) 98 final, “Eiropas atveseļošanas vajadzību apzināšana”, 27.5.2020.

pieejamību neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem, proti, tās ar mērķorientēta valsts atbalsta palīdzību var novērst tirgus nepilnības. 2023. gada 9. martā pieņemtā krīzes un pārkārtošanās pagaidu regulējuma mērķis ir iekšējā tirgū nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus, īpašu uzmanību pievēršot nozarēm, kurās ir konstatēts risks, ka ražošana varētu tikt pārcelta uz trešām valstīm, un paredzot samērīgas atbalsta summas. Krīzes un pārkārtošanās pagaidu regulējums dalībvalstīm dos iespēju ieviest pasākumus, ar kuriem tiks atbalstītas jaunas investīcijas ražošanas kompleksos noteiktās stratēģiskās neto nulles emisiju nozarēs, arī ar nodokļu atvieglojumu palīdzību. Lai sekmētu dalībvalstu un reģionu apstākļu konvergenci, atļautā atbalsta summa varētu tikt pielāgota, pieļaujot augstāku atbalsta intensitāti un atbalsta summas griestus, ja investīcijas tiek veiktas atbalstāmos apgabalos. Būtu vajadzīgi atbilstoši nosacījumi, lai verificētu, ka pastāv konkrēti riski, ka investīcijas varētu tikt novirzītas ārpus Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ), un ka nav riska, ka ražošana varētu tikt pārvietota EEZ robežās. Lai šai vajadzībai mobilizētu valsts resursus, dalībvalstis var izmantot daļu no ETS ieņēmumiem, kas dalībvalstīm jāiedala ar klimatu saistītām vajadzībām.

- (42) Finansēt investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektos palīdz arī vairākas Savienības finansējuma programmas, piemēram, Atveseļošanas un noturības mehānisms, *InvestEU*, kohēzijas politikas programmas vai Inovāciju fonds.
- (43) Ar grozīto Atveseļošanas un noturības mehānisma regulu⁵⁴ dalībvalstīm tika darīts pieejams papildu neatmaksājams atbalsts 20 miljardu EUR apmērā, kas paredzēts energoefektivitātes veicināšanai un fosilā kurināmā aizstāšanai, cita starpā ar ES neto nulles emisiju industrijas projektu palīdzību. Kā norādīts Komisijas norādījumos par *REPowerEU* nodaļām⁵⁵, dalībvalstis savos atveseļošanas un noturības plānos *REPowerEU* veltītajā nodaļā tiek mudinātas iekļaut pasākumus, ar kuriem atbalsta investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanā un industriālajā inovācijā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/241⁵⁶.
- (44) *InvestEU* ir ES pamatprogramma, kuras mērķis ir veicināt investīcijas, it sevišķi zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā, un šajā nolūkā tā nodrošina finansējumu un tehnisko palīdzību, piemēram, ar finansējuma apvienošanas mehānismu palīdzību. Šāda pieeja palīdz piesaistīt papildu publisko un privāto kapitālu. Turklāt dalībvalstis tiek mudinātas veikt iemaksas *InvestEU* dalībvalstu nodalījumos, lai atbalstītu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanai pieejamos finanšu produktus, neskarot piemērojamos valsts atbalsta noteikumus.
- (45) Lai veicinātu stratēģisko neto nulles emisiju projektu apguvi mazāk attīstītos un pārejas reģionos, dalībvalstis var sniegt atbalstu no kohēzijas politikas programmām saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1060⁵⁷; šis atbalsts var būt infrastruktūras investīciju paketes,

⁵⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp.).

⁵⁵ Komisijas paziņojums "Norādījumi par atveseļošanas un noturības plāniem *REPowerEU* kontekstā", 2023/C 80/01 (OV C 80, 3.3.2023., 1. lpp.).

⁵⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

⁵⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu

produktīvas investīcijas inovācijā, izgatavošanas jaudās MVU, pakalpojumos, apmācības un prasmju pilnveides pasākumos, arī atbalsts publisko iestāžu un projektu virzītāju spēju veidošanai. Programmās noteiktās piemērojamās līdzfinansējuma likmes mazāk attīstītiem reģioniem var sasniegt 85 % un pārejas reģioniem – 60 % vai 70 % atkarībā no attiecīgā fonda un reģiona statusa, bet dalībvalstis šos griestus attiecīgā projekta līmenī var pārsniegt, ja tas ir iespējams saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem. Tehniskā atbalsta instruments dalībvalstīm un reģioniem var palīdzēt sagatavot neto nulles emisiju izaugsmes stratēģijas, uzlabot uzņēmējdarbības vidi, samazināt birokrātiju un paātrināt atļauju piešķiršanas procesus. Dalībvalstis būtu jāmudina veicināt stratēģisko neto nulles emisiju projektu ilgtspēju, proti, minētās investīcijas būtu jāintegrē Eiropas vērtības ķēdēs, par pamatu izmantojot starpreģionālos un pārrobežu sadarbības tīklus.

- (46) Arī Inovāciju fonds paver ļoti daudzsoļošanas un izmaksefektīvas iespējas atbalstīt atjaunīgā ūdeņraža un citu stratēģisku neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas un apguves izvēršanu Eiropā, tādējādi stiprinot Eiropas suverenitāti attiecībā uz klimatrīcībai un enerģētiskajai drošībai svarīgām tehnoloģijām.
- (47) Strukturālu atbildi uz investīciju vajadzībām sniegtu Eiropas Suverenitātes fonds. Tas palīdzēs noturēt Eiropas pozīcijas kritiski svarīgo un jauno tehnoloģiju jomā, kas ir būtiskas zaļās un digitālās pārkārtošanās kontekstā, arī neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā. Šis strukturālais instruments balstīsies uz pieredzi, kas gūta koordinētos daudzvalstu projektos *IPCEI* ietvaros, un tā mērķis būs uzlabot visu dalībvalstu piekļuvi šādiem projektiem, tādējādi pasargājot kohēziju un vienoto tirgu no riskiem, ko rada nevienlīdzīga valsts atbalsta pieejamība.
- (48) Lai pārvarētu ierobežojumus, ko rada pašreizējie sadrumstalotie publisko un privāto investīciju centieni, veicinātu integrāciju un investīciju atdevi, Komisijai un dalībvalstīm būtu jāuzlabo koordinācija un jāveido sinerģija starp esošajām finansēšanas programmām Savienības un valstu līmenī, kā arī jānodrošina labāka koordinācija un kopdarbība ar industriju un galvenajām privātā sektora ieinteresētajām personām. Svarīga loma būtu jāuzņemas Neto nulles emisiju Eiropas platformai, proti, tai būtu jāsniedz visaptverošs pārskats par pieejamajām un relevantajām finansējuma iespējām un tajā būtu jāapspriež individuālās stratēģisko neto nulles emisiju projektu finansējuma vajadzības.
- (49) Lai neto nulles emisiju izgatavošanas projektus pēc iespējas ātrāk izvērstu vai paplašinātu nolūkā nodrošināt Savienības neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes drošību, ir svarīgi nodrošināt noteiktību plānošanas un investīciju aspektā, tāpēc jā rūpējas, lai projektu virzītājiem uzliktais administratīvais slogs, būtu pēc iespējas minimāls. Šā iemesla dēļ neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem vajadzīgo dalībvalstu atļauju piešķiršanas procesi būtu jāracionalizē, taču vienlaikus ir jāpārlicinās par šādu projektu drošumu, drošību, vidisko sniegumu un atbilstību vidiskajām, sociālajām un drošuma prasībām. Savienības vides tiesību aktos ir noteikti kopīgi nosacījumi, kas attiecas uz valstu atļauju piešķiršanas procesu gaitu un saturu, un tādējādi tiek nodrošināts augsts vides aizsardzības līmenis. Stratēģiskā neto nulles emisiju projekta statusa piešķiršana nedrīkstētu skart nekādus relevantajiem projektiem piemērojamās atļauju piešķiršanas nosacījumus, arī tos, kas noteikti

noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2011/92/ES⁵⁸, Padomes Direktīvā 92/43/EEK⁵⁹, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2000/60/EK⁶⁰, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2004/35/EK⁶¹ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2010/75⁶².

- (50) Tajā pašā laikā valstu atļauju piešķiršanas procesu neprognozējamība, sarežģītība un dažkārt pārmērīgais ilgums mazina investīciju drošību, kas vajadzīga, lai faktiski izstrādātu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektus. Tādēļ, lai nodrošinātu un paātrinātu to faktisko īstenošanu, dalībvalstīm būtu jāpiemēro racionalizētas un paredzamas atļauju piešķiršanas procedūras. Turklāt stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem valstu līmenī būtu jāpiešķir prioritārs statuss, lai nodrošinātu ātras administratīvās procedūras un tūlītēju izskatīšanu visās ar tiem saistītajās tiesu un strīdu izšķiršanas procedūrās; tas kompetentajām iestādēm neliedz racionalizēt atļauju piešķiršanu arī citiem neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem, kas nav stratēģiskie neto nulles emisiju projekti, vai vispārīgā kārtā.
- (51) Ņemot vērā stratēģisko neto nulles emisiju projektu lomu Savienības neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes drošības nodrošināšanā un to ieguldījumu Savienības atvērtajā stratēģiskajā autonomijā un zaļās un digitālās pārkārtošanās procesā, atbildīgajām atļauju izdošanas iestādēm būtu jāuzskata, ka šie projekti ir sabiedrības interesēs. Balstoties uz katra atsevišķā gadījuma novērtējumu, atbildīgā atļauju izdošanas iestāde var secināt, ka sabiedrības intereses, kam projekts kalpo, ir svarīgākas par sabiedrības interesēm, kas saistītas ar dabu un vides aizsardzību, un līdz ar to projektam var izdot atļaujas, ja ir izpildīti visi relevantie nosacījumi, kas izklāstīti Direktīvā 2000/60/EK, Direktīvā 92/43/EEK un Direktīvā 2009/147/EK⁶³.
- (52) Lai mazinātu sarežģītību un palielinātu efektivitāti un pārredzamību, neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu virzītājiem vajadzētu būt iespējai sadarboties ar vienu valsts iestādi, kas atbild par visa atļauju piešķiršanas procesa koordinēšanu un visaptveroša lēmuma izdošanu piemērojamajā termiņā. Šajā nolūkā dalībvalstīm būtu jāizraugās viena valsts kompetentā iestāde. Atkarībā no dalībvalsts iekšējās organizācijas vajadzētu būt iespējai valsts kompetento iestāžu uzdevumus deleģēt citai iestādei, kurai jāievēro tie paši nosacījumi. Lai nodrošinātu pienākumu faktisku īstenošanu, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka valsts kompetentajai iestādei vai jebkurai iestādei, kas darbojas kompetentās iestādes vārdā, ir pietiekams personāls un resursi.
- (53) Lai nodrošinātu skaidrību par stratēģiskajiem neto nulles emisiju projektiem vajadzīgo atļauju piešķiršanas statusu un ierobežotu iespējamās ļaunprātīgās tiesvedības

⁵⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 26, 28.1.2012., 1. lpp.).

⁵⁹ Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu un savvaļas floras un faunas aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.).

⁶⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.).

⁶¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/35/EK (2004. gada 21. aprīlis) par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atļūdzināšanu (OV L 143, 30.4.2004., 56. lpp.).

⁶² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (pārstrādāta redakcija) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.).

⁶³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (OV L 20, 26.1.2010., 7.–25. lpp.).

iedarbīgumu, vienlaikus neapdraudot iedarbīgu izskatīšanu tiesā, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka visi strīdi, kas attiecas uz atļauju piešķiršanas procesu, tiek atrisināti savlaicīgi. Šajā nolūkā valstu kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, ka pieteikumu iesniedzējiem un projektu virzītājiem ir piekļuve vienkāršai strīdu izšķiršanas procedūrai un ka stratēģiskie neto nulles emisiju projekti tiek pakļauti tūlītējai izskatīšanai visās ar tiem saistītajās tiesu un strīdu izšķiršanas procedūrās, vienlaikus nodrošinot, ka tiek ievērotas tiesības uz aizstāvību.

- (54) Lai uzņēmumi un projektu virzītāji, arī pārrobežu projektos, varētu gūt tiešu labumu no iekšējā tirgus sniegtajām priekšrocībām, neradot nevajadzīgu papildu administratīvo slogu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2018/1724⁶⁴ ir paredzēti vispārīgi noteikumi par iekšējā tirgus darbībai relevantu procedūru nodrošināšanu tiešsaistē. Informācija, kas jāiesniedz valstu kompetentajām iestādēm atļauju piešķiršanas procesos, uz kuriem attiecas šī regula, ir jāaptver ar Regulas (ES) 2018/1724 I pielikumu pēc tās grozīšanas ar šo regulu, un saistītās procedūras ir iekļautas tās II pielikumā, lai nodrošinātu, ka projektu virzītāji var pilnībā izmantot priekšrocības, ko sniedz tiešsaistes procedūras un vienreizējās iesniegšanas tehniskā sistēma. Valstu kompetentās iestādes, kuras saskaņā ar šo regulu darbojas kā vienas pieturas aģentūra, ir iekļautas palīdzības un problēmu risināšanas pakalpojumu sarakstā Regulas (ES) 2018/1724 III pielikumā.
- (55) Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekti saskaras ar ilgām un sarežģītām atļauju saņemšanas procedūrām, kas atkarībā no dalībvalsts, tehnoloģijas un vērtības ķēdes segmenta ilgst 2–7 gadus. Ņemot vērā nepieciešamās apjomīgās investīcijas, jo īpaši gigafabriku mēroga projektos, kas vajadzīgas, lai sasniegtu paredzamos apjomradītus ietaupījumus, neapmierinošs atļauju piešķiršanas process rada papildu šķērslī, kas bieži vien kavē neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudas palielināšanu Savienībā. Lai projektu virzītājiem un citiem investoriem viestu drošību un skaidrību, kas vajadzīga, lai veicinātu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu izstrādi, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ar šādiem projektiem saistītais atļauju piešķiršanas process nepārsniedz iepriekš noteiktus termiņus. Runājot par stratēģiskajiem neto nulles emisiju projektiem, tādu kompleksu gadījumā, kuru ikgadējā produkcijas izlaide ir lielāka par 1 GW, atļauju piešķiršanas procesa ilgumam nevajadzētu pārsniegt divpadsmit mēnešus un tādu kompleksu gadījumā, kuru ikgadējā produkcijas izlaide ir mazāka par 1 GW, – 9 mēnešus. Attiecībā uz visiem citiem neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem tādu kompleksu gadījumā, kuru ikgadējā produkcijas izlaide ir lielāka par 1 GW, atļauju piešķiršanas procesa ilgumam nevajadzētu pārsniegt astoņpadsmit mēnešus un tādu kompleksu gadījumā, kuru ikgadējā produkcijas izlaide ir mazāka par 1 GW, – divpadsmit mēnešus. Neto nulles emisiju tehnoloģijām, kurām mērvienība GW nav relevanta, piemēram, tīkliem un oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas (CCS) vai oglekļa uztveršanas un izmantošanas (CCU) tehnoloģijām, būtu jāpiemēro ilgākie no iepriekš minētajiem termiņiem. Attiecībā uz esošo ražošanas līniju paplašināšanu katrs no iepriekš minētajiem termiņiem būtu jāsamazina uz pusi.
- (56) Turklāt, ņemot vērā stratēģisko neto nulles emisiju projektu nozīmi Savienības energoapgādē, daži administratīvie ierobežojumi daļēji būtu jāatceļ vai jāvienkāršo, lai paātrinātu projektu īstenošanu.

⁶⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1724 (2018. gada 2. oktobris), ar ko izveido vienotu digitālo vārteju, lai sniegtu piekļuvi informācijai, procedūrām un palīdzības un problēmu risināšanas pakalpojumiem, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012 (OV L 295, 21.11.2018., 1. lpp.).

- (57) Savienības tiesību aktos prasītie vidiskie novērtējumi un atļaujas, arī attiecībā uz ūdeni, gaisu, ekosistēmām, dzīvotnēm, biodaudzveidību un putniem, ir neatņemama neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektam vajadzīgo atļauju piešķiršanas procedūras daļa un būtiska garantija, ar kuru nodrošina, ka negatīva vidiskā ietekme netiek pielauta vai tiek samazināta līdz minimumam. Tomēr, lai nodrošinātu, ka neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem vajadzīgo atļauju piešķiršanas procedūras ir paredzamas un savlaicīgas, būtu jāizmanto visas iespējas vajadzīgos novērtējumus un atļaujas racionalizēt, vienlaikus nepazeminot vides aizsardzības līmeni. Šajā sakarā būtu jānodrošina, ka nepieciešamie novērtējumi tiek apvienoti, lai novērstu nevajadzīgu pārklāšanos, kā arī būtu jānodrošina, ka projektu virzītāji un atbildīgās iestādes pirms novērtējuma veikšanas skaidri vienojas par apvienotā novērtējuma tvērumu, lai izslēgtu nevajadzīgus sekojumasākus.
- (58) Šķēršļus neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu izvēšanai var radīt konflikti par zemes izmantošanu. Labi izstrādāti plāni, arī telpiskie plāni un zonējums, kuros ņemts vērā neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu īstenošanas potenciāls un kuru iespējamā vidiskā ietekme ir novērtēta, var palīdzēt līdzsvarot sabiedrisko labumu un intereses, samazinot konfliktu iespējamību un paātrinot neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu ilgtspējīgu izvēšanu Savienībā. Tāpēc atbildīgajām valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm relevanto plānu izstrādē būtu jāapsver iespēja iekļaut noteikumus par neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem.
- (59) Kosmosa datus un pakalpojumus, ko nodrošina ES kosmosa programma, jo īpaši *Copernicus*, pēc iespējas izmanto, lai vidisko novērtējumu un atļauju vajadzībām piegādātu informāciju par ģeoloģiju, bioloģiju, ekoloģiju, sociālekonomisko attīstību un resursu pieejamību; minētie dati un pakalpojumi, it sevišķi *Copernicus* antropogēno CO₂ emisiju monitoringa un verifikācijas funkcija, ir ļoti relevanti, lai novērtētu industrijas projektu ietekmi un antropogēno CO₂ emisiju piesaistītāju ietekmi uz globālajām siltumnīcefekta gāzu koncentrācijām un plūsmām.
- (60) Komisijai, kā paredzēts Regulas (ES) Nr. 1025/2012 10. panta 1. punktā, būtu jālūdz, lai viena vai vairākas Eiropas standartizācijas organizācijas izstrādā Eiropas standartus, kuri palīdzētu sasniegt šīs regulas mērķus.
- (61) Ūdeņraža ielejām ar industriāliem tiešajiem lietojumiem ir svarīga loma energoietilpīgo industriju dekarbonizācijā. *REPowerEU* izvirzīja mērķi ūdeņraža ieleju skaitu Savienībā divkāršot. Lai šo mērķi sasniegtu, dalībvalstīm būtu jāpaātrina atļauju piešķiršana un jāapsver regulatīvo smilškastu izveide, kā arī prioritārā kārtā jānodrošina piekļuve finansējumam. Lai stiprinātu neto nulles emisiju industriju, dalībvalstīm būtu jānodrošina ūdeņraža ieleju starpsavienojumi pāri Savienības robežām. Industriālās iekārtas, kuras pašas ražo enerģiju un var dot pozitīvu ieguldījumu elektroenerģijas ražošanā, būtu jāmudina dot ieguldījumu viedajā elektrotīklā kā enerģijas ražotājiem, un šajā nolūkā būtu jāvienkāršo normatīvās prasības.
- (62) Neto nulles emisiju regulatīvās smilškastes var būt svarīgs rīks, ar ko neto nulles emisiju tehnoloģiju un regulatīvās mācīšanās jomā veicināt inovāciju. Inovācija jāveicina, izmantojot eksperimentēšanas telpas, jo zinātnisko pētījumu iznākumi ir jātestē kontrolētā reālā vidē. Regulatīvās smilškastes būtu jāievieš, lai uz ierobežotu laiku kontrolētā vidē testētu inovatīvas neto nulles emisiju tehnoloģijas. Ir lietderīgi panākt līdzsvaru starp juridisko noteiktību neto nulles emisiju regulatīvo smilškastu dalībniekiem un Savienības tiesību aktu mērķu sasniegšanu. Tā kā neto nulles emisiju

industrijas regulatīvajām smilškastēm jebkurā gadījumā ir jāatbilst neto nulles emisiju tehnoloģijām piemērojamajām pamatprasībām, kas noteiktas Savienības un valstu tiesību aktos, ir lietderīgi paredzēt, ka dalībniekiem, kuri atbilst atbilstības prasībām, kas noteiktas attiecībā uz neto nulles emisiju industrijas regulatīvajām smilškastēm, un kuri labticīgi ievēro kompetento iestāžu sniegtos norādījumus un plāna noteikumus, par kuriem ar minētajām iestādēm panākta vienošanās, nepiemēro nekādus administratīvus naudas sodus vai sankcijas. Tas ir pamatoti, jo ieviestie garantijas pasākumi principā nodrošinās faktisku atbilstību Savienības vai dalībvalstu tiesību aktiem par regulatīvajās smilškastēs pārraudzīto neto nulles emisiju tehnoloģiju. Kā izziņots jaunajā Eiropas Inovācijas programmā, Komisija 2023. gadā publicēs dokumentu “Norādījumi par smilškastēm”, kurš dalībvalstīm palīdzēs sagatavot neto nulles emisiju tehnoloģiju smilškastes. Šīs inovatīvās tehnoloģijas laika gaitā varētu kļūt būtiskas, lai sasniegtu Savienības klimatneitralitātes mērķi, nodrošinātu piegādes drošību un Savienības energosistēmas izturētspēju un tādējādi iekļautos stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju tvērumā.

- (63) Svarīgu neto nulles emisiju tehnoloģiju produktu izgatavošanai Eiropas Savienībā ir izvirzīts vispārējs etalons un indikatīvi mērķi, kuri palīdzēs risināt problēmu ar atkarību no importa un mazināt bažas par ievainojamību, kā arī nodrošināt Savienības klimata un enerģētikas mērķu sasniegšanu.
- (64) Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju industriju mēroga paplašināšanai ir vajadzīgs būtisks kvalificētu darbinieku pieplūdums, un tas nozīmē, ka ir vajadzīgas apjomīgas investīcijas pārkvalifikācijā un prasmju pilnveidē, arī profesionālās izglītības un apmācības jomā. Tam būtu jāveicina kvalitatīvu darbvietu radīšana saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāra mērķiem nodarbinātības un apmācības jomā. Enerģētikas pārkārtošana prasīs ievērojami palielināt kvalificētu darbinieku skaitu dažādās nozarēs, arī atjaunīgās enerģijas un enerģijas uzkrāšanas jomā, un šiem pasākumiem būs liels potenciāls radīt kvalitatīvas darbvietas. Saskaņā ar Komisijas Eiropas energotehnoloģiju stratēģisko plānu⁶⁵ līdz 2030. gadam kurināmā elementu ūdeņraža apakšsektorā būs vajadzīgi 180 000 apmācītu darbinieku, tehniķu un inženieru. Saules fotoelementu enerģijas sektorā izgatavošanā vien būs vajadzīgi līdz pat 66 000 darbvietu. Eiropas Nodarbinātības dienestu (*EURES*) tīkls darba ņēmējiem un darba devējiem sniedz informāciju, konsultācijas un darbā pieņemšanas vai iekārtošanas pakalpojumus, tostarp pāri iekšējā tirgus robežām.
- (65) Tā kā svarīgu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudas stiprināšana Savienībā nebūs iespējama bez daudzskaitlīga prasmīga darbaspēka, ir jāievieš pasākumi, kuri veicinātu to, ka darba tirgū iesaistās vairāk cilvēku, jo īpaši sievietes un jaunieši, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*), tostarp izmantojot pieeju “prasmes pirmajā vietā”, kas papildinātu uz kvalifikācijām balstītu pieņemšanu darbā. Turklāt saskaņā ar mērķiem, kas noteikti Padomes Ieteikumā par to, kā nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti, pārejā no vienas darbavietas uz citu svarīgi ir īpaši atbalstīt tos darba ņēmējus, kas strādā sektoros, kuri nākotnē vairs nebūs vajadzīgi un kuros ir lejupslīde. Tas nozīmē, ka ir jāinvestē prasmēs un tādu kvalitatīvu darbvietu radīšanā, kas nepieciešamas neto nulles emisiju tehnoloģijām Savienībā. Pilnveidojot un pilnvērtīgi ņemot vērā iniciatīvas, piemēram, ES Prasmju pilnveides pakto, ES līmeņa darbības prasmju apzināšanā un prognozēšanā, ko īsteno,

⁶⁵ Eiropas Komisija, Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāts, Kopīgais pētniecības centrs, Eiropas energotehnoloģiju stratēģiskais (*SET*) plāns, Publikāciju birojs, 2019. gads, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/04888>.

piemēram, Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs (*Cedefop*) un Eiropas Darba iestāde, un plānus nozaru sadarbībai prasmju jomā, mērķis ir mobilizēt visus dalībniekus: dalībvalstu iestādes, arī reģionālā un vietējā līmenī, izglītības vai apmācības pakalpojumu sniedzējus, sociālos partnerus un industriju, jo īpaši MVU, lai apzinātu vajadzīgās prasmes, izstrādātu izglītības un apmācības programmas un tās ātri un operatīvi īstenotu plašā mērogā. Šajā ziņā stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem ir nozīmīga loma. Dalībvalstis un Komisija var nodrošināt finansiālu atbalstu, arī izmantojot sviras efekta iespējas, ko paver Savienības budžets ar tādiem instrumentiem kā Eiropas Sociālais fonds Plus, Taisnīgas pārkārtošanās fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Atveseļošanas un noturības mehānisms, Modernizācijas fonds, *REPowerEU* un Vienotā tirgus programma.

- (66) Balstoties uz iepriekšējo pieredzi, piemēram, ES Prasmju pilnveides paktu un Eiropas Akumulatoru aliansi, Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmijām būtu jāizstrādā un jāievieš tāds izglītības un apmācības saturs, kurš palīdzētu pilnveidot prasmes un pārkvalificēties darba ņēmējiem, kas nepieciešami svarīgām neto nulles emisiju tehnoloģiju vērtības ķēdēm, piemēram, saules fotoelementu un saules siltumenerģijas tehnoloģijām, atjaunīgā ūdeņraža tehnoloģijām un izejvielām. Akadēmiju mērķis būtu trīs gadu laikā pēc to izveides nodrošināt 100 000 izglītojamo apmācīšanu un izglītošanu, lai veicinātu neto nulles emisiju tehnoloģijām vajadzīgo prasmju pieejamību, arī mazos un vidējos uzņēmumos. Minētais saturs būtu jāizstrādā un jāīsteno kopā ar izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzējiem dalībvalstīs, relevantajām dalībvalstu iestādēm un sociālajiem partneriem. Izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzējiem, industrijai un citiem aktoriem, kas dalībvalstīs iesaistīti prasmju pilnveidē un pārkvalifikācijā, piemēram, valstu nodarbinātības dienestiem, akadēmiju radītais saturs būtu jārealizē praktiski. Lai nodrošinātu prasmju pārredzamību un pārnesamību un darba ņēmēju mobilitāti, Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmijas izstrādās un ieviešīs kvalifikācijas apliecinājuma dokumentus, arī mikrokvalifikācijas, kas aptvers mācīšanās rezultātus. Minētie dokumenti būtu jāizdod Eiropas mācību apliecinājuma dokumentu formātā, un tos varētu integrēt *EUROPASS* un attiecīgā gadījumā iekļaut nacionālajās kvalifikāciju ietvarstruktūrās. Dalībvalstis tiek mudinātas atbalstīt pastāvīgu pārkvalifikāciju un prasmju pilnveidi, ko akadēmijas un relevantie izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzēji piedāvā to teritorijā, izmantojot valsts programmas un Savienības finansējumu, arī no Eiropas Sociālā fonda Plus, Atveseļošanas un noturības mehānisma, Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma, Modernizācijas fonda un tehniskā atbalsta instrumenta. Neto nulles emisiju Eiropas platformai būtu jāpalīdz virzīt akadēmiju darbu un jānodrošina pārraudzība.
- (67) Lai gan tad, ja Savienības tiesību aktos nav specifisku noteikumu, ar ko tiktu noteiktas minimālās apmācības prasības, kuras jāizpilda, lai piekļūtu reglamentētai profesijai vai tajā darbotos, dalībvalsts ir kompetenta lemt, vai un kā reglamentēt profesiju, valsts noteikumi, kas regulē piekļuvi reglamentētām profesijām, nedrīkst radīt nepamatotus vai nesamērīgus šķēršļus minēto pamattiesību īstenošanai. Kompetence reglamentēt piekļuvi profesijai ir jāīsteno, ievērojot nediskriminācijas un proporcionalitātes principus, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/958 (2018. gada 28. jūnijs) par samērīguma novērtēšanu pirms jaunas profesiju reglamentācijas pieņemšanas. Dalībvalstīm savā novērtējumā būtu jāņem vērā jebkāda negatīva ietekme, ko regulējums vai profesijas var atstāt uz prasmju pieejamību neto nulles emisiju industrijā, un jācenšas pēc iespējas ierobežot regulējumu šajās jomās.

- (68) Ja Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmiju izstrādāto mācību programmu apguve nodrošina kvalifikācijas apliecinājumus, kas palīdzētu personām, kuras vēlas piekļūt reglamentētai profesijai, dalībvalstīm, lai atvieglotu mobilitāti stratēģiskajās neto nulles emisiju industrijas profesijās, šie kvalifikācijas apliecinājuma dokumenti būtu jāakceptē kā pietiekams pierādījums zināšanām, prasmēm un kompetencēm, ko tie apliecina.
- (69) Savienības līmenī būtu jāizveido Neto nulles emisiju Eiropas platforma, kurā būtu pārstāvētas dalībvalstis un kuru vadītu Komisija. Neto nulles emisiju Eiropas platforma Komisijai un dalībvalstīm konkrētos jautājumos var sniegt konsultācijas un palīdzību un kalpot par references struktūru, kurā Komisija un dalībvalstis var koordinēt savu rīcību un kura atvieglo informācijas apmaiņu par jautājumiem, kas saistīti ar šo regulu. Neto nulles emisiju Eiropas platformai būtu arī jāpilda dažādos šīs regulas pantos noteikti uzdevumi, jo īpaši attiecībā uz atļauju izdošanu, arī vienas pieturas aģentūrām, stratēģiskajiem neto nulles emisiju projektiem, finansējuma koordinēšanu, piekļuvi tirgiem un prasmēm, kā arī inovatīvām neto nulles emisiju tehnoloģiju regulatīvajām smilškastēm. Vajadzības gadījumā platforma var izveidot pastāvīgas vai pagaidu apakšgrupas un uzaicināt trešās personas, piemēram, ekspertus vai neto nulles emisiju industriju pārstāvjus.
- (70) Zaļā kursa industriālā plāna ietvaros Komisija paziņoja par savu nodomu izveidot neto nulles emisiju industriālās partnerības, kas aptvertu neto nulles emisiju tehnoloģijas; tās sekmētu neto nulles emisiju tehnoloģiju apguvi visā pasaulē un stiprinātu ES industriālo spēju lomu centienos panākt globālu pāreju uz tīru enerģiju. Komisija un dalībvalstis platformā var koordinēt partnerības, apspriežamas esošās relevantās partnerības un procesus, piemēram, zaļās partnerības, enerģētikas dialogus un citus esošo divpusējo līgumisko vienošanos veidus, kā arī iespējamo sinerģiju ar relevantajiem dalībvalstu divpusējiem nolīgumiem ar trešām valstīm.
- (71) Savienībai būtu jācenšas diversificēt starptautisko tirdzniecību un investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģijās un visā pasaulē veicināt augstus sociālos un vidiskos standartus, cieši sadarbojoties un partnerībā ar līdzīgi domājošām valstīm. Tāpat ciešā sadarbībā ar partnervalstīm, izmantojot atvērtu, bet apņēmīgu pieeju, būtu jāstiprina pētniecības un inovācijas centieni izstrādāt un ieviest neto nulles emisiju tehnoloģijas.
- (72) Ja saskaņā ar šo regulu Komisijai ir deleģētas pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar Līguma 290. pantu, ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (73) Tiktāl, ciktāl kāds no šajā regulā paredzētajiem pasākumiem ir valsts atbalsts, noteikumi, kas attiecas uz šādiem pasākumiem, neskar Līguma 107. un 108. panta piemērošanu.
- (74) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķi nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet tās mēroga vai iedarbības dēļ to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu.. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai,

I NODAĻA

Priekšmets, darbības joma un definīcijas

1. pants

Priekšmets

1. Ar šo regulu izveido tādu pasākumu satvaru, ar kuriem Savienībā sekmē inovāciju neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā un šo tehnoloģiju izgatavošanas jaudas palielināšanu, lai palīdzētu sasniegt Savienības 2030. gadam izvirzīto mērķrādītāju siltumnīcefekta gāzu neto emisijas samazināt vismaz par 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni un Savienības 2050. gadam izvirzīto klimatneitralitātes mērķrādītāju, kas noteikti Regulā (ES) 2021/1119, un lai nodrošinātu Savienības piekļuvi drošām un ilgtspējīgām neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādēm, kas vajadzīgas, lai aizsargātu Savienības energosistēmas izturētspēju un veicinātu kvalitatīvu darbvietu radīšanu.
2. Lai sasniegtu 1. punktā minēto vispārīgo mērķi, šajā regulā ir paredzēti pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt:
 - a) ka līdz 2030. gadam pielikumā uzskaitīto stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jauda Savienībā tuvojas vai sasniedz etalonatzīmi, kas ir vismaz 40 % no Savienības ikgadējām vajadzībām pēc attiecīgo tehnoloģiju apguves, kas vajadzīga, lai sasniegtu Savienības 2030. gada klimata un enerģētikas mērķrādītājus;
 - b) vienotajā tirgū laisto neto nulles emisiju tehnoloģiju brīvu apriti.
3. Ja, balstoties uz 35. pantā minēto ziņojumu, Komisija secina, ka Savienība 1. punktā izvirzītos mērķus, visticamāk, nerasnīgs, tā novērtē, cik iespējami un samērīgi ir ierosināt pasākumus vai īstenot pilnvaras Savienības līmenī, lai nodrošinātu minēto mērķu sasniegšanu.

2. pants

Darbības joma

Šo regulu piemēro neto nulles emisiju tehnoloģijām, izņemot šīs regulas 26. un 27. pantu, ko piemēro inovatīvām neto nulles emisiju tehnoloģijām. Šīs regulas darbības jomā neietilpst izejvielas, pārstrādāti materiāli vai komponenti, kas ietilpst Regulas (ES).../... [pievienot zemsvītras piezīmi ar atsaucēm uz Kritisko izejvielu regulas publikāciju] darbības jomā.

3. pants

Definīcijas

1. Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:
 - (a) “neto nulles emisiju tehnoloģijas” ir atjaunīgās enerģijas tehnoloģijas⁶⁶, elektroenerģijas un siltumenerģijas akumulācijas tehnoloģijas, siltumsūkņi, elektrotīkla tehnoloģijas, nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgo degvielu

⁶⁶ “Atjaunīgā enerģija” ir “atjaunojamā enerģija”, kas definēta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu.

tehnoloģijas, ilgtspējīgu alternatīvo degvielu tehnoloģijas⁶⁷, elektrolīzeri un kurināmā elementi, progresīvas tehnoloģijas, ar kurām enerģiju ražo kodolprocesos ar minimālu kodoldegvielas cikla atkritumu daudzumu, nelieli modulāri reaktori un saistītās savā klasē labākās kodoldegvielas; oglekļa uztveršanas, izmantošanas un uzglabāšanas tehnoloģijas un ar energosistēmu saistītas energoefektivitātes tehnoloģijas. Tās attiecas uz galaproduktiem, specifiskiem komponentiem un specifiskām mašīnām, ko primāri izmanto minēto produktu ražošanā. Tām jābūt sasniegušām vismaz 8. tehnoloģiju gatavības līmeni;

- (b) “komponents” ir neliela neto nulles emisiju tehnoloģijas daļa, ko izgatavo un tirgo uzņēmums, sākot no pārstrādātiem materiāliem;
- (c) “inovatīvas neto nulles emisiju tehnoloģijas” ir tehnoloģijas, kas atbilst “neto nulles emisiju tehnoloģiju” definīcijai, izņemot to, ka tās nav sasniegušas vismaz 8. tehnoloģiju gatavības līmeni, un kas ietver patiesu inovāciju, kura pašlaik tirgū nav pieejama un ir pietiekami izstrādāta, lai to testētu kontrolētā vidē;
- (d) “neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekts” ir tāds plānots industriāls komplekss vai tāda esoša kompleksa paplašināšana vai pārprofilēšana, kurā izgatavo neto nulles emisiju tehnoloģijas;
- (e) “stratēģisks neto nulles emisiju projekts” ir neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekts, kura īstenošanas vieta ir Savienībā un kurš atbilst 10. pantā noteiktajiem kritērijiem;
- (f) “atļauju piešķiršanas process” ir process, kas aptver visas relevantās administratīvās atļaujas, kas vajadzīgas, lai plānotu, būvētu, paplašinātu un īstenotu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektus, ietverot ar būvniecību, ķīmikālijām un tīkla pieslēgumu saistītas atļaujas un vidiskos novērtējumus un atļaujas, ja tādi ir vajadzīgi, un kas ietver visus administratīvos pieteikumus un procedūras no pieteikuma derīguma atzīšanas līdz visaptverošā lēmuma paziņošanai par procedūras iznākumu, ko veic atbildīgā valsts kompetentā iestāde;
- (g) “visaptverošs lēmums” ir lēmums vai lēmumu kopums, kuru pieņem dalībvalsts iestādes, izņemot tiesu iestādes, un kurā noteikts, vai projekta virzītājam ir vai nav atļauts īstenot neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu, neskarot lēmumus, kuri pieņemti administratīvas pārsūdzības procedūras kontekstā;
- (h) “projekta virzītājs” ir jebkurš uzņēmums vai uzņēmumu konsorcijs, kas izstrādā neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu vai stratēģisku neto nulles emisiju projektu;
- (i) “neto nulles emisiju regulatīvā smilškaite” ir shēma, kas uzņēmumiem dod iespēju inovatīvas neto nulles emisiju tehnoloģijas testēt kontrolētā reālu apstākļu vidē saskaņā ar īpašu plānu, kuru izstrādā un uzrauga kompetentā iestāde;

⁶⁷ “Ilgtspējīgas alternatīvās degvielas” ir degvielas, uz kurām attiecas priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanu ilgtspējīgam gaisa transportam (COM(2021)561 final) un priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par atjaunīgo un mazoglekļa degvielu izmantošanu jūras transportā (COM(2021)562 final).

- (j) “tehnoloģiju gatavības līmenis” ir metode, pēc kuras aplēš tehnoloģiju gatavību saskaņā ar Starptautiskās Enerģētikas aģentūras izmantoto klasifikāciju;
- (k) “attiecīgā iestāde” ir iestāde, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir kompetenta izdot atļaujas un pilnvarojumus, kuri attiecas uz nekustamo aktīvu, arī energoinfrastruktūras, plānošanu, projektēšanu un būvniecību;
- (l) “publiskā iepirkuma procedūra” ir jebkura šāda procedūra:
 - i) jebkāda veida piešķiršanas procedūra, uz kuru attiecas Direktīva 2014/24/ES un ar kuru noslēdz publisku līgumu vai uz kuru attiecas Direktīva 2014/25/ES un ar kuru noslēdz piegādes, būvdarbu un pakalpojumu līgumu;
 - ii) būvdarbu vai pakalpojumu koncesijas piešķiršanas procedūra, uz kuru attiecas Direktīva 2014/23/ES;
- (m) “līgumslēdzēja iestāde” publiskā iepirkuma procedūru kontekstā ir līgumslēdzēja iestāde, kas definēta Direktīvas 2014/23/ES 6. pantā, Direktīvas 2014/24/ES 2. panta 1. punkta 1) apakšpunktā un Direktīvas 2014/25/ES 3. pantā;
- (n) “līgumslēdzējs” publiskā iepirkuma procedūru kontekstā ir līgumslēdzējs, kas definēts Direktīvas 2014/23/ES 7. pantā un Direktīvas 2014/25/ES 4. pantā;
- (o) “līgums” publiskā iepirkuma procedūru kontekstā ir publisks līgums, kas definēts Direktīvas 2014/24/ES 2. panta 1. punkta 5) apakšpunktā, “līgumi”, kas definēti “piegādes, būvdarbu un pakalpojumu līgumos”, kas definēti Direktīvas 2014/25/ES 2. panta 1) punktā, un “koncesijas”, kas definētas Direktīvas 2014/23/ES 5. panta 1) punktā;
- (p) “izsole” ir tādu konkursa procedūru mehānisms, uz kurām neattiecas termina “koncesijas” definīcija saskaņā ar Direktīvas 2014/23/ES 5. panta 1) punktu;
- (q) “CO₂ iesūkņēšanas jauda” ir ikgadējais CO₂ daudzums, ko var iesūknēt ekspluatācijā esošā ģeoloģiskās uzglabāšanas vietā, kurai izdota atļauja saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK, nolūkā samazināt emisijas vai palielināt oglekļa piesaistījumus, it sevišķi no liela mēroga rūpnieciskām iekārtām; mēra tonnās gadā;
- (r) “energosistēmas integrācija” ir visas energosistēmas kā viena veseluma plānošanas un ekspluatēšanas risinājumi – aptverot dažādus enerģijas nesējus, infrastruktūras un patēriņa sektorus un tos ciešāk sasaistot nolūkā panākt drošus un resursefektīvus nefosilus energopakalpojumus ar vismazākajām izmaksām sabiedrībai;
- (s) “izgatavošanas jauda” ir izgatavošanas projektā saražoto neto nulles emisiju tehnoloģiju izlaides jaudas kopējais apjoms. Ja izgatavošanas projektā neražo galaproduktus, bet gan specifiskus komponentus vai specifiskas mašīnas, ko primāri izmanto šādu produktu ražošanai, tad izgatavošanas jauda ir tā galaprodukta izlaides jauda, kurā tiktu izmantoti šādi komponenti vai specifiskas mašīnas, kas jāsaražo.

II nodaļa.

Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanu veicinoši nosacījumi

I SADAĻA.

ADMINISTRATĪVO UN ATĻAUJU PIEŠĶIRŠANAS PROCESU RACIONALIZĒŠANA

4. pants

Vienas pieturas aģentūra

1. Līdz... [3 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] dalībvalstis izraugās vienu valsts kompetento iestādi, kura ir atbildīga par neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem, arī stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem, vajadzīgo atļauju piešķiršanas procesa atvieglošanu un koordinēšanu un kura sniedz konsultācijas par administratīvā sloga samazināšanu saskaņā ar 5. pantu.
2. Šā panta 1. punktā minētā valsts kompetentā iestāde projekta virzītājam atļauju piešķiršanas procesā, kura rezultātā par konkrētu projektu tiek pieņemts visaptverošs lēmums, ir vienīgais kontaktpunkts, un tā koordinē visu relevanto dokumentu un informācijas iesniegšanu.
3. Šā panta 1. punktā minētās valsts kompetentās iestādes pienākumus vai ar to saistītos uzdevumus attiecībā uz jebkuru konkrētu projektu var deleģēt citai iestādei vai tos var pildīt cita iestāde, ar nosacījumu, ka:
 - a) valsts kompetentā iestāde par minēto deleģēšanu informē projekta virzītāju;
 - b) par katru projektu ir atbildīga viena iestāde;
 - c) visu relevanto dokumentu un informācijas iesniegšanu koordinē viena iestāde.
4. Projektu virzītājiem ir atļauts visus atļauju piešķiršanas procesam relevantos dokumentus iesniegt elektroniski.
5. Valstu kompetentās iestādes attiecībā uz konkrētu projektu ņem vērā visus derīgos pētījumus un atļaujas vai pilnvarojumus, kas attiecīgi veikti vai izdoti pirms projekta atļauju piešķiršanas procesa uzsākšanas saskaņā ar šo pantu, un nepieprasa pētījumus un atļaujas vai pilnvarojumus dublēt, ja vien Savienības tiesību aktu prasības nenosaka citādi.
6. Valsts kompetentā iestāde nodrošina, ka pieteikuma iesniedzēji var viegli piekļūt informācijai un vienkāršām tādu strīdu izšķiršanas procedūrām, kas attiecas uz projektu būvniecībai vai paplašināšanai vajadzīgo atļauju piešķiršanas procesu un atļauju izdošanu, un attiecīgā gadījumā arī alternatīviem strīdu izšķiršanas mehānismiem.
7. Dalībvalstis nodrošina, ka valsts kompetentajai iestādei, kas ir atbildīga par visiem atļauju piešķiršanas procesiem, arī visiem procedūras posmiem, ir pietiekams skaits kvalificētu darbinieku un pietiekami finanšu, tehniskie un tehnoloģiskie resursi, arī kvalifikācijas celšanai un pārkvalifikācijai, lai iestāde varētu sekmīgi pildīt šajā regulā noteiktos uzdevumus.
8. Šīs regulas 28. un 29. pantā minētajā platformā periodiski apspriež šīs iedaļas un 12. un 13. panta īstenošanu un dalās paraugpraksē par to, kā labāk organizēt valstu kompetentās iestādes un kā paātrināt atļauju piešķiršanas procedūras.

5. pants

Informācijas pieklūstamība tiešsaistē

Dalībvalstis par administratīvajiem procesiem, kas ir relevanti neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem, arī stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem, tiešsaistē un centralizētā un viegli pieklūstamā veidā sniedz informāciju par šādiem elementiem:

- (a) atļauju piešķiršanas process,
- (b) finansēšanas un investīciju pakalpojumi,
- (c) finansējuma ieguves iespējas Savienības vai dalībvalstu līmenī,
- (d) uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumi, tostarp, bet ne tikai, attiecībā uz uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju, vietējiem nodokļu tiesību aktiem, darba tiesībām.

6. pants

Atļauju piešķiršanas procesa ilgums

1. Atļauju piešķiršanas process neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem nepārsniedz nevienu no šādiem termiņiem:
 - (a) 12 mēneši tādu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu būvniecības gadījumā, kuros izgatavošanas jauda gadā ir mazāka par 1 GW;
 - (b) 18 mēneši tādu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu būvniecības gadījumā, kuros izgatavošanas jauda gadā pārsniedz 1 GW.
2. Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem, kuros izgatavošanas jauda gadā netiek mērīta GW, atļauju piešķiršanas process nepārsniedz 18 mēnešus.
3. Attiecībā uz esošu izgatavošanas kompleksu izgatavošanas jaudas paplašināšanu 1. un 2. punktā minētos termiņus samazina uz pusi.
4. Izņēmuma gadījumos, ja tas nepieciešams ierosinātā projekta rakstura, sarežģītības, atrašanās vietas vai lieluma dēļ, kompetentās iestādes 1. un 2. punktā minētos termiņus pirms termiņa beigām un katrā gadījumā atsevišķi var pagarināt par maksimāli vienu mēnesi.

Ja kompetentās iestādes uzskata, ka ierosinātais projekts rada ārkārtēju risku darba ņēmēju vai vispārējās sabiedrības veselībai un drošībai, un ir vajadzīgs papildu laiks, lai pārliecinātos, ka ir ieviesti pienācīgi aizsardzības pasākumi, minētos termiņus tās pirms termiņa beigām un katrā gadījumā atsevišķi var pagarināt vēl par 6 mēnešiem.
5. Jebkurā no šādiem gadījumiem kompetentā iestāde informē projekta virzītāju par termiņa pagarinājuma iemesliem un datumu, kad ir gaidāms rakstisks visaptverošais lēmums.
6. Kompetentās iestādes atļaujas piešķiršanas pieteikumu atzīst par derīgu ne vēlāk kā viena mēneša laikā pēc pieteikuma saņemšanas vai, ja projekta virzītājs nav nosūtījis visu pieteikuma izskatīšanai vajadzīgo informāciju, tās pieprasa, lai projekta virzītājs četrpadsmit dienu laikā no minētā pieprasījuma saņemšanas iesniedz pilnīgu pieteikumu. Dienu, kad 4. panta 1. punktā minētā valsts kompetentā iestāde pieteikumu ir atzinusi par derīgu, uzskata par atļauju piešķiršanas procesa sākumu.
7. Ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc pieteikuma derīguma apstiprināšanas valsts kompetentā iestāde ciešā sadarbībā ar projekta virzītāju un citām attiecīgajām

iestādēm izstrādā detalizētu atļauju piešķiršanas procesa grafiku. Grafiku 4. panta 1. punktā minētā valsts kompetentā iestāde publicē brīvpiekļuves tīmekļvietnē.

8. Šajā pantā noteiktie termiņi neskar pienākumus, kas izriet no Savienības un starptautiskajiem tiesību aktiem, un neskar administratīvās pārsūdzības procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļu tiesu iestādēs.
9. Termiņi, kas šajā pantā noteikti jebkurai no atļauju piešķiršanas procedūrām, neskar nekādus īsākus termiņus, ko noteikušas dalībvalstis.

7. pants

Vidiskie novērtējumi un atļaujas

1. Ja saskaņā ar Direktīvas 2011/92/ES 5.–9. pantu ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, attiecīgais projekta virzītājs 4. pantā minētajai kompetentajai iestādei pieprasa sniegt atzinumu par to, cik plaša un detalizēta informācija jāiesniedz vides ietekmējuma novērtējuma ziņojumā saskaņā ar minētās direktīvas 5. panta 1. punktu. Valsts kompetentā iestāde nodrošina, ka pirmajā daļā minētais atzinums tiek sniegts iespējami drīz un ne vēlāk kā 30 dienu laikā no dienas, kad projekta virzītājs iesniedzis pieprasījumu.
2. Ja pienākums novērtēt ietekmi uz vidi izriet vienlaikus no Direktīvas 2011/92/ES, Direktīvas 92/43/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK, Direktīvas 2000/60/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/42/EK⁶⁸, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/98/EK⁶⁹, Direktīvas 2010/75/ES vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/18/ES⁷⁰, valsts kompetentā iestāde nodrošina koordinētas vai kopīgas procedūras, kas atbilst minēto Savienības tiesību aktu prasībām.

Pirmajā daļā minētajā koordinētajā procedūrā valsts kompetentā iestāde koordinē dažādos atsevišķos konkrēta projekta ietekmes uz vidi novērtējumus, kas prasīti piemērojamajos Savienības tiesību aktos.

Pirmajā daļā minētajā kopīgajā procedūrā valsts kompetentā iestāde paredz vienu konkrēta projekta ietekmes uz vidi novērtējumu, kas prasīts piemērojamajos Savienības tiesību aktos.
3. Valsts kompetentā iestāde nodrošina, ka trīs mēnešu laikā pēc tam, kad ir saņemta visa vajadzīgā informācija, kas savākta saskaņā ar Direktīvas 2011/92/ES 5., 6. un 7. pantu, un pabeigta minētās direktīvas 6. un 7. pantā minētā apspriešanās, attiecīgās iestādes par ietekmes uz vidi novērtējumu sniedz argumentētu secinājumu, kā norādīts minētās direktīvas 1. panta 2. punkta g) apakšpunkta iv) punktā.
4. Termiņi, kuros par Direktīvas 2011/92/ES 5. panta 1. punktā minēto vidisko ziņojumu apspriežas ar attiecīgo sabiedrības daļu, nepārsniedz 45 dienas. Gadījumos, uz kuriem attiecas 6. panta 4. punkta otrā daļa, minēto periodu pagarina līdz 90 dienām.

⁶⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001. gada 27. jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 197, 21.7.2001., 30. lpp.).

⁶⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp.).

⁷⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/18/ES (2012. gada 4. jūlijs) par lielu ar bīstamām vielām saistītu avāriju risku pārvaldību, ar kuru groza un vēlāk atceļ Padomes Direktīvu 96/82/EK (OV L 197, 24.7.2012., 1. lpp.).

8. pants
Plānošana

1. Gatavojot plānus, arī zonējumu, telpisko plānojumu un zemes izmantošanas plānus, valstu, reģionālās un vietējās iestādes attiecīgā gadījumā minētajos plānos iekļauj noteikumus par neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu, arī stratēģisku neto nulles emisiju projektu, izstrādi. Prioritāti piešķir mākslīgām un būvētām platībām, industriāliem objektiem, degradētām teritorijām un attiecīgā gadījumā vēl neapbūvētām teritorijām, kas nav izmantojamas lauksaimniecībā un mežsaimniecībā.
2. Ja plānos ir iekļauti noteikumi par neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu (arī stratēģisku neto nulles emisiju projektu) izstrādi, un ir jāveic novērtējums saskaņā ar Direktīvu 2001/42/EK un saskaņā ar Direktīvas 92/43/EEK 6. pantu, minētos novērtējumus apvieno. Ja tas ir relevanti, minētajā apvienotajā novērtējumā aplūko arī ietekmi uz potenciāli skartajiem ūdensobjektiem un verificē, vai plāns potenciāli neliegtu ūdensobjektam sasniegt labu stāvokli vai labu potenciālu vai neizraisītu stāvokļa vai potenciāla pasliktināšanos, kas minēta Direktīvas 2000/60/EK 4. pantā, vai potenciāli neapgrūtinātu laba stāvokļa vai laba potenciāla sasniegšanu ūdensobjektā. Ja tas ir relevanti, dalībvalstīm ir jānovērtē esošo un nākotnes darbību ietekme uz jūras vidi, arī sauszemes un jūras mijiedarbība, kā minēts Direktīvas 2014/89/ES 4. pantā; apvienotais novērtējums attiecas arī uz šo ietekmi.

9. pants
UNECE konvenciju piemērojamība

1. Šajā regulā izklāstītie noteikumi neskar pienākumus, kas noteikti 6. un 7. pantā Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas (UNECE) Konvencijā par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kura parakstīta Orhūsā 1998. gada 25. jūnijā, un UNECE Konvencijā par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā, kas parakstīta Espo 1991. gada 25. februārī.
2. Visus lēmumus, kas pieņemti saskaņā ar šo iedaļu un 12. un 13. pantu, dara publiski pieejamus.

II IEDAĻA
STRATĒĢISKI NETO NULLES EMISIJU PROJEKTI

10. pants
Atlases kritēriji

1. Dalībvalstis par stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem atzīst tādas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektus, kuri atbilst pielikumā uzskaitītai tehnoloģijai un kuru īstenošanas vieta ir Savienībā, un kuri palīdz sasniegt šīs regulas 1. pantā izvirzītos mērķus, un atbilst vismaz vienam no šādiem kritērijiem:
 - a) neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekts stiprina Savienības energosistēmas tehnoloģisko un industriālo noturību, palielinot izgatavošanas jaudu kādam komponentam vai daļai neto nulles emisiju tehnoloģijas vērtības ķēdē, attiecībā uz kuru Savienība ir ļoti atkarīga no importa no vienas trešās valsts;

- b) neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektam ir pozitīva ietekme uz Savienības neto nulles emisiju industrijas piegādes ķēdi vai lejupējiem sektoriem, neaprobežojoties tikai ar projekta virzītāju un attiecīgajām dalībvalstīm, un tas veicina Savienības neto nulles emisiju industrijas piegādes ķēdes konkurētspēju un kvalitatīvu darbvietu radīšanu tajā atbilstoši vismaz trim no šādiem kritērijiem:
- i) projekts Savienībā būtiski palielina neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudu;
 - ii) projektā izgatavo tehnoloģijas ar uzlabotu ilgtspēju un sniegumu;
 - iii) projektā ciešā sadarbībā ar sociālajiem partneriem ievieš pasākumus, ar kuriem piesaista neto nulles emisiju tehnoloģijām vajadzīgo darbaspēku, pilnveido darbaspēka prasmes vai palīdz pārkvalificēties, arī izmantojot mācekļību;
 - iv) projektā piemēro visaptverošu mazoglekļa un apritīgu izgatavošanas praksi, ietverot atlikumsiltuma atgūšanu.
2. Dalībvalstis par stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem atzīst tādas CO₂ uzglabāšanas projektus, kuri atbilst šādiem kumulatīviem kritērijiem:
- a) CO₂ ģeoloģiskās uzglabāšanas vieta atrodas Savienības teritorijā, tās ekskluzīvajās ekonomikas zonās vai tās kontinentālajā šelfā Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijas (*UNCLOS*) nozīmē;
 - b) CO₂ uzglabāšanas projekts palīdz sasniegt 18. pantā izvirzīto mērķi;
 - c) attiecībā uz CO₂ uzglabāšanas projektu ir iesniegts pieteikums uz atļauju nodrošināt drošu un pastāvīgu CO₂ ģeoloģisko uzglabāšanu saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK.
3. Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektus, kuri atbilst pielikuma sarakstā iekļautai tehnoloģijai, kuru īstenošanas vieta ir mazāk attīstītos un pārejas reģionos un Taisnīgas pārkārtošanās fonda teritorijās un kuri ir tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar kohēzijas politikas noteikumiem, dalībvalstis par stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem saskaņā ar 11. panta 3. punktu atzīst pēc projekta virzītāja pieprasījuma, un projekta virzītājam nav jāiesniedz oficiāls pieteikums saskaņā ar 11. panta 2. punktu.
4. Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu, kura īstenošanas vieta ir Savienībā, kurš veicina 1. panta 1. punktā izvirzīto mērķu sasniegšanu un kurš vai nu saņem atbalstu no ETS Inovāciju fonda, vai ir daļa no svarīgiem projektiem visas Eiropas interesēs, Eiropas udeņraža ielejām vai Udeņraža bankas, ja ar minētajiem līdzekļiem tiek atbalstītas investīcijas ražošanas jaudās, kuras atbilst pielikumā uzskaitītai tehnoloģijai, dalībvalstis pēc projekta virzītāja pieprasījuma atzīst par stratēģisku neto nulles emisiju projektu saskaņā ar 11. panta 3. punktu, un projekta virzītājam šajā nolūkā nav jāiesniedz oficiāls pieteikums saskaņā ar 11. panta 2. punktu.

11. pants **Pieteikšanās un atzīšana**

1. Pieteikumus uz neto nulles emisiju tehnoloģiju projektu atzīšanu par stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem projekta virzītājs iesniedz relevantajai dalībvalstij.

2. Šā panta 1. punktā minētajā pieteikumā iekļauj visus šos elementus:
 - a) relevanti pierādījumi, kas saistīti ar 10. panta 1. vai 2. punktā noteikto kritēriju izpildi;
 - b) uzņēmējdarbības plāns, kurā izvērtēta projekta finansiālā dzīvotspēja, kas ir saskanīga ar mērķi radīt kvalitatīvas darbvietas.
3. Dalībvalstis 1. punktā minēto pieteikumu viena mēneša laikā novērtē taisnīgā un pārredzamā procesā. Ja dalībvalstis minētajā termiņā lēmumu nepieņem, uzskata, ka projekts ir apstiprināts.
4. Komisija par apstiprinātajiem projektiem var sniegt atzinumu. Ja dalībvalsts kādu pieteikumu noraida, pieteikuma iesniedzējam ir tiesības pieteikumu iesniegt Komisijai, kas 20 darbdienu laikā pieteikumu novērtē.
5. Ja Komisija pēc novērtējuma saskaņā ar 4. punktu piekrīt tam, ka dalībvalsts pieteikumu ir noraidījusi, tā par savu secinājumu vēstulē paziņo pieteikuma iesniedzējam. Ja Komisijas novērtējums nesakrīt ar dalībvalsts novērtējumu, konkrēto projektu apspriež Neto nulles emisiju Eiropas platforma.
6. Ja Komisija vai dalībvalsts konstatē, ka stratēģiskā neto nulles emisiju projektā ir veiktas būtiskas izmaiņas, tas vairs neatbilst 10. panta 1. vai 3. punktā noteiktajiem kritērijiem vai tā atzīšanas pamatā bijis pieteikums, kas satur nepareizu informāciju, tā informē attiecīgo projekta virzītāju. Pēc projekta virzītāja uzklaušanās dalībvalsts lēmumu, ar ko projektam piešķirts stratēģiska neto nulles emisiju projekta statuss, var atcelt.
7. Projekti, kas vairs nav uzskatāmi par stratēģisku neto nulles emisiju projektu, zaudē visas tiesības, kas saistītas ar minēto statusu saskaņā ar šo regulu.
8. Komisija izveido un uztur stratēģisku neto nulles emisiju projektu reģistru, kas ir atklāti pieejams.

12. pants

Stratēģisku neto nulles emisiju projektu prioritārais statuss

1. Projektu virzītāji un visas iestādes, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir kompetentas izdot dažādas atļaujas un pilnvarojumus, kas ir saistīti ar nekustamo aktīvu, arī energoinfrastruktūras, plānošanu, projektēšanu un būvniecību, nodrošina, ka attiecībā uz stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem minētie procesi tiek veikti pēc iespējas ātrāk saskaņā ar Savienības un valstu tiesību aktiem.
2. Neskarot Savienības tiesību aktos paredzētos pienākumus, dalībvalstis stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem piešķir visaugstāko iespējamo valsts nozīmes statusu, ja valsts tiesību aktos šāds statuss ir paredzēts, un attiecīgi pret tiem attiecas kā tādiem atļauju piešķiršanas procesos, arī tajos, kas saistīti ar vidiskajiem novērtējumiem un, ja to paredz valsts tiesību akti, ar telpisko plānošanu.
3. Uzskata, ka stratēģiski neto nulles emisiju projekti palīdz stiprināt stratēģisku neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes drošību Savienībā un tādējādi tie ir sabiedrības interesēs. Attiecībā uz ietekmi uz vidi, kas aplūkota Direktīvas 92/43/EEK 6. panta 4. punktā un 16. panta 1. punktā, Direktīvas 2000/60/EK 4. panta 7. punktā un Direktīvas 2009/147/EK 9. panta 1. punkta a) apakšpunktā, stratēģiskos neto nulles emisiju projektus Savienībā uzskata par tādiem, kas ir sabiedrības interesēs, un tos

var uzskatīt par tādiem, ko pamato sevišķi svarīgas sabiedrības intereses, ja ir izpildīti visi minētajās direktīvās izklāstītie nosacījumi.

4. Visas ar stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem saistītās strīdu izšķiršanas procedūras, tiesvedību, pārsūdzības un tiesiskās aizsardzības līdzekļus valstu tiesu iestādēs, komisijās, arī mediācijā vai šķīrējtiesā, ja valsts tiesību aktos tādas ir paredzētas, uzskata par steidzamiem, ja un ciktāl valsts tiesību aktos šādas steidzamības procedūras ir paredzētas, un ar nosacījumu, ka tiktu ievērotas parasti piemērojamās privātpersonu vai vietējo kopienu tiesības uz aizstāvību. Attiecīgā gadījumā šādā steidzamības procedūrā piedalās stratēģisko projektu virzītāji.

13. pants

Stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem vajadzīgo atļauju piešķiršanas procesa ilgums

1. Atļauju piešķiršanas process stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem nepārsniedz nevienu no šādiem termiņiem:
 - a) 9 mēneši tādu stratēģisku neto nulles emisiju projektu būvniecības gadījumā, kuros ražošanas jauda gadā ir mazāka par 1 GW;
 - b) 12 mēneši tādu stratēģisku neto nulles emisiju projektu būvniecības gadījumā, kuros ražošanas jauda gadā ir lielāka par 1 GW;
 - c) 18 mēneši visām atļaujām, kas vajadzīgas uzglabāšanas vietas ekspluatācijai saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK.
2. Stratēģiskām neto nulles emisiju tehnoloģijām, kurām ražošanas jauda gadā netiek mērīta GW, atļauju piešķiršanas process nepārsniedz 12 mēnešus.
3. Attiecībā uz esošu ražošanas kompleksu ražošanas jaudas paplašināšanu 1. un 2. punktā minētos termiņus samazina uz pusi.
4. Valsts kompetentās iestādes nodrošina, ka tad, ja atbilde no relevantajām administratīvajām struktūrām šajā pantā minētajos piemērojamajos termiņos nav saņemta, konkrētos starpposma soļus uzskata par apstiprinātiem, izņemot tad, ja konkrētajam projektam ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar Padomes Direktīvu 92/43/EEK vai Direktīvu 2000/60/EK, Direktīvu 2008/98/EK, Direktīvu 2009/147/EK, Direktīvu 2010/75/ES, Direktīvu 2011/92/ES vai Direktīvu 2012/18/ES vai ir vajadzīgs noteikt, vai šāds ietekmes uz vidi novērtējums ir nepieciešams un attiecīgie relevantie novērtējumi vēl nav veikti, vai ja valsts tiesību sistēmā nepastāv princips par administratīvu apstiprinājumu klusējot. Šis noteikums neattiecas uz galīgajiem lēmumiem par procesa iznākumu, kuriem jābūt skaidri formulētiem. Visus lēmumus dara publiski pieejamus.

14. pants

Īstenošanas paātrināšana

1. Komisija un dalībvalstis veic darbības, ar kurām paātrina un piesaista privātās investīcijas stratēģiskos neto nulles emisiju projektos. Neskarot LESD 107. un 108. pantu, šādas darbības var ietvert atbalsta sniegšanu un koordinēšanu stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem, kuriem ir grūtības piekļūt finansējumam.
2. Dalībvalstis stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem var sniegt administratīvu atbalstu nolūkā sekmēt to ātru un faktisku īstenošanu, arī nodrošināt šādu atbalstu:

- a) palīdzība ar mērķi nodrošināt, ka tiek panākta atbilstība piemērojamajiem administratīvajiem un ziņošanas pienākumiem;
- b) palīdzība projektu virzītājiem ar mērķi palielināt sabiedrības atbalstu projektam.

15. pants

Finansējuma koordinēšana

1. Ar 28. pantu izveidotajā Neto nulles emisiju Eiropas platformā tiek apspriestas stratēģisku neto nulles emisiju projektu finansiālās vajadzības un vājās vietas, iespējamā paraugprakse, it sevišķi nolūkā attīstīt ES pārrobežu piegādes ķēdes, balstoties uz regulāru informācijas apmaiņu ar relevantajām industriālajām aliansēm.
2. Pēc stratēģiskā neto nulles emisiju projekta virzītāja pieprasījuma Neto nulles emisiju Eiropas platformā apspriež un konsultē par to, kā var rast trūkstošo projekta finansējumu, ņemot vērā jau nodrošināto finansējumu un apsverot vismaz šādus elementus:
 - a) papildu privātā finansējuma avoti,
 - b) atbalsts, izmantojot Eiropas Investīciju bankas grupas vai citu starptautisku finanšu iestāžu, arī Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas, resursus,
 - c) pastāvošie dalībvalstu instrumenti un programmas, arī no valsts attīstību veicinošām bankām un iestādēm,
 - d) relevantas Savienības finansējuma un finansēšanas programmas.

III nodaļa

CO₂ ievadišanas jauda

16. pants

Savienības līmeņa CO₂ ievadīšanas jaudas mērķis

Līdz 2030. gadam panāk, ka uzglabāšanas vietās, kas atrodas Eiropas Savienības teritorijā, tās ekskluzīvajās ekonomiskajās zonās vai kontinentālajā šelfā Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijas (*UNCLOS*) nozīmē un kas nav kombinētas ar uzlabotu ogļūdeņražu atguvi, CO₂ iesūkņēšanas jauda ir vismaz 50 miljoni tonnu.

17. pants

CO₂ uzglabāšanas jaudas datu pārredzamība

1. Trīs mēnešu laikā no šīs regulas stāšanās spēkā dalībvalstis:
 - a) dara publiski pieejamus datus par apgabaliem, kuros to teritorijā var atļaut izveidot CO₂ uzglabāšanas vietas;
 - b) subjektiem, kuriem to teritorijā ir piešķirta atļauja, kas definēta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK⁷¹ 1. panta 3) punktā, uzliek pienākumu darīt publiski pieejamus visus ģeoloģiskos datus, kas attiecas uz

⁷¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 94/22/EK (1994. gada 30. maijs) par atļauju piešķiršanas un izmantošanas noteikumiem ogļūdeņražu meklēšanai, izpētei un ieguvei (OV L 164, 30.6.1994., 3. lpp.).

ražošanas objektiem, kuru ekspluatācija ir izbeigta vai par kuru ekspluatācijas izbeigšanu ir paziņots kompetentajai iestādei;

- c) šā punkta a) apakšpunkta vajadzībām dati ietver vismaz to informāciju, kas prasīta Komisijas paziņojumā “Norādījumi dalībvalstīm par 2021.–2030. gada nacionālo enerģētikas un klimata plānu atjaunināšanu”.
2. Sešu mēnešu laikā no šīs regulas stāšanās spēkā un pēc tam katru gadu katra dalībvalsts iesniedz Komisijai ziņojumu, kurā apraksta šādus aspektus:
- a) procesā esošie CO₂ uztveršanas projekti un aplēses par attiecīgajām vajadzībām pēc iesūkņēšanas un uzglabāšanas jaudām;
 - b) procesā esošie CO₂ uzglabāšanas projekti dalībvalsts teritorijā, arī Direktīvā 2009/31/EK paredzēto atļauju piešķiršanas statuss, datumī, kad paredzēts pieņemt galīgo investēšanas lēmumu, un datumī, kad paredzēts sākt ekspluatāciju;
 - c) valsts atbalsta pasākumi, ko varētu pieņemt, lai veicinātu a) un b) apakšpunktā minētos projektus.

18. pants

Pilnvaroto naftas un gāzes ražotāju ieguldījums

1. Katram subjektam, kuram ir izdota Direktīvas 94/22/EK 1. panta 3) punktā definēta atļauja, piemēro pienākumu sniegt individuālu ieguldījumu 16. pantā noteiktā Savienības mēroga mērķrādītāja sasniegšanā attiecībā uz pieejamo CO₂ iesūkņēšanas jaudu. Minēto individuālo ieguldījumu aprēķina proporcionāli, balstoties uz katra subjekta daļu Savienības jēlnaftas un dabasgāzes produkcijā periodā no 2020. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim, un to veido CO₂ iesūkņēšanas jauda uzglabāšanas vietā, attiecībā uz kuru izdota atļauja saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un kura līdz 2030. gadam tiks darīta pieejama tirgū.
2. Trīs mēnešu laikā pēc šīs regulas stāšanās spēkā dalībvalstis identificē un paziņo Eiropas Komisijai 1. punktā minētos subjektus un to jēlnaftas un dabasgāzes produkcijas apjomus periodā no 2020. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim.
3. Pēc tam, kad Komisija būs saņēmusi ziņojumus, kas iesniegti saskaņā ar 17. panta 2. punktu, tā apspriežas ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām un norāda 1. punktā minēto subjektu ieguldījuma daļu Savienības CO₂ iesūkņēšanas jaudas mērķrādītāja sasniegšanā līdz 2030. gadam.
4. Divpadsmit mēnešu laikā pēc šīs regulas stāšanās spēkā 1. punktā minētie subjekti iesniedz Komisijai plānu, kurā sīki norāda, kā tie plāno līdz 2030. gadam sasniegt savu ieguldījumu Savienības CO₂ iesūkņēšanas jaudas mērķrādītāja sasniegšanā. Minētajos plānos:
 - a) apstiprina subjekta ieguldījumu, kas ir jaunās CO₂ uzglabāšanas un iesūkņēšanas jaudas mērķapjoms, kas līdz 2030. gadam tiks nodots ekspluatācijā;
 - b) norāda mērķapjoma sasniegšanas līdzekļus un atskaites punktus.
5. Nolūkā sasniegt pieejamās iesūkņēšanas jaudas mērķapjomus 1. punktā minētie subjekti var veikt jebkuru no šādām darbībām:

- a) izstrādāt CO₂ uzglabāšanas projektus atsevišķi vai sadarbībā,
 - b) slēgt līgumus ar citiem 1. punktā minētajiem subjektiem,
 - c) sava ieguldījuma sasniegšanas labad slēgt līgumus ar uzglabāšanas projektu attīstītājiem vai investoriem, kas ir trešās personas.
6. Divus gadus pēc šīs regulas stāšanās spēkā un pēc tam katru gadu 1. punktā minētās struktūras iesniedz Komisijai ziņojumu, kurā sniegts detalizēts pārskats par progresu ceļā uz ieguldījuma sasniegšanu. Komisija minētos ziņojumus dara publiski pieejamus.
7. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 32. pantu, ar kuriem šo regulu papildina attiecībā uz šādiem aspektiem:
- a) kārtība, kādā ņem vērā līgumus starp 1. punktā minētajiem subjektiem un investīcijas trešo personu turētā uzglabāšanas jaudā, lai individuālo ieguldījumu sasniegtu saskaņā ar 5. punkta b) un c) apakšpunktu;
 - b) šā panta 6. punktā minēto ziņojumu saturs.

IV nodaļa. Piekļuve tirgiem

19. pants

Ieguldījums ilgtspējas un izturētspējas stiprināšanā publiskā iepirkuma procedūrās

1. Līgumslēdzējas iestādes vai līgumslēdzēji līgumslēgšanas tiesības par pielikuma sarakstā minētu neto nulles emisiju tehnoloģiju piešķir publiskā iepirkuma procedūrā saimnieciski visizdevīgākajam piedāvājumam, kurš piedāvā labāko cenas un kvalitātes attiecību, kas ietver vismaz piedāvājuma ieguldījumu ilgtspējas un izturētspējas stiprināšanā; piešķiršanā ievēro Direktīvas 2014/23/ES, 2014/24/ES vai 2014/25/ES un piemērojamās nozaru tiesību aktus, kā arī Savienības starptautiskās saistības, arī Nolīgumu par valsts iepirkumu un citus starptautiskus nolīgumus, kas Savienībai ir saistoši.
2. Piedāvājuma ilgtspējas un noturības ieguldījumu balsta uz šādiem kumulatīviem kritērijiem, kas ir objektīvi, pārredzami un nediskriminējoši:
 - a) vidiskā ilgtspēja, kas pārsniedz minimālās prasības piemērojamajos tiesību aktos;
 - b) ja ir jāizstrādā inovatīvs risinājums — īstenošanas plāna, arī riska pārvaldības pasākumu, ietekme un kvalitāte;
 - c) attiecīgā gadījumā piedāvājuma ieguldījums energosistēmas integrācijā;
 - d) piedāvājuma ieguldījums izturētspējas stiprināšanā, ņemot vērā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013⁷² noteikto to produktu daļu, kuru izcelsme ir no viena piegādes avota un no kuriem vairāk nekā 65 % piegādes konkrētajai neto nulles emisiju tehnoloģijai Savienībā radušās pēdējā gadā, par kuru pieejami dati, kad notiek konkurss.

⁷² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV L 269, 10.10.2013., 1. lpp.).

3. Līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji piedāvājuma ieguldījumam ilgtspējas un izturētspējas stiprināšanā piešķir svērumu 15–30 % apmērā no piešķiršanas kritērijiem, neskarot Direktīvas 2014/23/ES 41. panta 3. punkta, Direktīvas 2014/24/ES 67. panta 5. punkta vai Direktīvas 2014/25/ES 82. panta 5. punkta piemērošanu attiecībā uz lielāka svēruma piešķiršanu 2. punkta a) un b) apakšpunktā minētajiem kritērijiem.
4. Līgumslēdzējai iestādei vai līgumslēdzējam nav pienākuma piemērot apsvērumus, kas attiecas uz neto nulles emisiju tehnoloģiju ieguldījumu ilgtspējas un izturētspējas stiprināšanā, ja to piemērošana minētajai iestādei vai līgumslēdzējam uzliktu pienākumu iegādāties aprīkojumu, kura izmaksas ir nesamērīgas vai kuram ir atšķirīgi tehniskie raksturlielumi, salīdzinot ar esošu aprīkojumu, kā rezultātā aprīkojums būtu nesaderīgs un rastos tehniskas grūtības ekspluatācijā un apkopē. Līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji par nesamērīgām var prezumēt izmaksas, kas atšķiras vairāk kā par 10 %. Šis noteikums neskar iespēju izslēgt nepamatoti lētus piedāvājumus saskaņā ar Direktīvas 2014/24/ES 69. pantu un Direktīvas 2014/25/ES 84. pantu, kā arī tas neskar citus līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus saskaņā ar ES tiesību aktiem, tostarp sociālos aspektus saskaņā ar Direktīvas 2014/23/ES 30. panta 3. punktu un 36. panta 1. punkta otro daļu, Direktīvas 2014/24/ES 18. panta 2. punktu un 67. panta 2. punktu un Direktīvas 2014/24/ES 36. panta 2. punktu un 82. panta 2. punktu.

20. pants

Atjaunīgo energoresursu apguvi veicinošas izsoles

1. Neskarot Direktīvas (ES) 2018/2001 4. pantu un Līguma 107. un 108. pantu un Savienības starptautiskās saistības, arī Nolīgumu par valsts iepirkumu un citus starptautiskus nolīgumus, kas Savienībai ir saistoši, dalībvalstis, reģionālās vai vietējās iestādes, publisko tiesību subjekti vai apvienības, ko veido viena vai vairākas šādas iestādes vai viens vai vairāki šādi publisko tiesību subjekti, šīs regulas 19. panta 2. punktā minēto ieguldījumu ilgtspējas un izturētspējas stiprināšanā novērtē, izstrādājot kritērijus, pēc kuriem izsolēs, kuru mērķis ir atbalstīt Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 1) punktā definētās atjaunīgās enerģijas ražošanu vai patēriņu, sarindo piedāvājumus.
2. Ieguldījumam ilgtspējas un izturētspējas stiprināšanā piešķir svērumu 15–30 % apjomā no piešķiršanas kritērijiem, neskarot iespēju 19. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā minētajiem kritērijiem piešķirt lielāku svērumu, ja tā ir piemērojama saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, un jebkādos limitus ar cenu nesaistītiem kritērijiem, kas noteikti saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem.
3. Dalībvalstīm, reģionālām vai vietējām iestādēm, publisko tiesību subjektiem vai apvienībām, ko veido viena vai vairākas šādas iestādes vai viens vai vairāki šādi publisko tiesību subjekti, nav pienākuma piemērot apsvērumus, kas attiecas uz neto nulles emisiju tehnoloģiju ieguldījumu ilgtspējas un izturētspējas stiprināšanā, ja to piemērošana minētajām struktūrām uzliktu pienākumu iegādāties aprīkojumu, kura izmaksas ir nesamērīgas vai kuram ir atšķirīgi tehniskie raksturlielumi, salīdzinot ar esošu aprīkojumu, kā rezultātā aprīkojums būtu nesaderīgs un rastos tehniskas grūtības ekspluatācijā un apkopē. Līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji par nesamērīgām var prezumēt izmaksas, kas atšķiras vairāk kā par 10 %.

21. pants

Citi publiskās intervences veidi

1. Neskarot Līguma 107. un 108. pantu un Direktīvas 2018/2001⁷³ 4. pantu un saskaņā ar Savienības starptautiskajām saistībām, lemjot par tādu shēmu izveidi, kurās labuma guvēji ir mājsaimniecības vai patērētāji un kuras stimulē pielikumā uzskaitīto neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu iegādi, dalībvalstis, reģionālās vai vietējās iestādes, publisko tiesību subjekti vai apvienības, ko veido viena vai vairākas šādas iestādes vai viens vai vairāki šādi publisko tiesību subjekti, tās izstrādā tā, lai veicinātu to, ka labuma guvēji iegādājas neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktus ar augstu 19. panta 2. punktā minēto ieguldījumu ilgtspējas un izturētspējas stiprināšanā, un to panāk, sniedzot samērīgu papildu finansiālu kompensāciju.
2. Papildu finansiālā kompensācija, ko iestādes piešķir saskaņā ar 1. punktu, piemērojot 19. panta 2. punkta b), c) un d) apakšpunktā minētos kritērijus, nepārsniedz 5 % no neto nulles emisiju tehnoloģijas galaprodukta izmaksām, ko maksā patērētājs.
3. Izstrādājot un īstenojot shēmu, uz kuru attiecas 1. punkts, iestāde tirgū pieejamo produktu ieguldījumu izturētspējas un ilgtspējas stiprināšanā novērtē atklātā, nediskriminējošā un pārredzamā procesā. Tiesības jebkurā laikā pieteikties uz dalību shēmā ir jebkuram neto nulles emisiju tehnoloģijas galaproduktam. Iestāde nosaka minimālo punktu skaitu, kas produktiem jāsavāc, lai tie atbalsta shēmas satvarā būtu tiesīgi saņemt papildu finansiālo kompensāciju.
4. Dalībvalstis visu informāciju, kas attiecas uz shēmām saskaņā ar 21. panta 1. punktu, par katru relevanto neto nulles emisiju tehnoloģijas produktu publicē vienotā brīvpiekļuves tīmekļvietnē.

22. pants

To iniciatīvu koordinēšana, kas vēltas piekļuvei tirgiem

1. Ja tas ir relevanti, Komisija sniedz norādījumus par kritērijiem, pēc kuriem novērtē to pieejamo produktu ieguldījumu izturētspējas un ilgtspējas stiprināšanā, uz kuriem attiecas 19., 20. un 21. pantā minētie publiskās intervences veidi.
2. Komisija dara pieejamu un regulāri atjaunina sarakstu par katras pielikumā uzskaitītās neto nulles emisiju tehnoloģijas galaproduktiem, kurā izdala Savienības piegādes daļas, kuru izcelsme ir dažādas trešās valstis, pēdējā gadā, par kuru ir pieejami dati.
3. Neto nulles emisiju Eiropas platforma apspriež pasākumus, ko dalībvalstis veikušas, lai īstenotu 19. un 21. pantu, un apmainās ar paraugpraksi, cita starpā attiecībā uz tādu kritēriju praktisku izmantošanu, pēc kuriem publiskajā iepirkumā definē ieguldījumu ilgtspējas un izturētspējas stiprināšanā, vai shēmām, kas stimulē neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu iegādi.

⁷³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu.

V nodaļa.

Prasmju uzlabošana kvalitatīvu darbvietu radīšanai

23. pants

Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmijas

1. Komisija atbalsta, arī nodrošinot darbības uzsākšanas finansējumu, tādu Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmiju izveidi, kuru mērķi ir:
 - (a) izstrādāt mācību programmas, saturu un mācību un apmācības materiālus, ar kuru palīdzību īsteno apmācību un izglītošanu par neto nulles emisiju tehnoloģiju izstrādi, ražošanu, uzstādīšanu, nodošanu ekspluatācijā, darbināšanu, uzturēšanu un reciklēšanu un par izejvielām, kā arī atbalstīt to publisko iestāžu spējas, kuras ir kompetentas izdot šīs regulas II nodaļā minētās atļaujas un pilnvarojumus, un šīs regulas IV nodaļā minētās līgumslēdzējas iestādes;
 - (b) atbalstīt un veicināt, ka minētās mācību programmas, saturu un materiālus izmanto izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzēji dalībvalstīs, cita starpā apmācot pasniedzējus, un izstrādāt mehānismus, ar kuriem nodrošina, ka izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzēju piedāvātā apmācība dalībvalstīs, kas balstīta uz iepriekš minētajām mācību programmām, saturu un materiāliem, ir kvalitatīva;
 - (c) izstrādāt un ieviest apliecinājuma dokumentus, arī mikrokvalifikācijas, kas veicinātu apgūto prasmju pārredzamību un uzlabotu pārnēsamību starp darbvietām un darbaspēka pārrobežu mobilitāti, un veicināt relevantu darbvietu piemeklēšanu, izmantojot tādus rīkus kā Eiropas Nodarbinātības dienestu (*EURES*) tīkls un *EURAXESS*.
2. Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmijas vērsas pret dzimumu stereotipiem un īpašu uzmanību pievērš vajadzībai aktīvi iesaistīt vairāk sieviešu un jauniešu, kas nemācās, nestrādā un neapgūst darba tirgū vajadzīgu arodu.

24. pants

Reglamentētās profesijas neto nulles emisiju industrijās un profesionālo kvalifikāciju atzīšana

1. Līdz 2024. gada 31. decembrim un pēc tam reizi divos gados dalībvalstis apzina, vai Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmiju izstrādātās mācību programmas ir līdzvērtīgas konkrētajām kvalifikācijām, ko uzņēmēja dalībvalsts pieprasa, lai varētu piekļūt reglamentētām darbībām tādas profesijas ietvaros, kas ir īpaši interesanta neto nulles emisiju industrijā. Dalībvalstis nodrošina, ka novērtējumu rezultāti ir publiski un viegli piekļūstami tiešsaistē.
2. Ja dalībvalsts secina, ka pastāv šā panta 1. punktā aprakstītā līdzvērtība, tā atvieglo to apliecinājuma dokumentu atzīšanu, kurus izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzēji izdevuši, balstoties uz akadēmiju izstrādātajām mācību programmām, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/36/EK⁷⁴ III sadaļas

⁷⁴

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/36/EK (2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 255, 30.9.2005., 22. lpp.).

I nodaļu tad, ja šāda apliecinājuma dokumenta turētājs pieprasa piekļuvi reglamentētai profesijai Direktīvas 2005/36/EK 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē un ja tas ir īpaši svarīgi neto nulles emisiju industrijai, proti, tā apliecinājuma dokumentu akceptē kā pietiekamu kvalifikāciju apliecinošu dokumentu.

3. Ja piekļuve profesijai, kas ir īpaši svarīga neto nulles emisiju industrijai, ir reglamentēta Direktīvas 2005/36/EK 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē, dalībvalstis strādā pie tā, lai izstrādātu vienotu minimālo zināšanu, prasmju un kompetenču kopumu, kas vajadzīgs, lai strādātu šajā konkrētajā profesijā, nolūkā izveidot kopēju apmācības satvaru, kas minēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/36/EK 49.a panta 1. punktā un kas dotu iespēju automātiski atzīt kvalifikācijas. Turklāt Neto nulles emisiju industrijas platforma var iesniegt ierosinājumus, kā minēts Direktīvas 2005/36/EK 49.a panta 3. punktā.

25. pants

Neto nulles emisiju Eiropas platforma un prasmes

Šīs regulas 28. pantā minētā Neto nulles emisiju Eiropas platforma palīdz nodrošināt prasmju pieejamību un izvēršanu neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā, kā arī II un IV nodaļā minētajās kompetentajās iestādēs un līgumslēdzējās iestādēs, un šajā nolūkā tā pilda šādus uzdevumus:

- (1) palīdzēt Komisijai novērtēt, pastāvīgi uzraudzīt un prognozēt tāda darbaspēka pieprasījumu un piedāvājumu, kuram ir prasmju kopums, kas vajadzīgs neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā, un attiecīgo izglītības un apmācības iespēju pieejamību un izmantošanu, attiecīgā gadījumā sniedzot informāciju, kas ir noderīga Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmiju darbībām;
- (2) uzraudzīt Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmiju darbību un to izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzēju darbību, kuri piedāvā akadēmiju izstrādātās mācību programmas, veicināt sinerģiju ar citām valstu un Savienības prasmju iniciatīvām un projektiem un nodrošināt pārraudzību;
- (3) palīdzēt mobilizēt ieinteresētās personas, arī industriju, sociālos partnerus un izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzējus, lai ieviestu Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmiju izstrādātās mācību programmas;
- (4) palīdzēt dalībvalstīs ieviest un atzīt Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmiju izdotos apliecinājumus par mācīšanos, lai veicinātu prasmju atzīšanu un prasmēm atbilstoša darba piemeklēšanu, cita starpā veicinot apliecinājuma dokumentu derīgumu un akceptēšanu visā Eiropas Savienības darba tirgū;
- (5) veicināt, lai tiktu izstrādāti Eiropas profesionālie profili, proti, vienots zināšanu, prasmju un kompetenču kopums galvenajām profesijām neto nulles emisiju tehnoloģijās, cita starpā balstoties uz Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmiju izstrādātajām mācību programmām un attiecīgā gadījumā izmantojot terminoloģiju, ko nodrošina Eiropas prasmju, kompetenču, kvalifikāciju un profesiju klasifikācija (*ESCO*), lai veicinātu pārredzamību un mobilitāti starp darbvietām un pāri iekšējā tirgus robežām;
- (6) veicināt pienācīgus darba apstākļus darbvietās neto nulles emisiju tehnoloģiju industrijās, jauniešu, sieviešu un vecāka gadagājuma cilvēku aktīvāku iesaisti neto nulles emisiju tehnoloģiju industriju darba tirgū un prasmīgu darbinieku piesaisti no trešām valstīm, tādējādi panākot lielāku darbaspēka dažādību;

- (7) veicināt ciešāku koordināciju un paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstīm, lai uzlabotu prasmju pieejamību neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā, tostarp sniedzot ieguldījumu Savienības un dalībvalstu rīcībpolitikās, ar kurām paredzēts piesaistīt jaunus talantus no trešām valstīm.

VI nodaļa. **Inovācija**

26. pants

Neto nulles emisiju regulatīvās smilškastes

1. Dalībvalstis pēc savas iniciatīvas var izveidot neto nulles emisiju regulatīvās smilškastes, kurās uz noteiktu laiku kontrolētā reālu apstākļu vidē ir iespējams izstrādāt, testēt un validēt inovatīvas neto nulles emisiju tehnoloģijas pirms to laišanas tirgū vai nodošanas ekspluatācijā, tādējādi uzlabojot regulatīvo mācīšanos un potenciālu mēroga izvēršanu un plašāku apguvi. Dalībvalstis 1. punktā minētās neto nulles emisiju regulatīvās smilškastes izveido pēc jebkura tāda uzņēmuma pieprasījuma, kurš izstrādā inovatīvas neto nulles emisiju tehnoloģijas un kurš atbilst 4. punkta a) apakšpunktā minētajiem atbilstības un atlases kritērijiem, un kuru kompetentās iestādes atlasījušas ar 4. punkta b) apakšpunktā minēto atlases procedūru.
2. Šajā regulā minēto neto nulles emisiju regulatīvo smilškastu izveides un darbības kārtību un nosacījumus pieņem ar īstenošanas aktiem saskaņā ar 36. pantā minēto pārbaudes procedūru. Minētā kārtība un nosacījumi ir tādi, kas pēc iespējas atbalsta valstu kompetento iestāžu elastību neto nulles emisiju regulatīvo smilškastu izveidē un darbības nodrošināšanā un veicina inovāciju un regulatīvo mācīšanos, un tajos jo īpaši ņem vērā iesaistīto MVU, arī jaunuzņēmumu, specifiskos apstākļus un spējas. Šā panta 3. punktā minētajos īstenošanas aktos nosaka kopīgus galvenos principus šādos jautājumos:
 - a) atbilstība un atlase dalībai neto nulles emisiju regulatīvajās smilškastēs;
 - b) procedūra, kas nosaka pieteikšanos neto nulles emisiju regulatīvajai smilškastei, dalību tajā, tās uzraudzību, iziešanu no tās un tās izbeigšanu, ietverot regulatīvās smilškastes plānu un noslēguma ziņojumu;
 - c) dalībniekiem piemērojamie noteikumi.
3. Dalība neto nulles emisiju regulatīvajās smilškastēs neietekmē to iestāžu pārraudzības un korektīvās pilnvaras, kuras regulatīvo smilškasti pārrauga. Inovatīvu neto nulles emisiju tehnoloģiju testēšana, izstrāde un validācija notiek kompetento iestāžu tiešā pārraudzībā un atbilstoši to norādījumiem. Kompetentās iestādes attiecībā uz konkrētu neto nulles emisiju regulatīvās smilškastes projektu savas pārraudzības pilnvaras īsteno elastīgi, ievērojot relevantos tiesību aktus, pielāgojot esošo regulatīvo praksi un izmantojot savu rīcības brīvību, kad tiek īstenotas tiesību normas un panākta to izpilde, un to dara ar mērķi likvidēt šķēršļus, mazināt regulatīvo slogu, samazināt regulatīvo nenoteiktību un atbalstīt inovāciju neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā.
4. Ja tas ir relevanti šā panta mērķa sasniegšanai, kompetentās iestādes apsver iespēju piešķirt atkāpes vai atbrīvojumus, ciktāl to atļauj relevantie Savienības vai valstu tiesību akti. Kompetentās iestādes nodrošina, ka regulatīvās smilškastes plāns nodrošina ES un valstu tiesību aktu galveno mērķu un pamatprasību ievērošanu.

Kompetentās iestādes nodrošina, ka par visiem būtiskajiem riskiem veselībai, drošībai vai videi, kas konstatēti inovatīvu neto nulles emisiju tehnoloģiju izstrādes un testēšanas gaitā, tiek publiski paziņots un izstrādes un testēšanas process tiek nekavējoties apturēts, līdz šāds risks tiek mitigēts. Ja kompetentās iestādes uzskata, ka ierosinātais projekts rada ārkārtēju risku darba ņēmēju, visas sabiedrības vai vides veselībai un drošībai, it sevišķi tāpēc, ka tas ir saistīts ar testēšanu, izstrādi vai validēšanu, kurā iesaistītas īpaši toksiskas vielas, regulatīvās smilškastēs plānu tās apstiprina tikai pēc tam, kad tās ir pārliecinājušās, ka ir ieviesti pienācīgi aizsardzības pasākumi, kas ir samērīgi ar konstatēto ārkārtējo risku.

5. Ja dalībnieks(-i) ievēro regulatīvās smilškastēs plānu un dalības noteikumus, kas izdoti saskaņā ar šo pantu un kas minēti 2. punktā, un godprātīgi ievēro iestāžu sniegtos norādījumus, iestādes nepiemēro nekādus administratīvus naudas sodus vai citus sodus par tādu piemērojamo Savienības vai dalībvalsts tiesību aktu pārkāpumiem, kuri attiecas uz regulatīvajā smilškastē pārraudzīto neto nulles emisiju tehnoloģiju.
6. Inovatīvās neto nulles emisiju regulatīvās smilškastēs dalībnieki saglabā atbildību saskaņā ar piemērojamajiem Savienības un dalībvalstu tiesību aktiem par kaitējumu, kas nodarīts trešām personām sakarā ar testēšanu regulatīvajā smilškastē.
7. Ja valsts kompetentā iestāde piekrīt, neto nulles emisiju regulatīvās smilškastēs darbības ilgumu var pagarināt, izmantojot to pašu procedūru.
8. Neto nulles emisiju regulatīvās smilškastēs plāno un īsteno tā, lai tad, ja tas ir relevanti, tās veicinātu pārrobežu sadarbību starp valstu kompetentajām iestādēm. Dalībvalstis, kuras ir izveidojušas neto nulles emisiju regulatīvās smilškastēs, savas darbības koordinē un sadarbojas Neto nulles emisiju Eiropas platformā ar mērķi dalīties relevantā informācijā. Tās reizi gadā ziņo Komisijai par regulatīvo smilškastu īstenošanas rezultātiem, arī par labu praksi, gūto pieredzi un ieteikumiem par to izveidi un, ja tas ir relevanti, par šīs regulas un citu Savienības tiesību aktu piemērošanu regulatīvajā smilškastē veidā, kas pielāgots regulatīvās smilškastēs vajadzībām.

27. pants

Maziem un vidējiem uzņēmumiem paredzētie pasākumi

1. Dalībvalstis veic šādas darbības:
 - a) nodrošina mazajiem un vidējiem uzņēmumiem prioritāru piekļuvi inovatīvām neto nulles emisiju regulatīvajām smilškastēm, ciktāl tie izpilda 26. pantā noteiktos atbilstības nosacījumus;
 - b) organizē izpratnes veicināšanas aktivitātes par mazo un vidējo uzņēmumu dalību regulatīvajās smilškastēs;
 - c) attiecīgā gadījumā izveido īpašu kanālu komunikācijai ar maziem un vidējiem uzņēmumiem, ar kura palīdzību sniedz norādījumus un atbild uz jautājumiem par 26. panta īstenošanu.
2. Dalībvalstis ņem vērā mazo un vidējo uzņēmumu īpašās intereses un vajadzības un sniedz pienācīgu administratīvo atbalstu, lai tie varētu piedalīties regulatīvajās smilškastēs. Neskarot Līguma 107. un 108. panta piemērošanu, dalībvalstīm mazie un vidējie uzņēmumi būtu jāinformē par finansiālo atbalstu, kas pieejams to darbībām regulatīvajās smilškastēs.

VII nodaļa. Pārvaldība

28. pants

Neto nulles emisiju Eiropas platformas izveide un uzdevumi

1. Tiek izveidota Neto nulles emisiju Eiropas platforma (turpmāk "Platforma").
2. Platforma pilda šajā regulā noteiktos uzdevumus.
3. Platforma var Komisijai un dalībvalstīm sniegt konsultācijas un palīdzību saistībā ar darbībām, ko tās veic, lai sasniegtu šīs regulas I nodaļā izvirzītos mērķus, ņemot vērā dalībvalstu nacionālos enerģētikas un klimata plānus, kas iesniegti saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1999⁷⁵.
4. Komisija un dalībvalstis Platformā var veikt koordināciju attiecībā uz neto nulles emisiju industriālajām partnerībām, kā arī ar relevantajām trešām valstīm, lai palīdzētu veicināt neto nulles emisiju tehnoloģiju apguvi visā pasaulē un atbalstītu Savienības industriālo spēju lomu globālajā pārejā uz tīru enerģiju saskaņā ar šīs regulas vispārējiem mērķiem, kas izriet no šīs regulas 1. panta. Platforma var periodiski apspriest šādus jautājumus:
 - (a) kā neto nulles emisiju vērtības ķēdē uzlabot sadarbību starp Savienību un trešām valstīm;
 - (b) kā novērst ar tarifiem nesaistītus šķēršļus tirdzniecībai, piemēram, varētu savstarpēji atzīt atbilstības novērtējumus vai uzņemties saistības nepieļaut eksporta ierobežojumus;
 - (c) ar kurām trešām valstīm būtu prioritāri jānoslēdz neto nulles emisiju industriālās partnerības, ņemot vērā šādus aspektus:
 - i) iespējamais ieguldījums piegādes drošībā, ņemot vērā to neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudu;
 - ii) tas, vai starp trešo valsti un Savienību ir noslēgti sadarbības nolīgumi.
5. Dalībvalstis palīdz Komisijai īstenot sadarbības pasākumus, kas izklāstīti neto nulles emisiju industriālajā partnerībā. Neto nulles emisiju industriālo partnerību mērķis būs atvieglot tirdzniecību starp dalībniekiem, arī veicinot nepieciešamās investīcijas Savienībā un trešās valstīs, uzlabojot atbalstošo vērtības ķēžu izturētspēju un ilgtspēju un garantējot vienlīdzīgus konkurences apstākļus.

29. pants

Neto nulles emisiju Eiropas platformas uzbūve un darbība

1. Platformu veido dalībvalstis un Komisija. Tās priekšsēdētājs ir Komisijas pārstāvis.

⁷⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1999 (2018. gada 11. decembris) par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.).

2. Katra dalībvalsts dalībai platformā ieceļ augsta līmeņa pārstāvi. Ja tas ir relevanti, ņemot vērā funkciju un speciālās zināšanas, dalībvalstij attiecībā uz dažādiem platformas uzdevumiem var būt vairāki pārstāvji. Katram platformas loceklim ir izvietotājs.
3. Pēc Komisijas priekšlikuma platforma ar locekļu vienkāršu balsu vairākumu pieņem reglamentu.
4. Platformas locekļi regulāri tiekas, lai nodrošinātu šajā regulā norādīto uzdevumu faktisku izpildi. Vajadzības gadījumā platformas locekļi tiekas pēc argumentēta Komisijas lūguma vai pēc locekļu lūguma ar vienkāršu balsu vairākumu.
5. Komisija platformai palīdz, nodrošinot izpildsekretariātu, kas sniedz tehnisku un loģistikas atbalstu.
6. Platforma var izveidot pastāvīgas vai pagaidu apakšgrupas, kurām uztic konkrētus jautājumus un uzdevumus.
7. Platforma savās sanāksmēs, arī 6. punktā minētajās pastāvīgajās vai pagaidu apakšgrupās, kā novērotājus aicina piedalīties Eiropas Parlamenta pārstāvjus.
8. Attiecīgā gadījumā platforma vai Komisija var uzaicināt ekspertus un citas trešās personas piedalīties platformas un apakšgrupas sanāksmēs vai sniegt rakstiskus komentārus.
9. Platforma veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu drošu apiešanos ar konfidencialu un komerciāli sensitīvu informāciju un tās apstrādi.
10. Platforma dara visu iespējamo, lai panāktu konsensu.
11. Platforma koordinējas un sadarbojas ar esošajām industriālajām aliansēm.

30. pants

Sasaiste ar nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem

Dalībvalstis šo regulu ņem vērā, sagatavojot nacionālos enerģētikas un klimata plānus un to atjauninājumus, ko iesniedz saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 3., 9. un 14. pantu, jo īpaši attiecībā uz enerģētikas savienības pētniecības, inovācijas un konkurētspējas dimensiju, un progresa ziņojumos, ko reizi divos gados iesniedz saskaņā ar minētās regulas 17. pantu.

VIII nodaļa. Uzraudzība

31. pants

Uzraudzība

1. Komisija pastāvīgi uzrauga:
 - a) Savienības progresu attiecībā uz 1. pantā minēto Savienības mērķu sasniegšanu un šīs regulas saistīto ietekmi;
 - b) progresu attiecībā uz 16. pantā minētā Savienības līmeņa CO₂ iesūkņēšanas jaudas mērķa sasniegšanu.
2. Dalībvalstis un valsts iestādes, ko tās šim nolūkam norīkojušas, vāc un sniedz datus un citus pierādījumus, kas prasīti saskaņā ar 1. punkta a) un b) apakšpunktu. Proti, tās vāc un katru gadu ziņo Komisijai datus par šādiem aspektiem:

- a) neto nulles emisiju tehnoloģiju attīstība un tirgus tendences, arī vidējās izmaksas par investīcijām izgatavošanā un ražošanas izmaksas, un attiecīgo neto nulles emisiju tehnoloģiju tirgus cenas;
 - b) neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jauda un saistītās darbības, arī dati par nodarbinātību un prasmēm un progresu virzībā uz 13. apsvērumā minēto 2030. gada mērķrādītāju sasniegšanu;
 - c) neto nulles emisiju tehnoloģiju importa Savienībā un eksporta ārpus Savienības vērtība un apjoms;
 - d) šajā regulā paredzēto atļauju piešķiršanas procedūru vidējais ilgums;
 - e) pēdējo 12 mēnešu laikā valsts līmenī piešķirto atļauju veidi un skaits;
 - f) pēdējo 12 mēnešu laikā pabeigto, apturēto vai atcelto atļauju piešķiršanas procesu skaits un tas, kādu veidu šķēršļi radušies pārtraukšanas vai atcelšanas gadījumā;
 - g) pēdējo 12 mēnešu laikā izveidoto smilškastu skaits;
 - h) CO₂ daudzums, kas tiek pastāvīgi uzglabāts pazemē saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK.
3. Dati ietver vismaz to informāciju, kas prasīta Komisijas paziņojumā “Norādījumi dalībvalstīm par 2021.–2030. gada nacionālo enerģētikas un klimata plānu atjaunināšanu”.
 4. Pirmo ziņojumu katra dalībvalsts Komisijai nosūta maija beigās gadā, kas seko šīs regulas spēkā stāšanās dienas gadam. Nāamos ziņojumus nosūta līdz katra gada maija beigām.
 5. Dalībvalstis saskaņā ar šā panta 2. punktu savāktos datus nosūta arī valstu statistikas birojiem un *Eurostat* statistikas apkopošanai un publicēšanai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 223/2009⁷⁶. Dalībvalstis izraugās valsts iestādi, kas ir atbildīga par datu nosūtīšanu valstu statistikas birojiem un *Eurostat*.
 6. Pamatojoties uz ziņojumiem, kas iesniegti saskaņā ar šā panta 2. punktu, Komisija uzrauga Savienības progresu, kas minēts 1. punkta a) apakšpunktā, un katru gadu kā daļu no gada ziņojumiem par tīras enerģijas tehnoloģiju konkurētspēju saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 35. panta 2. punkta m) apakšpunktu publicē ar to saistītus ieteikumus.
 7. Balstoties uz atļauju pieteikumu projektiem, kas iesniegti saskaņā ar Direktīvas 2009/31/EK 10. pantu, un ziņojumiem, kas iesniegti saskaņā ar šīs regulas 17. panta 2. punktu, 18. panta 4. punktu un 18. panta 6. punktu, Komisija uzrauga progresu virzībā uz šā panta 1. punkta b) apakšpunktā minētā Savienības CO₂ iesūkņēšanas jaudas mērķrādītāja sasniegšanu un katru gadu par to ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei.

⁷⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 223/2009 (2009. gada 11. marts) par Eiropas statistiku un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 1101/2008 par tādas statistikas informācijas nosūtīšanu Eiropas Kopienų Statistikas birojam, uz kuru attiecas konfidencialitāte, Padomes Regulu (EK) Nr. 322/97 par Kopienų statistiku un Padomes Lēmumu 89/382/EEK, Euratom, ar ko nodibina Eiropas Kopienų Statistikas programmu komiteju (OV L 87, 31.3.2009., 164. lpp.).

IX nodaļa.

Nobeiguma noteikumi

32. pants

Pilnvaru deleģēšana

Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 33. pantu, ar kuriem groza kārtību, kādā tiek ņemti vērā līgumi starp 18. panta 1. punktā minētajām struktūrām un investīcijas trešo personu turētā uzglabāšanas jaudā, lai sasniegtu 18. panta 5. punktā noteikto individuālo ieguldījumu, kā arī 18. panta 6. punktā minēto ziņojumu saturu.

33. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 32. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no [šīs regulas piemērošanas dienas]. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 32. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 32. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

34. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantu.
3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

4. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 8. pantu saistībā ar tās 4. pantu.

35. pants
Izvērtēšana

1. Komisija līdz [3 gadi pēc šīs regulas piemērošanas dienas] un pēc tam reizi 3 gados veic šīs regulas izvērtēšanu un ziņojumu par galvenajiem konstatējumiem iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai.
2. Izvērtējumā novērtē, vai ir sasniegti šīs regulas 1. pantā izvirzītie mērķi un tās ietekmi uz komerciāliem lietotājiem, it sevišķi MVU, un tiešajiem lietotājiem, un Eiropas zaļā kursa mērķiem.
3. Izvērtējumā ņem vērā uzraudzības procesa rezultātus, kā izklāstīts 31. pantā.
4. Dalībvalstu kompetentās iestādes Komisijai iesniedz visu savā rīcībā esošo relevanto informāciju, kas Komisijai var būt nepieciešama, lai sagatavotu 1. punktā minēto ziņojumu.

36. pants
Konfidenciālas informācijas apstrāde

1. Informāciju, kas iegūta, īstenojot šo regulu, izmanto tikai šīs regulas mērķiem, un to aizsargā relevantie Savienības un valstu tiesību akti.
2. Dalībvalstis un Komisija nodrošina, ka saskaņā ar Savienības un attiecīgajiem valsts tiesību aktiem tiek aizsargāts komercnoslēpums un uzņēmuma noslēpumi, kā arī cita sensitīva, konfidenciāla un klasificēta informācija, kas iegūta un sagatavota, piemērojot šo regulu, arī ieteikumi un veicamie pasākumi.
3. Dalībvalstis un Komisija nodrošina, ka klasificētai informācijai, ko sniedz vai ar ko apmainās saskaņā ar šo regulu, klasifikācijas pakāpe netiek pazemināta vai noņemta bez tās sniedzēja iepriekšējas rakstveida piekrišanas.
4. Ja kāda dalībvalsts uzskata, ka agregētās informācijas prezentēšana 18. panta kontekstā tomēr var apdraudēt valsts drošības intereses, tā pret Komisijas prezentēto informāciju var iebilst, iesniedzot pamatotu paziņojumu.
5. Komisija un valstu iestādes, to amatpersonas, darbinieki un citas personas, kas strādā šo iestāžu pārraudzībā, nodrošina tās informācijas konfidencialitāti, kas iegūta, pildot uzdevumus un darbības. Minētais pienākums attiecas arī uz visiem dalībvalstu pārstāvjiem, novērotājiem, ekspertiem un citiem dalībniekiem, kas piedalās platformas sanāksmēs saskaņā ar 29. pantu.

37. pants
Grozījumi Regulā (ES) 2018/1724

Regulu (ES) 2018/1724 groza šādi:

- 1) regulas I pielikuma pirmajā slejā pievieno jaunu rindu “R. Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekti”;
- 2) regulas I pielikuma otrajā slejā rindā “R. Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekti” pievieno šādus punktus:

“1. Informācija par atļauju piešķiršanas procesu

2. Finansēšanas un investīciju pakalpojumi

3. Finansējuma ieguves iespējas Savienības vai dalībvalstu līmenī

4. Uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumi, tostarp, bet ne tikai, attiecībā uz uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju, vietējiem nodokļu tiesību aktiem, darba tiesībām”.

3) regulas II pielikuma pirmajā slejā pievieno jaunu rindu “Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekti”;

4) regulas II pielikuma otrajā slejā rindā “Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekti” pievieno šādu punktu:

“Procedūras, kas piemērojamas visām relevantajām administratīvajām atļaujām, kuras vajadzīgas, lai plānotu, būvētu, paplašinātu un īstenotu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektus, ietverot ar būvniecību, ķīmikālijām un tīkla pieslēgumu saistītas atļaujas, kā arī vidiskos novērtējumus un pilnvarojumus, ja tādi ir vajadzīgi, un kas ietver visus administratīvos pieteikumus un procedūras”;

5) regulas II pielikuma trešajā slejā rindā “Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekti” pievieno šādu punktu:

“Visi izvaddati, kas attiecas uz procedūrām, sākot ar pieteikuma derīguma atzīšanu un beidzot ar visaptveroša lēmuma par procedūras iznākumu paziņošanu, ko veic atbildīgā valsts kompetentā iestāde”;

6) regulas III pielikumā pievieno šādu punktu:

“8) Valstu kompetentās iestādes, kas darbojas kā vienas pieturas aģentūra saskaņā ar [Neto nulles emisiju industrijas akta] regulas 4. pantu”.

38. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no [spēkā stāšanās diena]. Līdz [2 gadi pēc šīs regulas piemērošanas dienas] 19. panta 2. punkta a), b) un c) apakšpunktu piemēro tikai līgumiem, kurus noslēgušas Direktīvas 2014/24/ES 2. panta 1. punkta 16) apakšpunktā un Direktīvas 2014/25/ES 2. panta 1. punkta 12) apakšpunktā definētās centralizēto iepirkumu struktūras, un līgumiem, kuru vērtība ir 25 miljoni EUR vai lielāka.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētāja*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

1.2. Attiecīgās politikas jomas

1.3. Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz:

1.4. Mērķi

1.4.1. Vispārīgie mērķi

1.4.2. Konkrētie mērķi

1.4.3. Paredzamie rezultāti un ietekme

1.4.4. Snieguma rādītāji

1.5. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.5.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, to starpā sīki izstrādāts iniciatīvas izvēršanas grafiks

1.5.2. Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai komplementaritāte). Šā punkta izpratnē "Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība" ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.

1.5.3. Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas

1.5.4. Saderība ar daudzgadu finanšu shēmu un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem

1.5.5. Dažādo pieejamo finansēšanas iespēju, to starpā pārdales iespējas, novērtējums

1.6. Priekšlikuma/iniciatīvas ilgums un finansiālā ietekme

1.7. Plānotās budžeta izpildes metodes

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Pārraudzības un ziņošanas noteikumi

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma

2.2.1. Ierosināto pārvaldības veidu, finansējuma apgūšanas mehānismu, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums

2.2.2. Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto iekšējās kontroles sistēmu

2.2.3. Kontroles izmaksefektivitātes (kontroles izmaksu attiecība pret attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtību) aplēse un pamatojums un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas brīdī un slēgšanas brīdī)

2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS APLĒSTĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

- 3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta pozīcijas**
- 3.2. Priekšlikuma aplēstā finansiālā ietekme uz apropriācijām**
 - 3.2.1. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz darbības apropriācijām*
 - 3.2.2. Aplēstais iznākums, ko dos finansējums no darbības apropriācijām*
 - 3.2.3. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz administratīvajām apropriācijām*
 - 3.2.3.1. Aplēstās cilvēkresursu vajadzības*
 - 3.2.4. Saderība ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu*
 - 3.2.5. Trešo personu iemaksas*
- 3.3. Aplēstā ietekme uz ieņēmumiem**

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

Eiropas Parlamenta un Padomes regula par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju produktu izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai (Neto nulles emisiju industrijas akts)

1.2. Attiecīgās politikas jomas

Vienotais tirgus
Eiropas zaļais kurss
Digitālajam laikmetam gatava Eiropa
Spēcīgāka Eiropa pasaulē

1.3. Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz:

☒ jaunu darbību

☐ jaunu darbību, pamatojoties uz izmēģinājuma projektu / sagatavošanas darbību⁷⁷

☐ esošas darbības pagarināšanu

☐ vienas vai vairāku darbību apvienošanu vai pārorientēšanu uz citu/jaunu darbību

1.4. Mērķi

1.4.1. Vispārīgie mērķi

Zaļā kursa industriālajā plānā ir izklāstīta visaptveroša pieeja tīras enerģijas tehnoloģiju izvēršanai, kas formulēta četros pīlāros. Pirmajam pīlāram, uz kuru attiecas šis Neto nulles emisiju industrijas akts, mērķis ir izveidot regulatīvo vidi, kas vienkāršo un paātrina atļauju piešķiršanu jaunu neto nulles emisiju tehnoloģiju produktu ražošanas vietām un sekmē Eiropas neto nulles emisiju industrijas paplašināšanu.

Neto nulles emisiju industrijas akta mērķis ir palielināt Savienības noturību un nodrošināt energoapgādes drošību Savienībā, kā arī veicināt energoefektivitāti un jaunu un atjaunīgo enerģijas veidu attīstību.

Neto nulles emisiju industrijas akta vispārīgais mērķis ir nodrošināt apstākļus neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudas izvēršanai Savienībā, lai atbalstītu Savienības 2030. gada dekarbonizācijas mērķrādītāju sasniegšanu un nodrošinātu piegādes drošību attiecībā uz tām neto nulles emisiju tehnoloģijām, kuras nepieciešamas Savienības energosistēmas noturības aizsardzībai.

Šā priekšlikuma vispārīgais mērķis, pirmkārt, izpaužas kā mērķis nodrošināt pareizu iekšējā tirgus darbību, nosakot saskaņotus noteikumus neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudas uzstādīšanai Savienībā.

⁷⁷

Kā paredzēts Finanšu regulas 58. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā.

1.4.2 Konkrētie mērķi

Ar šo regulu tiek izveidota sistēma, lai palielinātu Savienības neto nulles emisiju tehnoloģiju rūpnieciskās bāzes konkurētspēju un stiprinātu Savienības ieguldījumu pārejā uz neto nulles emisiju līmeni visā pasaulē, vienlaikus paātrinot Savienības pārkārtošanos uz mazoglekļa energoresursiem, tai skaitā dekarbonizējot smago rūpniecību.

Regula ietver pasākumus, lai sasniegtu konkrētu mērķi, proti, nodrošināt, ka līdz 2030. gadam neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jauda Savienībā tuvojas vai sasniedz etalonrādītāju, kas ir vismaz 40 % no Savienības ikgadējam izvēršanas vajadzībām attiecīgajām tehnoloģijām, kas vajadzīgas, lai sasniegtu Savienības 2030. gada klimata un enerģētikas mērķrādītājus.

1.4.3. Paredzamie rezultāti un ietekme

Norādīt, kāda ir priekšlikuma/iniciatīvas iecerētā ietekme uz labuma guvējiem / mērķgrupām.

Neto nulles emisiju industrijas akta mērķis ir izvērst neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanu un palielināt neto nulles emisiju tehnoloģiju industriālās bāzes konkurētspēju. Rezultātā šī iniciatīva stiprinās mūsu nākotnes dekarbonizētās energosistēmas noturību un konkurētspēju.

Neto nulles emisiju industrijas akta mērķis ir risināt jautājumus saistībā ar šādiem galvenajiem virzītājspēkiem, kas veicina investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanā:

- investīciju noteiktības, politikas virziena un koordinācijas uzlabošana, nosakot skaidrus mērķus un uzraudzības mehānismus;
- administratīvā sloga samazināšana neto nulles emisiju izgatavošanas projektu izstrādei, tostarp racionalizējot administratīvās prasības un atvieglējot atļauju izsniegšanu, izveidojot “regulatīvās smilškastes” un nodrošinot piekļuvi informācijai;
- piekļuves atvieglošana tirgiem ar īpašiem pasākumiem, kas saistīti ar sabiedrības pieprasījumu, izmantojot publiskā iepirkuma procedūras un izsoles, kā arī shēmas patērētāju privātā pieprasījuma atbalstam;
- oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas projektu sekmēšana un nodrošināšana, cita starpā uzlabojot CO₂ uzglabāšanas vietu pieejamību;
- atbalsts inovācijām, tai skaitā izmantojot “regulatīvās smilškastes”;
- prasmju pilnveide nulles neto emisiju tehnoloģiju jomā, tādējādi veicinot kvalitatīvu darbvietu radīšanu;
- neto nulles emisiju industriālo partnerību koordinēšana.

1.4.4. Snieguma rādītāji

Norādīt, pēc kādiem rādītājiem seko līdzī progresam un sasniegumiem.

Regulā ir paredzēts iniciatīvas uzraudzībai veltīts pīlārs. Ciešāka sadarbība Eiropas Savienībā nodrošinās nepieciešamās un salīdzināmās informācijas un datu vākšanu.

Komisija pārraudzīs norises un tendences, lai sasniegtu attiecīgos aktā noteiktos ES neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas mērķus. Komisija novērtēs iniciatīvas iznākumus, rezultātus un ietekmi pēc trim gadiem. Galvenie izvērtējuma konstatējumi tiks izklāstīti ziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei, kā arī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai. Ziņojums tiks darīts publiski pieejams.

Komisija arī nodrošinās detalizētu programmu šīs regulas iznākumu, rezultātu un ietekmes uzraudzībai, izveidojot uzraudzības programmu, kurā noteikti datu vākšanas līdzekļi un intervāli.

Komisija uzraudzīs tehnoloģiju attīstību, tirgus tendences un ES neto nulles emisiju tehnoloģiju konkurētspēju, kā arī šīs regulas ietekmi. Šīs uzraudzības rezultāti un saistītie ieteikumi tiks publicēti ik gadu kā daļa no gada ziņojumiem par tīras enerģijas tehnoloģiju konkurētspēju.

Komisija sadarbosies ar dalībvalstīm saistībā ar pastiprinātu tirgus uzraudzību attiecībā uz produktiem specifiskām prasībām, lai nodrošinātu, ka tirgū tiek laisti tikai tādi produkti, kuri atbilst Savienības tiesību aktiem, nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus gan iekšēji, gan pasaulē.

Lai sasniegtu mērķi attiecībā uz ikgadējo ievadīšanas jaudu CO₂ uzglabāšanas vietās, Komisija uzraudzīs progresu uz Savienības mēroga CO₂ ievadīšanas jaudas mērķrādītāja sasniegšanu un ik gadu ziņos par to.

Iepriekš noteiktie mērķrādītāji tiks novērtēti atkārtoti, un progresu uzraudzīs Komisija, kurai regulāri palīdzību sniegs Neto nulles emisiju Eiropas platforma. Neto nulles emisiju Eiropas platforma uzraudzīs sniegumu un palīdzēs izvērtēt to. Neto nulles emisiju Eiropas platformai būs svarīga loma pierādījumu vākšanā no industrijas un ES dalībvalstīm, kā arī politikas atbalsta noteikšanā un īstenošanā attiecībā uz tīras enerģijas tehnoloģiju piegādes ķēdēm. Tāpat arī Neto nulles emisiju Eiropas platformai būs svarīga loma prasmju pilnveides uzraudzībā, uzraugot neto nulles emisiju industrijas akadēmijas un novērtējot darbaspēka pieprasījumu un piedāvājumu ar prasmju kopumiem, kas nepieciešami neto nulles emisiju industrijās.

Tālāk norādītās norises var arī turpmāk mērīt neto nulles emisiju industrijās kā daļu no uzraudzības pienākuma, kas pārsniedz platformas pamata uzraudzības saistības:

- iniciatīvas atbalstītajās darbībās iesaistīto juridisko personu skaits (sadalījumā pēc lieluma, veida un reģistrācijas valsts);
- kopējais investīciju apjoms neto nulles emisiju industrijās, tai skaitā piesaistot finansējumu gan no publiskā, gan privātā sektora, kas veic investīcijas;
- uzņēmumu investīciju apjoms, ņemot vērā to vērtību ķēdes segmentu, kurā tie darbojas;
- uzraudzības dati par projektu attīstību, kā arī par norisēm, kas saistītas ar pieprasījumu un piedāvājumu;
- līgumslēgšanas tiesības piešķirtas, pamatojoties uz kritērijiem, kas attiecas uz vidisko ilgtspēju, inovāciju un sistēmu integrāciju;
- Neto nulles emisiju Eiropas platformas atbalstītie neto nulles emisiju industrijas akadēmiju pārkvalifikācijas un prasmju pilnveides pasākumi, cita starpā norādot izglītojamo skaitu un saistītās investīcijas. Tiek uzraudzīta papildu darbvieta radīšana neto nulles emisiju industrijās, un to galvenie kvalitātes raksturlielumi, tai skaitā saistībā ar algām, darba apstākļiem un ražošanas attiecībām.

1.5. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.5.1 *Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, to starpā sīki izstrādāts iniciatīvas izvēšanas grafiks*

Regulai jābūt pilnībā piemērojamai drīz pēc tās pieņemšanas, t. i., nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Tomēr sākotnējie elementi būs ieviesti jau iepriekš, piemēram, Neto nulles emisiju Eiropas platforma, kas tika izveidota 2022. gada novembrī. Platformas pārvaldības struktūra ir detalizētāk noteikta Neto nulles emisiju industrijas aktā.

Deleģētos aktus var pieņemt pēc rūpīga ietekmes novērtējuma un apspriešanās ar ieinteresētajām personām, lai atspoguļotu tehnoloģiskās izmaiņas un tirgus norises saskaņā ar iniciatīvas mērķiem un kritērijiem.

Informācijas vākšanai no tīro tehnoloģiju izgatavošanas uzņēmumus pārstāvošām organizācijām vajadzētu notikt jau tagad, un dalībvalstis jau ir apspriedušas ar Komisiju vairākus iespējamus pasākumus, lai atbalstītu tīro tehnoloģiju un neto nulles emisiju industrijas Eiropā un uzraudzītu to vērtības ķēdes.

1.5.2. *Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai komplementaritāte). Šā punkta izpratnē “Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība” ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.*

Zaļā kursa industriālais plāns ir balstīts uz četriem pīlāriem, no kuriem pirmo veido šī iniciatīva, proti, Neto nulles emisiju industrijas akts. Ar šo aktu tiek izveidota regulatīva vide, kurā tiek nodrošināta vienkāršota un paātrināta atļauju piešķiršana jaunām tīrās enerģijas tehnoloģiju ražošanas vietām un sekmēta Eiropas neto nulles emisiju industrijas paplašināšana.

Tīras enerģijas un neto nulles emisiju tehnoloģiju ieviešanas palielināšana ir būtiska, lai palīdzētu ES sasniegt tās mērķi — līdz 2050. gadam īstēnot tās saistības attiecībā uz klimatneitrālu ES, kas paredzētas paketē “Gatavi mērķrādītājam 55 %”. Pāreja uz atjaunīgajiem energoresursiem ir arī svarīga, lai nodrošinātu ES stabilu energoapgādi, kas atbalstīs Savienības rūpniecību un galu galā tās lomu dalībvalstu nacionālās drošības nodrošināšanā. Tādējādi tā veicina ES virzību uz atvērtu stratēģisko autonomiju.

Pēdējā gada laikā Eiropa ir piedzīvojusi atjaunīgās enerģijas un neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes ķēžu pārtraukumus, izraisot trūkumus vairākās ekonomikas nozarēs un potenciāli nopietnas sekas sabiedrībai.

Neto nulles emisiju tehnoloģiju ekosistēmā pastāv salīdzinoši maza piegādes avotu daudzveidība, un attiecībā uz dažiem produktiem pastāv liela atkarība no trešo valstu eksporta. ES rūpniecības tirgus daļas ir pakļautas lielum spiedienam trešo valstu subsīdiu dēļ, kas apdraud vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Šī iniciatīva nodrošinās labvēlīgus apstākļus, izmantojot vairākus pasākumus, piemēram, saīsinot atļauju izsniegšanas termiņus un palielinot sabiedrības pieprasījumu. Tas palīdzēs nozarēm Eiropā piesaistīt finansējumu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanai. Palielinātas investīcijas Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanā ir ļoti svarīgas, lai izveidotu stabilu industriālo bāzi neto nulles emisiju tehnoloģijām un to piegādes ķēdēm visā ES.

Mērķis ir ne tikai samazināt atkarību, bet arī izmantot ekonomiskās iespējas, kas izriet no neto nulles emisiju industrijas tehnoloģiju globālā tirgus, attiecībā uz kuru saskaņā ar Starptautiskās Enerģētikas aģentūras datiem gaidāms, ka līdz 2030. gadam tā gada vērtība sasniegs aptuveni 600 miljardus EUR gadā, kā norādīts priekšlikumam pievienotajā dienestu darba dokumentā. Turklāt akts palielinās Eiropas neto nulles emisiju industrijas ekosistēmas un Eiropas rūpniecības konkurētspēju kopumā, nodrošinot Eiropas iedzīvotājiem novatoriskus produktus. Savienībai ir visi nepieciešamie līdzekļi, lai tā kļūtu par rūpniecības līderi nākotnes neto nulles emisiju tehnoloģiju tirgū.

Šāda rīcība ES līmenī arī novērš sadrumstalotību starp 27 regulatīvām pieejām un sekmēs ES līmeņa klimata mērķu sasniegšanu.

1.5.3. *Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas*

2023. gada janvāra paziņojumā par Zaļā kursa industriālo plānu neto nulles emisiju laikmetam ir izklāstīts, kāpēc ir vajadzīga spēcīga kopīga Eiropas reakcija neto nulles emisiju industrijas sekmēšanai. Zaļā kursa industriālā plāna ietvaros Komisija ierosina nākt klajā ar Neto nulles emisiju industrijas aktu, kurš atbalstīs neto nulles emisiju tehnoloģiju rūpniecisko konkurētspēju ES.

Plāna izejas punkts ir nepieciešamība nākamajā desmitgadē ievērojami kāpināt neto nulles emisiju industrijas tehnoloģiju tehnoloģisko izstrādi, rūpniecisko ražošanu un uzstādīšanu, kā arī šā izaicinājuma kopīgai pārvarēšanai izmantotās ES mēroga pieejas pievienoto vērtību. To apgrūtina globālā konkurence par izejvielām un kvalificētiem darbiniekiem. Plāna mērķis ir šo dihotomiju pārvarēt, koncentrējoties uz jomām, kurās Eiropa varētu gūt vislielākās sekmes. Turklāt tā mērķis ir arī novērst risku, ka atsvabināšanās no Krievijas fosilajiem kurināmajiem varētu novest pie citām stratēģiskām atkarībām, kas savukārt varētu kavēt piekļuvi zaļās pārkārtošanās procesam svarīgām tehnoloģijām un ielaidresursiem; tāpēc plāns paredz diversifikāciju kombinēt ar izstrādi un ražošanu pašu mājās. Plāns papildinās pašreizējos centienus pārveidot industriju saskaņā ar Eiropas zaļo kursu un ES industriālo stratēģiju, jo īpaši aprites ekonomikas rīcības plāna darbības. Viena no galvenajām prioritātēm joprojām ir arī modernizēt un dekarbonizēt energoietilpīgas nozares, kā arī ar apmācības un izglītības palīdzību nodrošināt darba maiņu un kvalitatīvu darbvietu radīšanu.

ES tradicionāli ir balstījusies spēcīgā regulatīvajā vidē, kura rada labvēlīgus apstākļus darījumdarbībai un nodrošina kvalitatīvas darbvietas darbaspēkam un augstu vides aizsardzības līmeni. Ja regulējums ir līdzsvarots un gudri izstrādāts, minētās trīs dimensijas var būt savstarpēji pastiprinošas, taču šis līdzsvars ir pastāvīgi jāuzrauga. Tāpēc Komisija ir ieviesusi “konkurētspējas pārbaudi” attiecībā uz visiem jaunajiem noteikumiem, lai nodrošinātu, ka tiek ņemta vērā visa iespējamā ietekme uz konkurētspēju. Būtiska nozīme investīciju veicināšanā ir vienkāršai, paredzamai un skaidrai regulatīvajai videi.

1.5.4. *Saderība ar daudzgadu finanšu shēmu un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem*

Komisija un dalībvalstis īsteno pasākumus, kas sekmē apstākļus investīciju veicināšanai ES neto nulles emisiju industrijas piegādes ķēdē. Šie pasākumi jo īpaši būs vērsti uz investīciju paātrināšanu stratēģiskajos neto nulles emisiju projektos.

Neto nulles emisiju industrijas platforma palīdzēs Komisijai un dalībvalstīm noteikt vājās vietas un iespējamo paraugpraksi, jo īpaši pamatojoties uz regulāru apmaiņu ar

attiecīgajām industriālajām aliansēm, piemēram, bateriju un saules paneļu aliansēm un Elektrolīzeru partnerību.

Iniciatīvas mērķis ir atbalstīt tādu līdzekļu mobilizāciju, kas atbilst šādām daudzgadu finanšu shēmas sadaļām:

1. izdevumu kategorija. Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma: 2. sadaļa. Eiropas stratēģiskās investīcijas.

_Fonds *InvestEU*

1. izdevumu kategorija. Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma: 3. sadaļa. Vienotais tirgus.

_Vienotā tirgus programma

2. izdevumu kategorija. Kohēzija, noturība un vērtības: 5. sadaļa. Reģionālā attīstība un kohēzija.

_Eiropas Reģionālās attīstības fonds

2. izdevumu kategorija. Kohēzija, noturība un vērtības: 6. sadaļa. Atveseļošana un noturība.

_Atveseļošanas un noturības mehānisms

2. izdevumu kategorija. Kohēzija, noturība un vērtības: 7. sadaļa. Ieguldījumi cilvēkkapitālā, sociālajā kohēzijā un vērtībās.

_Eiropas Sociālais fonds

3. izdevumu kategorija. Dabas resursi un vide: 9. sadaļa. Vide un klimatrīcība.

_Taisnīgas pārkārtošanās fonds

Saskaņā ar instrumentu *NextGenerationEU* 27 valstu atveseļošanas un noturības plānos, ko finansē no Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM), zaļajiem pasākumiem jau darīti pieejami 250 miljardi EUR, arī investīcijām industrijas dekarbonizācijas atbalstam. Pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” zaļajam kursam atbilstošai pētniecībai un inovācijai, arī partnerībā ar industriju, atvēlēti 40 miljardi EUR. Kohēzijas politikā zaļās pārkārtošanās mērķiem pieejami aptuveni 85 miljardi EUR, arī ar Taisnīgas pārkārtošanās fonda starpniecību. Zaļā kursa industriālā plāna atbalstam Komisija vēl vairāk veicinās kohēzijas investīciju ātru mobilizāciju, arī paātrinot energoefektivitātes un atjaunīgo energoresursu projektu izstrādi un samaksu par projektu īstenošanu, izmantojot standarta atlīdzināšanas shēmas. Līdz šim minētie ES finansējuma avoti lielākoties veicinājuši pētniecību un inovāciju un atjaunīgo energoresursu un ar tiem saistītās infrastruktūras izvēršanu un mazāk atbalstījuši nozares izgatavošanas jaudu. Finansējumu neto nulles emisiju industrijas vērtības ķēdēm var palielināt gan apjoma, gan piešķiršanas ātruma ziņā. Tomēr, lai izvairītos no vienotā tirgus sadrumstalošanas, ko izraisītu atšķirīgs valsts atbalsta līmenis un atšķirīgās iespējas šādu atbalstu piešķirt, ir vajadzīgs arī pienācīgs ES līmeņa finansējums, kas veicinātu šādu industriālo vērtības ķēžu attīstīšanu visā Savienībā.

1.5.5. *Dažādo pieejamo finansēšanas iespēju, to starpā pārdales iespējas, novērtējums*

Uz šo iniciatīvu attiecas Zaļā kursa industriālais plāns, kurā ir aprakstīts atbalsts Eiropas neto nulles emisiju industrijai. Attiecīgajā iedaļā aprakstītās finansēšanas

iespējas nav atkarīgas no priekšlikuma, bet tās var īstenot, pamatojoties uz iepriekš spēkā esošajiem tiesību aktiem, kas ir saistīti ar šo priekšlikumu.

Priekšlikuma mērķis ir uzlabot Eiropas neto nulles emisiju industrijas konkurētspēju un atbalstīt ātru pārkārtošanos uz klimatneitralitāti. Plāna mērķis ir nodrošināt labvēlīgākus apstākļus tādu neto nulles emisiju tehnoloģiju un produktu ES rūpniecības jaudas izvēršanai, kas vajadzīgi Eiropas vērienīgo klimata mērķrādītāju sasniegšanai. Plāns ir balstīts uz iepriekšējām iniciatīvām, kā arī uz ES vienotā tirgus priekšrocībām, papildinot pašreizējos centienus saskaņā ar Eiropas zaļo kursu, kurā ir atzītas priekšrocības, ko sniedz ieguldījumi Savienības konkurētspējīgā ilgtspējā, veidojot taisnīgāku, zaļāku un digitālāku Eiropu. Tādējādi arī tiek papildināti centieni saskaņā ar plānu *REPowerEU*, kas bija ES reakcija uz grūtībām un globālā enerģijas tirgus traucējumiem, ko izraisīja Krievijas iebrukums Ukrainā, ar mērķi pārveidot Eiropas energosistēmu, izbeidzot ES atkarību no Krievijas fosilā kurināmā un risinot klimata krīzi. Kopumā tas radīs lielākus enerģijas ietaupījumus, veicinās energoapgādes dažādošanu un mazoglekļa energoresursu paātrinātu ieviešanu.

Plānā Komisija paziņoja par tās nodomu nodrošināt dalībvalstīm lielāku elastību, lai piešķirtu valsts atbalstu tikai rūpīgi definētām jomām un uz noteiktu laiku. Attiecībā uz valsts atbalstu plānā ir paskaidrots, ka ES konkurences politika nodrošina instrumentus, lai atbalstītu galveno progresīvo tehnoloģiju izstrādi un ieviešanu, tai skaitā apmācību, kas ir stratēģiski virzīta zaļas un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, vienlaikus saglabājot vienotā tirgus integritāti un ievērojot ES starptautiskās saistības.

Komisija ar dalībvalstīm apspriedīsies par priekšlikumu uz laiku līdz 2025. gada beigām koriģēt valsts atbalsta noteikumus, lai vēl vairāk paātrinātu un vienkāršotu valsts atbalsta piešķiršanu ar vienkāršākiem aprēķiniem, vienkāršotām procedūrām un paātrinātu apstiprināšanu. Minētās izmaiņas dalībvalstīm palīdzēs īstenot arī konkrētus projektus saskaņā ar valstu atveseļošanas plāniem, kas ietilpst to darbības jomā. Plānā ir arī paskaidrots, ka, lai paātrinātu jaunu projektu izvēršanu, ar *IPCEI* saistīto projektu apstiprināšana tiks vēl vairāk racionalizēta un vienkāršota.

Ir pieejami arī vairāki instrumenti, kas ir saistīti ar Neto nulles emisiju industrijas aktu un var tikt īstenoti, pamatojoties uz spēkā esošajiem tiesību aktiem.

InvestEU

Programmai *InvestEU* ir labas iespējas Eiropas Savienībā veicināt neto nulles emisiju investīcijas. *InvestEU* ir Savienības instruments privāto investīciju veicināšanai ES prioritārajās jomās. ES ar EIB, EIF, ERAB un 14 citu īstenošanas partneru starpniecību atbalsta publiskās un privātās investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģijās un industriālajā inovācijā.

Inovāciju fonds

Inovāciju fonds atbalsta tādu tehnoloģiju un risinājumu izstrādi un pirmreizēju ieviešanu, kas dekarbonizē energoietilpīgu rūpniecību, veicina atjaunīgās enerģijas apguvi un enerģijas uzkrāšanu (arī ar bateriju un ūdeņraža palīdzību) un stiprina neto nulles emisiju piegādes ķēdes, atbalstot bateriju, vēja un saules enerģijas, elektrolīzeru, degvielas elementu un siltumsūkņu kritiski svarīgo komponentu izgatavošanu.

Svarīgi projekti visas Eiropas interesēs (*IPCEI*)

IPCEI var sniegt nozīmīgu ieguldījumu Savienības stratēģisko mērķu sasniegšanā, jo īpaši ņemot vērā to pozitīvo netiešo ietekmi. *IPCEI* ietvaros dalībvalstis un ieinteresētās personas visā Savienībā var sadarboties, lai pārvarētu nozīmīgas tirgus vai sistēmiskās nepilnības un sabiedrības problēmas, ko citādi nevarētu atrisināt.

Eiropas Suverenitātes fonds

Vidējā termiņā daudzgadu finanšu shēmas pārskatīšanas kontekstā līdz 2023. gada vasarai Komisija plāno sniegt strukturālu atbildi uz investīciju vajadzībām, ierosinot izveidot Eiropas Suverenitātes fondu. Turklāt Komisija veic novērtējumu par to, kā varētu palielināt kopējo programmas *InvestEU* finansējumu, jo īpaši 2024.–2027. gada periodam.

Lai novērstu investīciju trūkumu pārejai uz neto nulles emisijām, šo iniciatīvu mērķis ir piesaistīt privāto finansējumu, tādējādi papildinot mērķrādītāju sasniegšanu.

Kā izklāstīts turpmāk, šā tiesību akta īstenošanai būs vajadzīgi papildu cilvēkresursi un zināma apmēra atbalsta izdevumi.

1.6. Priekšlikuma/iniciatīvas ilgums un finansiālā ietekme

☐ Ierobežots ilgums

- ☐ Priekšlikuma/iniciatīvas darbības laiks: [DD.MM.]GGGG.–[DD.MM.]GGGG.
- ☐ Finansiālā ietekme uz saistību apropriācijām — no GGGG. līdz GGGG. gadam, uz maksājumu apropriācijām — no GGGG. līdz GGGG. gadam.

☒ Beztermiņa

- Īstenošana ar uzsākšanas periodu no GGGG. līdz GGGG. gadam,
- pēc kura turpinās normāla darbība.

1.7. Plānotās budžeta izpildes metodes⁷⁸

☒ Komisijas īstenota tieša pārvaldība:

- ☒ ko veic tās struktūrvienības, to starpā personāls Savienības delegācijās;
- ☐ ko veic izpildaģentūras.

☐ Dalīta pārvaldība kopā ar dalībvalstīm

☐ Netieša pārvaldība, kurā budžeta izpildes uzdevumi uzticēti:

- ☐ trešām valstīm vai to izraudzītām struktūrām;
- ☐ starptautiskām organizācijām un to aģentūrām (precizēt);
- ☐ EIB un Eiropas Investīciju fondam;
- ☐ Finanšu regulas 70. un 71. pantā minētajām struktūrām;
- ☐ publisko tiesību subjektiem;
- ☐ privāttiesību subjektiem, kas veic sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju uzdevumus, tādā mērā, kādā tiem ir pienācīgas finanšu garantijas;
- ☐ dalībvalstu privāttiesību subjektiem, kuriem ir uzticēta publiskā un privātā sektora partnerības īstenošana un ir pienācīgas finanšu garantijas;
- ☐ tiesību subjektiem vai personām, kurām, ievērojot LES V sadaļu, uzticēts īstenot konkrētas KĀDP darbības un kuras ir noteiktas attiecīgajā pamataktā.
- *Ja norādīti vairāki pārvaldības veidi, sniedziet papildu informāciju iedaļā "Piezīmes".*

Piezīmes

⁷⁸

Plašāku informāciju par budžeta izpildes metodēm un atsauces uz Finanšu regulu sk. *BUDGpedia* tīmekļvietnē: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Pārraudzības un ziņošanas noteikumi

Norādīt biežumu un nosacījumus.

Šis tiesību akta finanšu pārskats ietver personāla izdevumus, iepirkumus un, iespējams, administratīvos pasākumus. Uz šāda veida izdevumiem attiecas standarta noteikumi. Komisija izvērtēs šā priekšlikuma iznākumus, rezultātus un ietekmi trīs gadus pēc dienas, kad tas kļūs piemērojams. Lai veiktu izvērtējumu, Neto nulles emisiju Eiropas platforma, dalībvalstis un valstu kompetentās iestādes pēc Komisijas pieprasījuma sniegs tai informāciju.

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma

2.2.1. *Ierosināto pārvaldības veidu, finansējuma apgūšanas mehānismu, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums*

Iniciatīvai plānota Komisijas īstenošana tieša pārvaldība. Komisijai palīdzēs pārvaldības struktūra — Neto nulles emisiju Eiropas platforma ar dalībvalstu pārstāvju un ieinteresēto personu iesaisti. Kopumā šai iniciatīvai ir vajadzīgi personāla izdevumi, iepirkumi un, iespējams, administratīvie pasākumi. Uz šāda veida izdevumiem attiecas standarta noteikumi.

2.2.2. *Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto iekšējās kontroles sistēmu*

Kopumā iniciatīvas īstenošanai ir nepieciešami personāla izdevumi, kā arī izdevumi pētījumiem un izpētei, sākuma finansējums neto nulles emisiju industrijas akadēmiju izveides un darbības atbalstam un citi administratīvi pasākumi. Uz šāda veida izdevumiem attiecas standarta noteikumi.

Lielākā daļa iniciatīvas aspektu atbilst standarta procedūrām tehniskā atbalsta iegūšanai, iesaistot ieinteresētās personas un pieņemot sekundāros tiesību aktus. Galvenais risks, kas jau tika uzskatāmi parādīts pagātnē, ir nepietiekami cilvēkresursi darba plānu īstenošanai.

Priekšlikumam nav pievienots ietekmes novērtējums. Ņemot vērā steidzamību rīkoties iepriekš minēto iemeslu dēļ, ietekmes novērtējumu nevarēja iegūt līdz priekšlikuma pieņemšanas termiņam. Analīze ir izklāstīta šim priekšlikumam pievienotajā dienestu darba dokumentā “Investīciju vajadzību novērtējums un finansējuma pieejamība ES neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudas stiprināšanai”. Šīs iniciatīvas sagatavošana ietvēra mērķtiecīgu apspriešanos ar ieinteresētajām personām, un ilgstoši un regulāri kontakti ar nozares ieinteresētajām personām, dalībvalstīm un tirdzniecības apvienībām ļāva apkopot pietiekami daudz informācijas un atsauksmju, kas attiecas uz priekšlikumu. Neraugoties uz to, ka ir ņemta vērā visa sniegtā informācija, kas attiecas uz priekšlikuma politikas risinājumiem, šīs iniciatīvas neplānotas sekas un ietekme var rasties arī nākotnē. Komisija plāno tās identificēt rašanās brīdī, izmantojot regulā noteiktās stingras uzraudzības procedūras, un visas neplānotās sekas novērsīs ar piemērotiem līdzekļiem un darbībām.

2.2.3. *Kontroles izmaksefektivitātes (kontroles izmaksu attiecība pret attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtību) aplēse un pamatojums un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas brīdī un slēgšanas brīdī)*

Kopumā šai iniciatīvai ir vajadzīgi personāla izdevumi, kā arī, iespējams, iepirkumi un administratīvie pasākumi. Uz šāda veida izdevumiem attiecas standarta noteikumi.

2.3. **Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi**

Norādīt esošos vai plānotos novēršanas pasākumus un citus pretpasākumus, piemēram, krāpšanas apkarošanas stratēģijā iekļautos pasākumus.

Komisija nodrošinās, ka Neto nulles emisiju Eiropas platforma kā pārvaldības struktūra piemēro procedūras cīņai pret krāpšanu visos pārvaldības procesa posmos.

Komisija nodrošinās atbilstošu pasākumu ieviešanu, lai, īstenojot darbības, kas finansētas saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem, ņemot vērā Neto nulles emisiju industrijas aktu, Savienības finansiālās intereses tiktu aizsargātas, piemērojot preventīvus pasākumus pret krāpšanu, korupciju un jebkādām citām nelikumīgām darbībām, veicot rezultatīvas pārbaudes un, ja tiek atklāti pārkāpumi, atgūstot nepamatoti izmaksātās summas un attiecīgā gadījumā piemērojot iedarbīgus, samērīgus un preventīvus sodus.

Revīzijas palātai ir revīzijas pilnvaras, pamatojoties uz dokumentiem un pārbaudēm uz vietas, kuras attiecas uz programmu. Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) var veikt pārbaudes un apskates uz vietas attiecībā uz uzņēmējiem, uz kuriem tieši vai netieši attiecas šāds finansējums, atbilstīgi Regulā (Euratom, EK) Nr. 2185/96 un Regulā 883/2013 noteiktajām procedūrām, lai konstatētu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas skar Savienības finanšu intereses saistībā ar dotāciju nolīgumu vai dotāciju lēmumu, vai ar ES finansējumu saistītu līgumu. Kopuzņēmumiem būs arī jāpievienojas 1999. gada 25. maija Iestāžu nolīgumam starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par iekšējo izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*). Eiropas Prokuratūra (*EPPO*) var veikt izmeklēšanu saskaņā ar Padomes Regulā (ES) 2017/1939 paredzētajiem noteikumiem un procedūrām, lai izmeklētu noziedzīgus nodarījumus, kas skar Savienības finanšu intereses.

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS APLĒSTĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta pozīcijas

- Esošās budžeta pozīcijas

Sarindotas pa daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijām un budžeta pozīcijām

Daudzga- du finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	Numurs	Dif./nedif. ⁷⁹	no EBTA valstīm ⁸⁰	no kandidātva- lstīm un potenciālaj- ām kandidātva- lstīm ⁸¹	no citām trešām valstīm	citi piešķirtie ieņēmumi
1	03.02.01.01	Dif./ nedif.	JĀ/NĒ	JĀ/NĒ	JĀ/NĒ	JĀ/NĒ
1	03.02.02.00	Dif./ Nedif.	JĀ/NĒ	JĀ/NĒ	JĀ/NĒ	JĀ/NĒ
1	01.02.02.54	Dif./ Nedif.	JĀ/NĒ	JĀ/NĒ	JĀ/NĒ	JĀ/NĒ

- Jaunveidojamās budžeta pozīcijas

Sarindotas pa daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijām un budžeta pozīcijām

Daudzga- du finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	Numurs	Dif./nedif.	no EBTA valstīm	no kandidātva- lstīm un potenciālaj- ām kandidātva- lstīm	no citām trešām valstīm	citi piešķirtie ieņēmumi

⁷⁹ Dif. — diferencētās apropriācijas, nedif. — nediferencētās apropriācijas.

⁸⁰ EBTA — Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija.

⁸¹ Kandidātvalstis un attiecīgā gadījumā potenciālās kandidātvalstis no Rietumbalkāniem.

3.2. Priekšlikuma aplēstā finansiālā ietekme uz apropriācijām

3.2.1. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz darbības apropriācijām

- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas darbības apropriācijas.
- ☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas darbības apropriācijas:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Daudz gadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Numurs	
---	--------	--

GROW ĢD			2023. gads	2024. gads	2025. gads	2026. gads	2027. gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)			KOPĀ
• Darbības apropriācijas											
Budžeta pozīcija ⁸² 03.020101 — Preču un pakalpojumu iekšējā tirgus darbība un attīstība	Saistības	(1a)		0,180	0,180	0,180	0,180				0,720
	Maksājumi	(2a)		0,060	0,180	0,180	0,180	0,120			0,720
Budžeta pozīcija 03.02.02.00 — Vienotā tirgus programmas MVU pīlārs	Saistības	(1b)	2,500								2,500
	Maksājumi	(2b)	0,500	2,000							2,500
Budžeta pozīcija 01 02 02 54 — kopuzņēmums “Tīrs ūdeņradis”	Saistības	(1b)	3,000								3,000
	Maksājumi	(2b)	0,750	2,250							3,000
Administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķirumiem ⁸³											
Budžeta pozīcija		(3)									
KOPĀ	Saistības	= 1a + 1b	5,500	0,180	0,180	0,180	0,180				6,220

⁸² Saskaņā ar oficiālo budžeta nomenklatūru.

⁸³ Tehniskā un/vai administratīvā palīdzība un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās BA pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

GROW ĢD apropriācijas		+ 3									
	Maksājumi	= 2a + 2b +3	1,25	4,310	0,180	0,180	0,180	0,120			6,220

• KOPĀ darbības apropriācijas	Saistības	(4)	5,500	0,180	0,180	0,180	0,180			6,220
	Maksājumi	(5)	1,250	4,310	0,180	0,180	0,180	0,120		
• KOPĀ administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķirumiem		(6)								
KOPĀ apropriācijas 1. IZDEVUMU KATEGORIJĀ daudzgadu finanšu shēmas ietvaros	Saistības	= 4 + 6	5,500	0,180	0,180	0,180	0,180			6,220
	Maksājumi	= 5 + 6	1,250	4,310	0,180	0,180	0,180	0,120		6,220

Ja priekšlikums/iniciatīva ietekmē vairāk nekā vienu darbības izdevumu kategoriju, atkārtot iepriekš minēto iedaļu:

• KOPĀ darbības apropriācijas (visas darbības izdevumu kategorijas)	Saistības	(4)								
	Maksājumi	(5)								
KOPĀ administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķirumiem (visas darbības izdevumu kategorijas)		(6)								
KOPĀ apropriācijas 1.–6. IZDEVUMU KATEGORIJĀ daudzgadu finanšu shēmas ietvaros (atsauces summa)	Saistības	= 4 + 6								
	Maksājumi	= 5 + 6								
	Maksājumi	= 5 + 6								

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	7	“Administratīvie izdevumi”
---	----------	----------------------------

Šī iedaļa būtu jāaizpilda, izmantojot administratīva rakstura budžeta datu izklājlapu, kas vispirms jānoformē [tiesību akta finanšu pārskata pielikumā](#) (Komisijas lēmuma par iekšējiem noteikumiem attiecībā uz Eiropas Savienības vispārējā budžeta Komisijas iedaļas izpildi 5. pielikums), kurš starpdienestu konsultāciju vajadzībām tiek augšupielādēts sistēmā *DECIDE*.

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		2023. gads	2024. gads	2025. gads	2026. gads	2027. gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)		KOPĀ
<i>GROW</i> ĢD									
• Cilvēkresursi			0,513	0,513	0,513	0,513	0,513		2,565
• Citi administratīvie izdevumi			0,025	0,025	0,025	0,025	0,025		0,125
KOPĀ <i>GROW</i> ĢD	Apropriācijas		0,538	0,538	0,538	0,538	0,538		2,69

		2023. gads	2024. gads	2025. gads	2026. gads	2027. gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)		KOPĀ
<i>ENER</i> ĢD									
• Cilvēkresursi			0,513	0,513	0,513	0,513	0,513		2,565
• Citi administratīvie izdevumi									
KOPĀ <i>ENER</i> ĢD	Apropriācijas		0,513	0,513	0,513	0,513	0,513		2,565

KOPĀ apropriācijas 7. IZDEVUMU KATEGORIJĀ daudzgadu finanšu shēmas ietvaros	(saistību summa = maksājumu summa)		1,051	1,051	1,051	1,051	1,051		5,255
--	--	--	-------	-------	-------	-------	-------	--	-------

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		2023. gads	2024. gads ⁸⁴	2025. gads	2026. gads	2027. gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)			KOPĀ
KOPĀ apropriācijas 1.–7. IZDEVUMU KATEGORIJĀ daudzgadu finanšu shēmas ietvaros	Saistības	5,500	1,231	1,231	1,231	1,231	1,051			11,457
	Maksājumi	1,250	5,361	1,231	1,231	1,231	1,171			11,457

3.2.2. Aplēstais iznākums, ko dos finansējums no darbības apropriācijām

Saistību apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Norādīt mērķus un iznākumus			N gads		N+1 gads		N+2 gads		N+3 gads		Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)						KOPĀ	
	IZNĀKUMI																	
	↓	Veids 85	Vidējā s izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izma ksas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Kopēj ais daudz ums
KONKRĒTAIS MĒRĶIS Nr. 1 ⁸⁶ ...																		
— Iznākums																		
— Iznākums																		
— Iznākums																		
Starpsumma — konkrētais mērķis Nr. 1																		
KONKRĒTAIS MĒRĶIS Nr. 2 ...																		

⁸⁴ N gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet “N” ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021). Tas pats attiecas uz turpmākajiem gadiem.

⁸⁵ Iznākumi ir attiecīgie produkti vai pakalpojumi (piemēram, finansēto studentu apmaiņu skaits, uzbūvēto ceļu garums kilometros utt.).

⁸⁶ Konkrētie mērķi, kas norādīti 1.4.2. punktā “Konkrētie mērķi...”.

— Iznākums																		
Starpsumma — konkrētais mērķis Nr. 2																		
KOPSUMMAS																		

3.2.3. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz administratīvajām apropriācijām

- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas administratīvās apropriācijas
- ☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas administratīvās apropriācijas:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	2023. gads	2024. gads ⁸⁷	2025. gads	2026. gads	2027. gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)			KOPĀ
--	---------------	-----------------------------	---------------	---------------	---------------	---	--	--	------

7. IZDEVUMU KATEGORIJA daudzgadu finanšu shēmā									
Cilvēkresursi		1,026	1,026	1,026	1,026	1,026			5,13
Citi administratīvie izdevumi		0,025	0,025	0,025	0,025	0,025			0,125
Starpsumma — daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA		1,051	1,051	1,051	1,051	1,051			5,255

Ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS ⁸⁸ daudzgadu finanšu shēmā									
Cilvēkresursi									
Citi administratīvie izdevumi									
Starpsumma ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS daudzgadu finanšu shēmā									
Ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS ⁸⁹ daudzgadu finanšu shēmā									

⁸⁷ N gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet "N" ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021). Tas pats attiecas uz turpmākajiem gadiem.

⁸⁸ Tehniskā un/vai administratīvā palīdzība un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās BA pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

⁸⁹ Tehniskā un/vai administratīvā palīdzība un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās BA pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

Cilvēkresursi									
Citi administratīvie izdevumi									
Starpsumma ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS daudzgadu finanšu shēmā									
KOPĀ		1,051	1,051	1,051	1,051	1,051			5,255

Vajadzīgās cilvēkresursu un citu administratīvu izdevumu apropriācijas tiks nodrošinātas no ĢD apropriācijām, kas jau ir piešķirtas darbības pārvaldībai un/vai ir pārdalītas attiecīgajā ĢD, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtus papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

3.2.3.1. Aplēstās cilvēkresursu vajadzības

- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgi cilvēkresursi
- ☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgi šādi cilvēkresursi:

Aplēse izsakāma ar pilnslodzes ekvivalentu

			2024. gads	2025. gads	2026. g ads	2027. g ads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)		
	• Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)								
20 01 02 01 (Galvenā mītne un Komisijas pārstāvniecības)			6	6	6	6	6		
20 01 02 03 (Delegācijas)									
01 01 01 01 (Netiešā pētniecība)									
01 01 01 11 (Tiešā pētniecība)									
Citas budžeta pozīcijas (norādīt)									
	• Ārštata darbinieki (izsakot ar pilnslodzes ekvivalentu <i>FTE</i>) ⁹⁰								
20 02 01 (<i>AC, END, INT</i> , ko finansē no vispārīgajām apropriācijām)									
20 02 03 (<i>AC, AL, END, INT</i> un <i>JPD</i> delegācijās)									
XX 01 xx yy zz ⁹¹	— galvenajā mītnē								
	— delegācijās								
01 01 01 02 (<i>AC, END, INT</i> — netiešā pētniecība)									
01 01 01 12 (<i>AC, END, INT</i> — tiešā pētniecība)									
Citas budžeta pozīcijas (norādīt)									
KOPĀ			6	6	6	6	6		

XX ir attiecīgā politikas joma vai budžeta sadaļa.

Nepieciešamie cilvēkresursi tiks nodrošināti, izmantojot attiecīgā ĢD darbiniekus, kuri jau ir iesaistīti konkrētās darbības pārvaldībā un/vai ir pārgrupēti attiecīgajā ĢD, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtos papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

Veicamo uzdevumu apraksts:

Ierēdņi un pagaidu darbinieki	Šajā aktā paredzētās trīs <i>GROW</i> ĢD amatpersonas būs atbildīgas par Neto nulles emisiju Eiropas platformas koordinēšanu un organizēšanu. Platformas pienākumi ir noteikti aktā. Tādējādi tiks veicināta šajā iniciatīvā paredzēto pasākumu īstenošana un pārraudzīta un uzraudzīta neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas bāzes attīstība. Trīs <i>ENER</i> ĢD amatpersonas piedalīsies platformas darbā, sniegs atsauksmes par stratēģiskajiem neto nulles emisiju projektiem un atbalstīs akta īstenošanas uzraudzību, izmantojot gada ziņojumus par tīras enerģijas tehnoloģiju konkurētspēju.
Ārštata darbinieki	

⁹⁰ *AC* — līgumdarbinieki, *AL* — vietējie darbinieki, *END* — valstu norīkotie eksperti, *INT* — aģentūru darbinieki, *JPD* — jaunākie eksperti delegācijās.

⁹¹ Ārštata darbiniekiem paredzēto maksimālo summu finansē no darbības apropriācijām (kādreizējām *BA* pozīcijām).

3.2.4. Saderība ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu

Priekšlikums/iniciatīva:

- ☒ pilnībā pietiek ar līdzekļu pārvietošanu daudzgadu finanšu shēmas (DFS) attiecīgajā izdevumu kategorijā

Aprakstiet, kas jāpārplāno, norādot attiecīgās budžeta pozīcijas un summas. Lielas pārplānošanas gadījumā sniedziet *Excel* tabulu.

- ☐ jāizmanto no DFS attiecīgās izdevumu kategorijas nepiešķirtās rezerves un/vai īpašie instrumenti, kas noteikti DFS regulā.

Paskaidrojiet, kas jādara, norādot attiecīgās izdevumu kategorijas un budžeta pozīcijas, atbilstošās summas un instrumentus, kurus ierosināts izmantot.

- ☐ jāpārskata DFS.

Paskaidrojiet, kas jādara, norādot attiecīgās izdevumu kategorijas, budžeta pozīcijas un atbilstošās summas.

3.2.5. Trešo personu iemaksas

Priekšlikums/iniciatīva:

- ☒ neparedz trešo personu līdzfinansējumu
- ☐ paredz šādu trešo personu sniegtu līdzfinansējumu atbilstoši šādai aplēsei:

Apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	N gads ⁹²	N+1 gads	N+2 gads	N+3 gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)			Kopā
Norādīt līdzfinansētāju struktūru								
KOPĀ līdzfinansētās apropriācijas								

⁹²

“N” gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet “N” ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021). Tas pats attiecas uz turpmākajiem gadiem.

3.3. Aplēstā ietekme uz ieņēmumiem

- ☐ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli neietekmē ieņēmumus.
- ☒ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli ietekmē:
 - ☐ pašu resursus
 - ☒ citus ieņēmumus
 - Atzīmējiet, ja ieņēmumi ir piešķirti izdevumu pozīcijām ☐

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Budžeta pozīcija:	ieņēmumu	Kārtējā finanšu gadā pieejamās apropriācijas	Priekšlikuma/iniciatīvas ietekme ⁹³					
			N gads	N+1 gads	N+2 gads	N+3 gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)	
..... pants			p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Attiecībā uz piešķirtajiem ieņēmumiem norādīt attiecīgās budžeta izdevumu pozīcijas.

Citas piezīmes (piemēram, metode/formula, ko izmanto, lai aprēķinātu ietekmi uz ieņēmumiem, vai jebkura cita informācija).

⁹³ Norādītajām tradicionālo pašu resursu (muitas nodokļi, cukura nodevas) summām jābūt neto summām, t. i., bruto summām, no kurām atskaitītas iekasēšanas izmaksas 20 % apmērā.

